

21η Συνδιάσκεψη της Ο.Κ.Δ.Ε.

Αθήνα, 9-10 Γενάρη 2016

- Κείμενο Πολιτικής Απόφασης*
- Κείμενο Απόφασης για την Αναγέννηση
της 4ης Διεθνούς*

Εκδόσεις Εργατική Πάλη

Διεύθυνση: Αθήνα, Αγίου Κωνσταντίνου 57, τηλ. 210 5247227
Θεσσαλονίκη, Κλεισούρας 4, τηλ. 2310 237938

Ιστοσελίδα: www.okde.gr

e-mail: ergatikipali@okde.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

A. Παγκόσμια οικονομική και πολιτική κατάσταση

1. Η κρίση της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας και η κρίση του ιμπεριαλισμού βρίσκονται σε ένα κρίσιμο σημείο, που πιθανόν να αποδειχθεί σημείο τομής τόσο για την εξέλιξη της οικονομικής κρίσης, την κρίση του καπιταλισμού και του ιμπεριαλισμού και τις πολιτικές αντιμετώπισής της, όσο και από την πλευρά του εργατικού κινήματος.

2. Η οικονομία των ιμπεριαλιστικών χωρών δεν έχει κατορθώσει να ξεπεράσει την οικονομική κρίση του 2007–09. Έξι χρόνια μετά, δεν μπορεί να παρουσιάσει ακόμη μια περίοδο ανάκαμψης, κι αυτό συμβαίνει για πρώτη φορά τα τελευταία 43 χρόνια που διαρκεί το μακρύ κύμα κάμψης. Επιπλέον, σήμερα η οικονομική κρίση φαίνεται να επεκτείνεται/εντείνεται και στις νεοαναδυόμενες οικονομίες: τόσο στις λεγόμενες BRICS όσο και στη δεύτερη σειρά αυτών των χωρών (Τουρκία, Μεξικό κ.ά.). Από τις BRICS, μόνο η Ινδία φαίνεται να μένει ανεπηρέαστη συνεχίζοντας να αυξάνει το ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ της. Η Κίνα αναμένει έναν περιορισμό της αύξησης του ΑΕΠ της για το 2015 στο 6,8%, πιθανόν και μεγαλύτερο, ανάλογα με τις επιπτώσεις που θα υπάρχουν από την πρόσφατη κρίση των χρηματιστηρίων της και την απότομη χειροτέρευση των εξαγωγών της. Οι άλλες τρεις –Βραζιλία, Ν. Αφρική και Ρωσία– απλώς ξαναβυθίζονται σε μια μεγάλη και επικίνδυνη κρίση. Από την οικονομική κρίση δεν ξεφεύγουν οι υπόλοιπες νεοαναδυόμενες οικονομίες και πολύ περισσότερο οι εξαρτημένες καπιταλιστικές χώρες – το μέγεθος και η ένταση της οικονομικής τους κρίσης θα εξαρτηθεί και από τη νέα οικονομική πολιτική των ΗΠΑ.

Η κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας εμφανίζεται εξαιρετικά ευάλωτη – ιδιαίτερα λόγω του χρηματοπιστωτικού τομέα– και ανά πάσα στιγμή μπορεί να χειροτερεύσει απότομα (ο κίνδυνος της ελληνικής χρεοκοπίας, η πτώση των κινέζικων χρηματιστηρίων ή άλλου είδους πολιτικές ή γεωπολιτικές εξελίξεις, π.χ. Ουκρανία και ευρύτερη περιοχή της Μ. Ανατολής κ.ά.). Γι' αυτό και το ΔΝΤ έχει αναγκαστεί ήδη από τις αρχές Ιούλη να αναθεωρεί συνεχώς προς το χειρότερο τις προβλέψεις του για την παγκόσμια οικονομία: ενώ στις αρχές του χρόνου πρόβλεπε 3,5% ανάπτυξη για το 2015, έχει φτάσει τον Οκτώβριο να προβλέπει μόνο 2,3% – ταυτόχρονα υπερτονίζει όλο και περισσότερο την «ευπάθεια και τους μεγάλους

κινδύνους που απειλούν την παγκόσμια οικονομία».

3. Ένας επιπλέον κίνδυνος φαίνεται να είναι η αναγγελθείσα αλλαγή της οικονομικής πολιτικής των ΗΠΑ. Η Fed έχει σταματήσει από τις αρχές του χρόνου την σχεδόν πενταετή πολιτική της «ποσοτικής χαλάρωσης», του τυπώματος δολαρίων (ύψους περίπου 80 δισ. δολαρίων τον μήνα), αλλά δεν έχει ακόμη τολμήσει να προχωρήσει στην αύξηση του επιτοκίου της, το οποίο εξακολουθεί να κυμαίνεται ακόμη κάτω από το 0,25% – η τελευταία ανακοίνωση έκανε λόγο για αύξησή του τον Σεπτέμβριο, αλλά σιωπηρά πήρε παράταση. Αυτό, πέρα από τις επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία, επηρεάζει και την οικονομία των ΗΠΑ, που δεν φαίνεται να μπορεί να αντέξει μια αύξηση των επιτοκίων, δηλαδή ισχυροποίηση του δολαρίου και εξασθένηση των εξαγωγών της. Ωστόσο, η ύφεση ή η αναμικτή ανάκαμψη, το σταμάτημα της πολιτικής του τυπώματος δολαρίων, η προαναγγελία της αύξησης των αμερικάνικων επιτοκίων και η επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης ιδιαίτερα στην Κίνα, έχουν οδηγήσει: α) στην ολοένα αυξανόμενη απόσυρση κεφαλαίων που είχαν κινηθεί το προηγούμενο διάστημα προς τις νεοαναδυόμενες και καθυστερημένες οικονομίες, β) στη μικρή ή μεγάλη υποτίμηση διαφόρων νομισμάτων, ειδικά των νεοαναδυόμενων οικονομιών, γ) στη μείωση της ζήτησης και στην ακόμη μεγαλύτερη μείωση της τιμής των πρώτων υλών (από τρόφιμα και γεωργικές πρώτες ύλες μέχρι και μέταλλα–ορυκτά), που κυμαίνονται από 15–20% έως και 50% – παρόλο που ακόμη εξακολουθούν να είναι υψηλότερες από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, όταν και άρχισαν να ανεβαίνουν απότομα. Ο συνδυασμός αυτών των τριών επιπτώσεων έχει ήδη χτυπήσει άγρια τις περισσότερες αναδυόμενες χώρες, ιδιαίτερα την Βραζιλία, Ρωσία, Ν. Αφρική, αλλά και μια σειρά άλλων χωρών όπως τις υποσαχάριες χώρες, χώρες της Λ. Αμερικής κ.ά., μια που η ανάπτυξη αυτών των χωρών ως ένα βαθμό οφειλόταν στην αύξηση της τιμής των πρώτων υλών.

4. Η αύξηση των επιτοκίων στις ΗΠΑ έρχεται ως απόρροια της μέχρι τώρα αποτυχημένης πολιτικής της «ποσοτικής χαλάρωσης» αλλά και των ορίων που αυτή αντικειμενικά συναντά:

α) Το χρέος (δημόσιο και ιδιωτικό) των ΗΠΑ έφθασε σε πρωτοφανή ύψη, πράγμα που εξηγεί τόσο τις συγκρούσεις στο Κογκρέσο όσο και την ανάγκη τιθάσευσής του ή και διαχείρισής του, ειδικά του εξωτερικού χρέους. Το 1932, στο απόγειο της κρίσης του Μεσοπολέμου, το χρέος των ΗΠΑ πλησίασε το 300% του ΑΕΠ της, αλλά σήμερα το χρέος των ΗΠΑ έχει ήδη φθάσει το 400% του ΑΕΠ – και στην πράξη είναι πολύ μεγαλύτερο, μια που είναι αδύνατον να υπολογίσει κανείς το χρέος του χρηματοπιστωτικού τομέα και ειδικά του σκιώδους τραπεζικού συστήματος. Αύξηση επίσης γνωρίζει και το χρέος (δημόσιο και ιδιωτικό) σε παγκόσμιο επίπεδο, μια που παρά τις πολιτικές αντιμετώπισής του, αυξήθηκε κατά 57 τρις., από 142 τρις. το 2007 σε 199 το 2014 (εκτιμήσεις) ή από το 269% του παγκόσμιου

ΑΕΠ στο 286%.

β) Η μέχρι τώρα πολιτική της «ποσοτικής χαλάρωσης» και των χαμηλών επιτοκίων ουσιαστικά διευκόλυνε τον τραπεζικό τομέα να ξεφορτωθεί ένα μέρος των τοξικών παραγώγων του και προφανώς να τα φορτώσει στους αμερικανούς εργαζόμενους αλλά και στους άλλους λαούς. (Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι αμερικάνικες τράπεζες να εμφανίζονται σε πολύ καλύτερη κατάσταση από τις ανταγωνίστριές τους, αλλά η πραγματική κατάσταση φαίνεται ότι απέχει πολύ από αυτήν την εικόνα, αν λάβει κανείς υπόψη και τον σκιώδη τραπεζικό τομέα). Από την άλλη, όμως, η διοχέτευση των τεράστιων αυτών κεφαλαίων (λόγω της ποσοτικής χαλάρωσης και των φθηνών επιτοκίων) κυρίως προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα είχε επίσης σαν αποτέλεσμα την, για μια ακόμη φορά, δημιουργία επικίνδυνων φουσκών.

Ο βασικός δείκτης στο αμερικάνικο χρηματιστήριο έφθανε το 2007, πριν την κρίση, στις 14.000 μονάδες, στην κρίση, δηλαδή στις αρχές του 2009 έπεσε στο μισό, αλλά έκτοτε άρχισε να ανεβαίνει φθάνοντας στα τέλη του 2014 τις 18.000 μονάδες, ξεπερνώντας έτσι και το ύψος του 2007. Η κεφαλαιοποίηση των χρηματιστηρίων σε παγκόσμιο επίπεδο κατέρρευσε από 56,7 τρισ. το 2007, ακριβώς πριν την εκδήλωση της κρίσης, σε 30,3 τρισ. τον Δεκέμβριο του 2008 και 27 τρισ. τον Φλεβάρη του 2009. Αλλά εν συνεχεία άρχισε να εκτοξεύεται προς τα πάνω φθάνοντας τα 70,8 τρισ. τον Μάιο του 2015 και μέχρι σήμερα (Αύγουστος του 2015) περιορίζεται, κυρίως λόγω της πτώσης των κινέζικων χρηματιστηρίων, στα 61,4 τρισ. Επιπλέον, και παρά τις υποτιθέμενες πολιτικές περιορισμού και ελέγχου του χρηματοπιστωτικού τομέα, η ονομαστική αξία των παραγώγων κάθε είδους (σε συνάλλαγμα, επιτόκια, συνδεδεμένα με ακίνητα κ.ά.) πέρασε από 516 τρισ. το δεύτερο εξάμηνο του 2007, σε 614 το δεύτερο εξάμηνο του 2009, σε 706 το πρώτο εξάμηνο του 2013 και σε 630 το δεύτερο εξάμηνο του 2014. Αυτές οι φούσκες θα έπρεπε να ελεγχθούν για να μην σκάσουν, συνεπώς έπρεπε αναγκαστικά να σταματήσει η πολιτική των χαμηλών επιτοκίων.

γ) Η μέχρι τώρα πολιτική της «ποσοτικής χαλάρωσης» και των χαμηλών επιτοκίων απέτυχε να οδηγήσει σε ανάπτυξη, το μόνο που έδωσε είναι μια αναμικτή και κυρίως ασταθή και αμφίβολη ανάκαμψη, την ίδια στιγμή που έχει ξαναδημιουργήσει τις επικίνδυνες φούσκες του χρηματοπιστωτικού τομέα, που για μια ακόμη φορά απειλούν να τινάξουν στον αέρα την καπιταλιστική οικονομία.

Ωστόσο, από την άλλη, μια πολιτική αύξησης των επιτοκίων, προσκρούει:

α) Στην αδυναμία των αμερικάνικων επιχειρήσεων να αντιμετωπίσουν την αύξηση της τιμής του δολαρίου, δηλαδή την αύξηση της τιμής των εξαγωγών τους, που μπορεί, λόγω μιας ανεξέλεγκτης υποτίμησης των ανταγωνιστικών νομισμάτων, να πολλαπλασιάσει το πρόβλημα της ανταγωνιστικότητάς τους, ειδικά σε μια νέα επιδείνωση της παγκόσμιας κρίσης.

β) Στην υπέρμετρη υπερχρέωση του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, μια που

η αύξηση των επιτοκίων θα δυσκολέψει την εξυπηρέτηση και την αποπληρωμή του. Με άλλα λόγια, οι διάφορες σποραδικές χρεοκοπίες, όπως του Πουέρτο Ρίκο –το οποίο αναγκάστηκε να κηρύξει στάση πληρωμών για το χρέος του, ύψους 72 δισ.– μπορεί να μετατραπεί σε ένα ανεξέλεγκτο κύμα χρεοκοπιών (επιχειρήσεων, δήμων, πολιτειών κ.ά.).

γ) Στη δημιουργία των φουσκών στον χρηματοπιστωτικό τομέα, που αν σκάσουν ταυτόχρονα και ανεξέλεγκτα θα οδηγήσουν ακόμη και σε πιθανή κατάρρευση της οικονομίας (κάτι που μόλις την τελευταία στιγμή αποφεύχθηκε στην προηγούμενη κρίση).

δ) Μια πιθανή αύξηση των επιτοκίων δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι θα οδηγήσει με την ίδια ένταση και το ίδιο μέγεθος (και μάλιστα αντίστοιχο στις σημερινές ανάγκες) στην εισροή κεφαλαίων προς τις ΗΠΑ. Οι συσχετισμοί δύναμης στον παγκόσμιο πιστωτικό τομέα έχουν αλλάξει, και οι νεοαναδυόμενες οικονομίες δεν είναι απλά έρμαια των ιμπεριαλιστικών και των πολιτικών τους.

Αυτοί οι τέσσερις παράγοντες, που εμποδίζουν μία αύξηση των επιτοκίων, μια αλλαγή πολιτικής, δεν πιστοποιούν παρά την υποχώρηση της οικονομίας των ΗΠΑ απέναντι στους ανταγωνιστές τους, την αλλαγή των συσχετισμών σε οικονομικό επίπεδο (από τη συγκέντρωση/συγκεντροποίηση του κεφαλαίου, την παραγωγικότητα της εργασίας, την υπερδιόγκωση του χρηματοπιστωτικού τομέα, μέχρι την πίστωση), τον αυξανόμενο κατακερματισμό της παγκόσμιας αγοράς και οικονομίας, αλλά και την αποτυχία των πολιτικών αντιμετώπισης της κρίσης: παγκοσμιοποίηση, Νέα Τάξη Πραγμάτων, νεοφιλευθερισμός κ.ά.). Με άλλα λόγια, η κρίση της αστικής εξουσίας σε παγκόσμιο επίπεδο συγκεκριμενοποιείται σε κενό στρατηγικής που σήμερα, με τη σειρά του, παίρνει τη μορφή ενός αδιέξοδου στη χάραξη μιας οικονομικής πολιτικής στην ηγετική δύναμη του παγκόσμιου καπιταλισμού, δηλαδή μιας απλής διαχείρισης της κρίσης.

5. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι ΗΠΑ «παραδίδουν τα όπλα» ή «συνθηκολογούν». Το ακριβώς αντίθετο, σημαίνει την υιοθέτηση πολύ πιο δύσκολων (έως αδύνατων) στην εφαρμογή τους αλλά και πολύ πιο επικίνδυνων για την ανθρωπότητα πολιτικών, ή την υιοθέτηση ολοένα, ή κι αποκλειστικά, πιο πολιτικών/στρατιωτικών μέσων παρά οικονομικών μέσων –αλλά και πιο ανοιχτά επιθετικών οικονομικών πολιτικών– για την επίλυση της κρίσης τους σε βάρος όχι μόνο του εργατικού κινήματος αλλά και των άλλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων (ΕΕ και Ιαπωνία) και των νεοαναδυόμενων ανταγωνιστών τους (BRICS και όχι μόνο). Η Διατλαντική Συμφωνία (ΗΠΑ και ΕΕ), η Συμφωνία του Ειρηνικού (TPP – Σύμφωνο Συνεργασίας των δύο πλευρών του Ειρηνικού), αλλά και άλλες τέτοιου είδους «διμερείς» συμφωνίες, στοχεύουν, επί της ουσίας, στα παραπάνω – ανεξάρτητα, από τους αρχικούς σχεδιασμούς αυτών των δύο συμφωνιών και ανεξάρτητα από την επιφάνεια (τη δημιουργία ελεύθερων αγορών εμπορευμάτων και κεφαλαίων): στην ενσωμά-

τωση/υποταγή των δύο αντίπαλων ιμπεριαλισμών και στην ασφυξία/υποβάθμιση/περιθωριοποίηση των νεοαναδυόμενων ανταγωνιστών τους.

Η TPP ψηφίστηκε πρόσφατα και είναι μια συμφωνία αντίστοιχη της Διατλαντικής, ενώ συμπεριλαμβάνει, πέρα από τις ΗΠΑ, τον Καναδά, Μεξικό, Χιλή, Περού, Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία και Ιαπωνία, Μπρουνέι, Μαλαισία, Σιγκαπούρη, και Βι-ετνάμ, και προβλέπει, πέρα από την απογύμνωση των εργατών από κάθε δικαίωμα, και τη μείωση των δασμών σχεδόν σε όλα τα προϊόντα. Απομένει βέβαια το σημαντικότερο, η ψήφισή της από τα κοινοβούλια των αντίστοιχων χωρών. Ωστόσο, είναι χαρακτηριστικό, ότι η υπογραφή μιας τέτοιας «κολοσσιαίας» σημασίας συμφωνίας πέρασε απαρατήρητη από τις «αγορές» ακριβώς επειδή κανείς δεν πιστεύει ότι θα πραγματοποιηθεί. Ακόμη πιο χαρακτηριστικό, είναι ότι η συμφωνία σχεδόν επιβλήθηκε από τον Ομπάμα, μια που οι Ρεπουμπλικανοί αντιδρούν σφοδρά, και έχουν δίκιο, γιατί αυτή η συμφωνία, αν δεν καταλήξει σε μια δικτατορία των ΗΠΑ πάνω στους εταίρους (πράγμα που μόνο με πόλεμο μπορεί να επιτευχθεί), θα οδηγήσει στη γνωστή αποδυνάμωση των αμερικάνικων πολυεθνικών, όπως συνέβη και με την παγκοσμιοποίηση – αν βέβαια γίνει κατορθωτή η απόσχιση της Κίνας (και η συνακόλουθη απομόνωσή της) από τον ιστό της Ν.Α. Ασίας.

Οι κεντρικές πολιτικές των ΗΠΑ, της Διατλαντικής και του Ειρηνικού, δεν ολοκληρώνουν την επιθετική πολιτική τους αλλά συμπληρώνονται και με άλλες τέτοιου είδους πολιτικές και κυρίως, με τον πολλαπλασιασμό των επεμβάσεων, πολιτικών και στρατιωτικών, των στρατιωτικών επιδρομών και πολέμων, τοπικών και περιφερειακών.

6. Ο γιαπωνέζικος ιμπεριαλισμός είδε το σχέδιό του για τη δημιουργία ενός τρίτου παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού πόλου να σβήνει στην κρίση 1997 της Ν.Α. Ασίας και να ενταφιάζεται οριστικά από την ανάδειξη και γιγάντωση της Κίνας. Έκτοτε έχει βυθιστεί σε μια παρατεταμένη αποτελμάτωση, που το τσουνάμι, η Φουκουσίμα κ.ά. θα έθεταν ένα βίαιο τέλος, απέναντι στο οποίο η οικονομική πολιτική του Άμπε, δηλαδή στην πράξη μια συνέχιση της πολιτικής της αύξησης των χρεών, κατόρθωσε να αποφύγει την κατάρρευση ή, καλύτερα, να τη μεταθέσει χρονικά. Η οικονομική πολιτική του Άμπε είναι μια πολιτική «ποσοτικής χαλάρωσης» (αρκετά διαφορετική από τις αντίστοιχες των Fed και της ΕΚΤ, μια που δίνει το βάρος στην τόνωση της κατανάλωσης και των βιομηχανικών ενισχύσεων) με τη συνακόλουθη υποτίμηση του γιεν, για την τόνωση των εξαγωγών. Η πολιτική αυτή άρχισε να εφαρμόζεται τον Απρίλιο του 2013, ανανεώθηκε/παρατάθηκε (με αύξηση του τυπώματος γιεν) τον Οκτώβρη του 2014 και πρόσφατα γνώρισε την τρίτη παράτασή της. Παρόλα αυτά δεν κατόρθωσε να βγάλει τη γιαπωνέζικη οικονομία από το τέλμα της, απλά επιδείνωσε τα χρέη της, και ειδικά το δημόσιο χρέος (κατά κάποιες εκτιμήσεις πέρασε από 211,7% του ΑΕΠ το 2012 σε 230% το 2015 – άλλες εκτιμήσεις το ανεβάζουν σε 246%). Οι επενδύσεις δεν έχουν επανέλθει στα προ

κρίσης επίπεδα, η βιομηχανική παραγωγή είναι σε χειρότερη κατάσταση από τη γενική πορεία του ΑΕΠ και μόνο οι εξαγωγές φαίνεται να γνωρίζουν μια αναιμική μακρόσυρτη αύξηση. Η τέτοια πολιτική δεν σήμαινε βέβαια βελτίωση, ούτε καν διατήρηση, των κεκτημένων της εργατικής τάξης, αλλά μια συνέχιση των αντεργατικών πολιτικών στην τροχιά εμβάθυνσης της κοινωνίας των δύο τρίτων, που είναι εξάλλου γιαπωνέζικη εφεύρεση.

Για όλους αυτούς τους λόγους, ο Άμπε συνόδεψε ευθύς εξαρχής αυτή την οικονομική πολιτική με μια πολύ πιο επιθετική εξωτερική πολιτική, που έχει ήδη μεταμορφωθεί από μια έξαλλη ρητορική στα γνωστά επεισόδια με τις διαφιλονικούμενες με την Κίνα νήσους, στην επαναστρατικοποίηση της Ιαπωνίας, στην κατακόρυφη αύξηση των στρατιωτικών εξοπλισμών, και πρόσφατα, που είναι και το σημαντικότερο, στην εγκατάλειψη (με νομικίστικη παράκαμψη/ερμηνεία του Συντάγματος) του πυρηνικού αφοπλισμού της Ιαπωνίας –της είχε επιβληθεί μετά τον 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο, μαζί με την απαγόρευση των στρατιωτικών επεμβάσεων στο εξωτερικό (ήδη έχει εγκαταλειφθεί) και τους μειωμένους στρατιωτικούς εξοπλισμούς–, πάντα με τη σύμφωνη γνώμη, αν όχι παρότρυνση, των ΗΠΑ. Όπως και να 'χει, και ανεξάρτητα από την έκβαση των ανταγωνισμών στη Ν.Α. Ασία, αν ο γιαπωνέζικος ιμπεριαλισμός τεθεί κάτω από τους όρους του αμερικάνικου, τότε αυτό θα συνιστά μια καθοριστική ήττα του (η σημασία της αποκαλύπτεται καλύτερα αν θυμηθεί κανείς τα φιλόδοξα σχέδιά του για τον τρίτο ιμπεριαλιστικό πόλο), που θα οδηγήσει σε μια σημαντική υποβάθμισή του. Αυτό ακριβώς είναι ένα πρόβλημα στρατηγικής για την ιμπεριαλιστική γιαπωνέζικη μπουρζουαζία, πάνω στο οποίο εμφανίζεται διαιρεμένη. Ο Άμπε μπορεί να κατευθύνεται προς την υποταγή/ενσωμάτωση (και αυτό εκφράστηκε και με την υπογραφή του στην TPP, και την για πρώτη φορά εμπορική συμφωνία ΗΠΑ–Ιαπωνίας), αλλά πριν από αυτόν ακολουθούσαν η ακριβώς αντίθετη πολιτική έναντι των ΗΠΑ.

7. Η Ευρωζώνη (και γενικά η ΕΕ) βρέθηκε στο κέντρο της παγκόσμιας κρίσης και εξακολουθεί να είναι (είναι ενδεικτικό ότι πρέπει να είναι η μόνη οικονομία στον κόσμο που δεν έχει αναπληρώσει ακόμη την πτώση του ΑΕΠ του 2009), και συνολικά η κρίση της έχει γίνει πολύπλευρη και οξυτάτη. Η Ευρωζώνη γνώρισε μια πτώση κατά 4,5 % του ΑΕΠ το 2009, και έκτοτε δεν έχει κατορθώσει παρά μια ασήμαντη διετή ανάκαμψη (2010–11), ξαναβυθίστηκε σε ύφεση τη διετία 2012–13, και σήμερα μάλλον βρίσκεται ξανά μπροστά σε μια νέα ύφεση. Βέβαια οι ανισότητες στις οικονομικές επιδόσεις εξακολουθούν να ισχύουν και ως ένα βαθμό να βαθιάινουν. Σε ελαφρώς καλύτερη κατάσταση, όσον αφορά το ΑΕΠ, είναι η Γαλλία και ιδιαίτερα η Γερμανία, χωρίς όμως να ξεφεύγουν από τη γενικότερη εικόνα. Είναι ενδεικτικό ότι μετά το 2011 έχουμε μια σημαντική πτώση της βιομηχανικής παραγωγής στην Ευρωζώνη (κινείται πλέον σε αρνητικούς ρυθμούς) με της Γαλλίας να την παρακολουθεί, της Γερμανίας απλώς να έχει αποτελεσματωθεί,

της Ισπανίας να είναι ακόμη χειρότερη και της Ιταλίας να έχει κατακρημνιστεί. Η επίδοση αυτή, εκτός των άλλων οφείλεται στην πτώση των επενδύσεων στην Ευρωζώνη (από την κρίση του 2009 έχουν μειωθεί κατά 18%) με της Γερμανίας να είναι ελαφρώς καλύτερη η κατάσταση αλλά με της Ιταλίας και Ισπανίας να είναι κατά πολύ χειρότερη. Παρόλα αυτά, το εμπορικό πλεόνασμα της Γερμανίας έχει αυξηθεί σε πρωτόγνωρα επίπεδα και για τρίτη συνεχόμενη χρονιά βρίσκεται πάνω από το επιτρεπόμενο όριο του 6% του ΑΕΠ της, αν και αυτό είναι αμφίβολο αν θα συνεχιστεί.

Ωστόσο, ο τραπεζικός τομέας ήταν και εξακολουθεί να είναι το μεγάλο πρόβλημά της, μια που εξακολουθεί, παρά τις παρεμβάσεις, να είναι χρεοκοπημένος, φορτωμένος με τοξικά παράγωγα και ανείσπρακτα δάνεια (το ύψος των οποίων φαίνεται να είναι όχι μόνο μεγαλύτερο των ΗΠΑ, αλλά και σε αδιανόητα ύψη, τουλάχιστον για τα μεγέθη του παραγωγικού τομέα), απαιτώντας συνεχή προγράμματα διάσωσης για να συντηρείται. Φέτος μπήκε σε εφαρμογή, και τουλάχιστον πρόκειται να εφαρμοστεί για τα επόμενα δύο χρόνια, ένα νέο πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας των τραπεζών, ύψους 1,2 τρισ. ευρώ, με αποδέσμευση 60 δισ. ευρώ μηνιαίως. Αυτό το πρόγραμμα είναι το τρίτο πρόγραμμα την τελευταία τριετία, με το πρώτο ύψους 1 τρισ. ευρώ τον Γενάρη 2012, το δεύτερο ύψους 400 δισ. (συν περαιτέρω μειώσεις επιτοκίων κ.ά.) τον Μάιο του 2014. Όπως και τα δύο προηγούμενα προγράμματα, έτσι και αυτό, κατευθύνονται σχεδόν αποκλειστικά στην ενίσχυση των τραπεζών (με την γνωστή δικαιολογία ότι «πρώτα πρέπει να διασωθούν οι τράπεζες, για να χρηματοδοτήσουν εν συνεχεία την οικονομία»), σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό όχι μόνο απ' ό,τι ισχύει με το πρόγραμμα του Άμπε αλλά και σε σχέση με το αντίστοιχο πρόγραμμα της Fed. Βέβαια, αυτό το πρόγραμμα, σε αντίθεση με τα δύο πρώτα, φροντίζει να κατανέμει το κόστος σε κάθε μια χώρα ξεχωριστά, με βάση και τις επιταγές της επερχόμενης τραπεζικής ενοποίησης.

Οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν στο εσωτερικό της για την αντιμετώπιση της κρίσης (μείωση δημοσιονομικών ελλειμμάτων και χρεών, ενίσχυση των τραπεζών, μνημονιακές πολιτικές κ.ά.), όχι μόνο απέτυχαν να αντιμετωπίσουν την κρίση αλλά και τη χειροτέρευσαν ραγδαία. Σχεδόν το ένα τρίτο των χωρών της Ευρωζώνης είναι πλέον χρεοκοπημένο και ζει κάτω από προγράμματα διάσωσης, το άλλο ένα τρίτο είναι στα πρόθυρα της τυπικής χρεοκοπίας και οι υπόλοιπες χώρες είναι κοινά στην χρεοκοπία.

Η αποτυχία της οικοδόμησης της ΕΕ και του ευρώ, η όξυνση της κρίσης και η αποτυχία αντιμετώπισής της καθώς και οι άγριες επιθέσεις ενάντια στο εργατικό κίνημα, είχαν σαν αποτέλεσμα από τη μια να αυξηθούν οι εργατικοί αγώνες και να αλλάξει η στάση των εργαζομένων απέναντι στην οικοδόμησή της και, από την άλλη, να ενταθούν οι ανταγωνισμοί στο εσωτερικό της ΕΕ και της Ευρωζώνης, μεταξύ των διαφόρων αστικών τάξεων, και ιδιαίτερα των ιμπεριαλιστικών,

γεγονός που επιδεινώνει αφάνταστα τη συνολική κρίση της και την έχει οδηγήσει στα πρόθυρα της διάλυσής της – και ταυτόχρονα να οξυνθεί η πολιτική κρίση, να αδυνατίσουν τα αστικά κόμματα κ.ά.

Συνολικά, η διαλυτική κρίση της ΕΕ και της Ευρωζώνης έχει περάσει σε μια νέα φάση οξύνσης, η οποία πρόκειται να γίνει εκρηκτική, ακριβώς διότι όλοι οι παράγοντες/αιτίες πρόκειται να επιδεινωθούν πολύ περισσότερο: α) 6–7 χρόνια μετά το ξέσπασμα της κρίσης η ΕΕ/Ευρωζώνη έχει χειρότερες επιδόσεις τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την Ιαπωνία, και πολύ περισσότερο από τις BRICS. Αυτό δεν φαίνεται να αλλάζει ούτε ίσως συγκυριακά (ακόμη δηλαδή και με την επιδείνωση της κρίσης στις BRICS) και πάντως όχι ουσιαστικά. Αλλά στο βαθμό που η ΕΕ εξάγει ίσως λιγότερο από τους βασικούς της ανταγωνιστές την κρίση της, οι πιέσεις που θα δέχεται από τον διεθνή ανταγωνισμό (ολοένα και πιο ισχυρές) θα αυξάνουν τις τάσεις θρυμματισμού και διάλυσής της. β) Παρά τη συνολική επιδείνωση, η οικονομική ανισότητα στο εσωτερικό της ΕΕ/Ευρωζώνης διατηρείται αμείωτη, αν δεν αυξάνει κίολας, εξέλιξη που όχι μόνο επιδεινώνει/γενικεύει τις πολιτικές λιτότητας και μνημονίων, αλλά οξύνει στο έπακρο και τους ανταγωνισμούς των αστικών τάξεων, κατά βάση των ιμπεριαλιστικών, στο εσωτερικό της ΕΕ/Ευρωζώνης και συνεπώς τις διαλυτικές τάσεις. γ) Η μάσκα της πολιτικής ενοποίησης της ΕΕ έχει ξεφτίσει και ολοένα και περισσότερο τείνει να αντικαθίσταται από μια Ευρώπη όπου ηγεμονεύει η Γερμανία, δηλαδή από την επιβολή των συμφερόντων του γερμανικού ιμπεριαλισμού. Αυτό, όσο κι αν είναι η φυσιολογική λειτουργία και κατάληξη του καπιταλιστικού ανταγωνισμού (παροξυμμένου σε μια παροξυμμένη κρίση), τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και διεθνώς, όσο κι αν αντανακλά εν μέρει τον σημερινό συσχετισμό δυνάμεις μεταξύ των διαφόρων ευρωπαϊκών ιμπεριαλισμών, όσο κι αν ενισχύεται από την συνείδηση καθενός ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού ότι δεν μπορεί να επιβιώσει μόνος του στη διεθνή αρένα, εντούτοις δεν αντιστοιχεί και δεν δικαιολογείται από το μέγεθος (οικονομικό, πολιτικό και στρατιωτικό) του γερμανικού ιμπεριαλισμού μέσα στην ευρωπαϊκή καπιταλιστική οικονομία και στην ΕΕ/Ευρωζώνη. Ωστόσο, είναι μια κατάσταση/εξέλιξη που εξυπηρετεί τα γενικά συμφέροντα των αστικών τάξεων και ιδιαίτερα των ιμπεριαλιστικών, τουλάχιστον προς το παρόν. δ) Οι διαρκείς και ολοένα μεγαλύτερες επιθέσεις απέναντι στο εργατικό κίνημα, η αμφισβήτηση και τσαλαπάτηση της λαϊκής κυριαρχίας και της εθνικής κυριαρχίας κ.ά., η γενίκευση των αγώνων σε ευρωπαϊκό επίπεδο κ.ά., οδηγούν στην αποδυνάμωση, κρίση ή και κατάρρευση των αστικών κομμάτων (χριστιανοδημοκρατικών, φιλελεύθερων και σοσιαλδημοκρατικών), στην επιδείνωση της πολιτικής κρίσης και του δικομματισμού κ.ά., στην ανάδειξη ακροδεξιών ή ευρωσκεπτικιστικών κομμάτων ή στην ενδυνάμωση αριστερών, απονομοποιούν και αμφισβητούν ολοένα και περισσότερο σε ολοένα και περισσότερες χώρες το σχέδιο της ενοποίησης της ΕΕ και του ευρώ, και συνολικά επιδεινώνουν/ενισχύουν

τις αποσχιστικές και διαλυτικές τάσεις στο εσωτερικό της ΕΕ/Ευρωζώνης. Τέλος, μένει να δούμε αν αλλάξει και σε ποιο βαθμό αυτούς τους όρους η Διατλαντική Συμφωνία.

Αυτή η νέα φάση όξυνσης της διαλυτικής κρίσης της ΕΕ/Ευρωζώνης αποκαλύπτεται ολοένα και περισσότερο, και μάλιστα χωρίς ακόμη να αρχίζει να ξεδιπλώνεται ένα νέο επαναστατικό κύμα στην Ευρώπη. Προχθές ήταν η μερική χρεοκοπία μιας ασήμαντης πορτογαλικής τράπεζας που κινδύνευε να τινάξει στον αέρα το τραπεζικό σύστημα της Ευρωζώνης. Χθες η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ και η πολιτική ριζοσπαστικοποίηση των ελληνικών μαζών, σήμερα το «προσφυγικό πρόβλημα» όταν μέσα σε μια νύκτα επανεμφανίστηκαν οι διασυνοριακοί έλεγχοι, άρχισαν να υψώνονται φράκτες κ.ά., και κινδύνεψε να τιναχτεί στον αέρα η Συνθήκη Σένγκεν (και μαζί της και η ΕΕ/Ευρωζώνη;), πιθανόν η νέα κυβέρνηση της Πορτογαλίας, η πολιτική κρίση της Ισπανίας, η διαφοροποίηση της Βρετανίας, η άνοδος της Λεπέν στην Γαλλία, η ουκρανική κρίση, η νέα πιθανή βαλκανική κρίση κ.ο.κ. κ.ο.κ. Ωστόσο, σήμερα σημαντική εξέλιξη και επικίνδυνη για την ευρωπαϊκή μπουρζουαζία είναι ο αγώνας για την ανεξαρτησία της Καταλονίας, γιατί: α) βασίζεται πάνω στην οργή αλλά και την αποφασιστικότητα των μαζών να απελευθερωθούν από τα δεσμά όχι μόνο του ισπανικού κράτους αλλά και των μνημονίων – σε μεγάλο βαθμό είναι μια αμφισβήτηση του ίδιου του ευρώ/ευρωζώνης, β) συμβαδίζει με μια πολιτική ριζοσπαστικοποίηση, που εκφράζεται και με την ενίσχυση της αριστεράς και της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, γ) αν επιτύχει θα οδηγήσει στην αποσάθρωση ή ακόμη και διάλυση του ισπανικού κράτους, με σημαντικές αν όχι καθοριστικές επιπτώσεις και στην ίδια την ΕΕ/Ευρωζώνη.

8. Απέναντι σε αυτή την κατάσταση, φαίνεται πως το αντίδοτο είναι η λεγόμενη επιτάχυνση της οικονομικής και πολύ περισσότερο της πολιτικής ενοποίησης της ΕΕ και της Ευρωζώνης ή η «Ευρώπη/Ευρωζώνη των δύο ή περισσότερων ταχυτήτων». Ωστόσο, το σχέδιο αυτό δεν είναι πλέον τόσο «ανώδυνο» όσο κανένας θα μπορούσε να υποθέσει πριν δύο δεκαετίες ενώ το περιεχόμενό του καθορίζεται σήμερα από την βαθιά κρίση της Ευρωζώνης/ΕΕ: στην πράξη πρόκειται για μια φυγή προς τα εμπρός: α) Για τους ευρωπαϊκούς ιμπεριαλισμούς, που πρέπει να επιβάλλουν μια ιστορικής σημασίας ήττα στο ευρωπαϊκό προλεταριάτο, ώστε να κατορθώσουν να αντιστρέψουν την κατάσταση και τη διαλυτική κρίση της Ευρωζώνης. β) Για τον γερμανικό ιμπεριαλισμό, που αφενός θα πρέπει να «αποικιοποιήσει» τις μικρότερες χώρες (που ως ένα βαθμό έχει επιτευχθεί διαμέσου των «προγραμμάτων διάσωσης», των μνημονίων, του ασφυκτικού ελέγχου κ.ά.) και αφετέρου να υποβαθμίσει τις μεγαλύτερες (τις ιμπεριαλιστικές). Με άλλα λόγια, η ολοκλήρωση της Ευρωζώνης ή ακόμη και συνολικά της ΕΕ, στη σημερινή κρίση και στους σημερινούς παγκόσμιους ανταγωνισμούς, δεν μπορεί να έχει τη μορφή μιας ισορροπίας μεταξύ των ευρωπαϊκών ιμπεριαλισμών, ανάλογης της βαρύτητας

του καθενός, (όπως ίσως στο παρελθόν) αλλά μόνο τη μορφή μιας ευρωζώνης ή ΕΕ όπου ηγεμονεύει η Γερμανία – κι αυτό είναι επίσης εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι ανέφικτο.

Το σχέδιο αυτό –που λόγω της άμεσης ανάγκης εφαρμογής του πιθανόν δεν θα έχει τα προβλεπόμενα ενδιάμεσα στάδια– τυπικά περιλαμβάνει: την γνωστή τραπεζική ενοποίηση που ξεκινά από την 1^η Γενάρη του 2016 (προβλέπει τη διάσωση των τραπεζών πρώτα από τους μετόχους, μετά από τους δανειστές–ομολογιούχους τους, και, στο τέλος από το κούρεμα των καταθέσεων –και μάλιστα χωρίς όριο τα 100.000 ευρώ–, ενώ η κρατική επέμβαση περιορίζεται αν δεν απαγορεύεται εντελώς), τον διορισμό ενός υπερυπουργού οικονομικών (με δυνατότητες να απορρίπτει προϋπολογισμούς, αν όχι να συντάσσει τους διάφορους εθνικούς προϋπολογισμούς), την πλήρη φορολογική εναρμόνιση μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης, την μετατροπή του ESM σε Νομισματικό Ταμείο, τη διαφοροποίηση/ανεξαρτοποίηση των βουλευτών της Ευρωζώνης μέσα στο Ευρωκοινοβούλιο, έναν «επίτροπο της ευρωζώνης» που θα έχει «κυρίαρχο λόγο στην ανάπτυξη, τις επενδύσεις, την απασχόληση» και θα λογοδοτεί στους βουλευτές της ευρωζώνης κ.ά., και τέλος, το σημαντικότερο, την ανάπτυξη του ευρωστρατού.

Οι ουσιαστικοί στόχοι του σχεδίου αυτού είναι:

α) Η εμβάθυνση και η γενίκευση των μνημονιακών πολιτικών (που δεν αποτελούν απλώς μια συνέχιση αλλά και μια τομή στις μέχρι τώρα νεοφιλελεύθερες πολιτικές), που προς το παρόν εφαρμόζονται σε μεγάλο βαθμό στη χώρα μας και σε «μικρότερο» βαθμό σε χώρες που βρίσκονται σε επιτήρηση/πρόγραμμα. Είναι ξεκάθαρο για τις ευρωπαϊκές μπουρζουαζίες ότι αν δεν εφαρμοστούν μνημονιακές πολιτικές σε Ισπανία, Ιταλία και Γαλλία, η Ευρωζώνη δεν μπορεί να διατηρηθεί.

β) Η επιβολή αυταρχικού καθεστώτος σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, προέκταση και ενίσχυση της ήδη αντιδημοκρατικής αναδίπλωσης που υπάρχει σήμερα. Δεν είναι μόνο το φασιστικό πραξικόπημα της ΕΕ στην Ουκρανία, αλλά το Κράτος Έκτακτης Ανάγκης που έχει επιβληθεί στην Ελλάδα (αδρανοποιήθηκε σχετικά με τον ΣΥΡΙΖΑ στην πρώτη περίοδο διακυβέρνησής του), ο νόμος ενάντια στις κάθε είδους κινητοποιήσεις που είναι ήδη σε ισχύ στην Ισπανία από τον Ιούλιο, η μισοδικτατορία του Ορμπάν στην Ουγγαρία κ.ά. Η δημιουργία Υπερυπουργού Οικονομικών και Επιτρόπου της Ευρωζώνης, οι ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί, το Σύμφωνο για το Ευρώ κ.ά., δεν συνιστούν μόνο τη θεσμοθέτηση/συνταγματοποίηση νεοφιλελεύθερων πολιτικών αλλά και την κατάρτιση επί της ουσίας της λαϊκής κυριαρχίας (το προνοούσε το Ευρωσύνταγμα) και την επαναφορά του ευρωπαϊκού εργατικού κινήματος στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, προτού κατακτηθεί το δικαίωμα της ψήφου, που έχει τεθεί στην πράξη υπό σοβαρή αμφισβήτηση.

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 13^{ης} Νοεμβρίου στο Παρίσι δεν αποτελούν την «11^η Σεπτεμβρη», αλλά τηρουμένων των αναλογιών χρησιμοποιούνται στο έπακρο

από τη γαλλική και ευρύτερα την ευρωπαϊκή μπουρζουαζία στην επιτάχυνση της αντιδημοκρατικής αναδίπλωσης. Στη Γαλλία επιβλήθηκε «κατάσταση έκτακτης ανάγκης» (με συνακόλουθη απαγόρευση διαδηλώσεων, απεργιών κ.ά.) επί τρεις μήνες (με τη σύμφωνη γνώμη όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων). Σε μια σειρά χωρών, και όχι μόνο στη Γαλλία, υλοποιούνται έτοιμα σχέδια αύξησης των δυνάμεων καταστολής, των μυστικών υπηρεσιών, μονιμοποιείται πλέον η παρουσία του στρατού στις πόλεις, ενώ την ίδια στιγμή αφαιρούνται ή αμφισβητούνται δημοκρατικά δικαιώματα και ατομικές ελευθερίες (ευρωεντάλματα, παρακολούθηση πολιτών, καταγραφή επιβατών, επέκταση κράτησης χωρίς απαγγελία κατηγορίας, έμμεση αποδοχή βασανιστηρίων κ.ά.). Αυστηροποιείται η Συνθήκη Σένγκεν και περιφρουρείται με τη δημιουργία ευρωπαϊκής ακτοφυλακής και συνοριοφυλακής (αναβάθμιση της Frontex), που θα μπορεί να δρα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του κράτους-μέλους (καταπάτηση της εθνικής κυριαρχίας) υπαγόμενη απ' ευθείας στην Κομισιόν. Όλα αυτά τα μέτρα –και κυρίως οι φράχτες, οι βίαιες αποτροπές και επαναπροωθήσεις των προσφύγων/μεταναστών, οι συζητήσεις για λεηλασία των προσφύγων/μεταναστών για την... πληρωμή της υποδοχής τους κ.ά.– ενισχύουν τις ακροδεξιές, ρατσιστικές και φασιστικές απόψεις και κόμματα, που όλο και περισσότερο νομιμοποιούνται, γίνονται αποδεκτά, επιτυγχάνουν στρατηγικές/προγραμματικές νίκες κ.ά.

γ) Τον ξεπεσμό σε προτεκτοράτα, σε αποικίες χρέους, των αδύναμων χωρών. Το σχέδιο του Σόμπλε δεν υποστήριξε την έξοδο από ευρωζώνη (όπως δόλια ισχυρίζεται ο ΣΥΡΙΖΑ) –είναι άλλο πράγμα η έξοδος από τη ζώνη κυκλοφορίας του ευρώ– αλλά τον υποβιβασμό της χώρας στη δεύτερη ζώνη του ευρώ, όπου οι πληρωμές μισθών, κ.ά., θα γίνονταν σε «εθνικό» νόμισμα και οι πληρωμές του χρέους σε ευρώ, με την απόλυτη εξουσία της Ευρωζώνης πάνω στη χώρα και όχι την αποδέσμευσή της.

δ) Την καταστροφή, απαξίωση, υποταγή κεφαλαίων και οικονομιών με κύριο ωφελιμένο την Γερμανία. Η κρίση πρέπει να ξεπληρωθεί σε βάρος των υπόλοιπων και των αδύναμων. Με αυτή την έννοια, η Ευρωζώνη και η ΕΕ θα είναι πλέον των «πολλών ταχυτήτων» αλλά αυτό, την ίδια στιγμή, αποτελεί και μια αιτία ραγδαίας όξυνσης των ενδοαστικών αντιθέσεων, μια που η Γερμανία δεν έχει το οικονομικό βάρος για να το επιβάλλει.

ε) Η δημιουργία του ευρωστρατού και του επανεξοπλισμού της Ευρώπης είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για να σταθεί ο ευρωπαϊκός ιμπεριαλισμός στον διεθνή ανταγωνισμό. Προφανώς η ενοποίηση της Ευρώπης, και κυρίως με ένα είδος γερμανικής κυριαρχίας, δεν μπορεί να συνεχιστεί στο βαθμό που ο γερμανικός ιμπεριαλισμός θα μένει δέσμιος του μεταπολεμικού στάτους κβο, που επέβαλλε τον περιορισμό του στρατιωτικού εξοπλισμού του και τον πυρηνικό αφοπλισμό του. Εξάλλου, αυτή του η αδυναμία είναι ένας σημαντικός λόγος (πέρα από το γεγονός

ότι ούτε οικονομικά υπερέχει συντριπτικά των ανταγωνιστών του: Γαλλία, Βρετανία) που υπάρχει ακόμη η σχετική ισορροπία με τον γαλλικό ιμπεριαλισμό και ο γαλλογερμανικός άξονας. Όπως και να 'χει, ο γαλλικός ιμπεριαλισμός βρήκε την ευκαιρία μετά τις 13 Νοέμβρη να περάσει σε μια πιο ενεργή και ποιοτικά αναβαθμισμένη συμμετοχή και στη Συρία, το ίδιο ισχύει και για τον γερμανικό ιμπεριαλισμό, που αναβάθμισε την στρατιωτική παρουσία και εμπλοκή του στην Συρία, ενώ ταυτόχρονα είναι αυτός που κυρίως εκπαιδεύει και εξοπλίζει τους Κούρδους Πεσμεργκά, και τέλος είναι ο γερμανικός ιμπεριαλισμός μαζί με τον αμερικάνικο που αρχίζουν να ανοίγουν το ζήτημα των Δυτικών Βαλκανίων για να ξεριζώσουν τη ρώσικη επιρροή στην περιοχή.

9. Η Ρωσία ήδη από το δεύτερο εξάμηνο του 2014 βυθίζεται σε κρίση που πιθανόν το 2015 να ξεπεράσει το -5%, πιθανόν και πολύ περισσότερο. Η κρίση αυτή οφείλεται βασικά στη σύγκρουση με τις ΗΠΑ-ΕΕ στην Ουκρανία και στις συνακόλουθες κυρώσεις της Δύσης (μαζική απόσυρση των ξένων κεφαλαίων, περιορισμοί/απαγόρευση στην κίνηση κεφαλαίων προς Ρωσία, περιορισμοί στο εμπόριο κ.ά.), καθώς και στην κάθετη πτώση των τιμών του πετρελαίου, του φυσικού αερίου και γενικά της τιμής των πρώτων υλών – η παραγωγή στη Ρωσία στηρίζεται στις πρώτες ύλες και όχι στη βιομηχανία, ενώ το ήμισυ του προϋπολογισμού της εξαρτάται από τα έσοδα πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η πτώση των τιμών του πετρελαίου δεν πρόκειται να σταματήσει σύντομα, η απεξάρτηση της ΕΕ από το ρωσικό αέριο θα ενταθεί χωρίς η αγορά της Κίνας να προλαβαίνει να αντισταθμίσει το κενό, το ρούβλι έχει υποτιμηθεί, τον τελευταίο χρόνο, κατά 43% έναντι του δολαρίου, ο πληθωρισμός αυξάνεται συνεχώς και οι αντοχές της Ρωσίας δεν φαίνονται μεγάλες. Παρόλα αυτά η ηγεσία του Πούτιν γνωρίζει ότι μια υποχώρησή της απέναντι στους δυτικούς ιμπεριαλιστές δεν θα την έσωσε, και προς το παρόν φαίνεται αποφασισμένη να μην υποχωρήσει, μη διστάζοντας να πάρει όλα τα διαθέσιμα μέτρα.

10. Η πτώση κατά 30% του χρηματιστηρίου της Σαγκάης αποκάλυψε τη φούσκα που είχε δημιουργηθεί στα χρηματιστήρια της Κίνας. Η δεύτερη και πιο επικίνδυνη φούσκα είναι των ακινήτων. Ωστόσο δύο άλλοι κίνδυνοι ελλοχεύουν και ίσως αποδειχθούν σημαντικότεροι: η ανάπτυξη ενός σκιώδους τραπεζικού συστήματος (έχει συμβάλει στη δημιουργία των δύο φουσκών) και η υπερχρέωση των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των τοπικών επαρχιών, δήμων κ.ά. Το χρέος της Κίνας, προϊόν της τελευταίας δεκαπενταετίας, έχει αγγίξει το 360% του ΑΕΠ (με το χρέος της «κεντρικής κυβέρνησης» να είναι το μικρότερο).

Μετά την εκρηκτική αύξηση κατά 14% του ΑΕΠ το 2007, η αύξηση συνεχώς μειώνεται και για το 2015 υπολογίζεται στο 6,5-6,8%. (Βέβαια, είναι αλήθεια ότι αυτά τα τεράστια ποσοστά αύξησης του ΑΕΠ στο παρελθόν δεν θα μπορούσαν να συνεχιστούν επ' άπειρον – κάθε οικονομία που έχει αναπτυχθεί δεν μπορεί να εξακολουθεί να παρουσιάζει τέτοια ποσοστά ανάπτυξης). Η πτώση του χρηματι-

στηρίου πυροδοτήθηκε ακριβώς από αυτό τον περιορισμό του ΑΕΠ αλλά και από την απότομη πτώση των εξαγωγών τον Ιούλιο κατά 8%, την ίδια στιγμή που οι παραγγελίες συνεχίζουν να πέφτουν και τα στοκ των εμπορευμάτων στα εργοστάσια να γιγαντώνονται. Η Κίνα φαίνεται να επηρεάζεται πλέον σοβαρά από την συρρίκνωση της παγκόσμιας αγοράς και τη συνακόλουθη πτώση των εξαγωγών της, αλλά ταυτόχρονα επηρεάζει και ένα σύνολο χωρών που την προμηθεύουν πρώτες ύλες και όχι μόνο, δημιουργώντας με τη σειρά της περισσότερα προβλήματα, μια που είναι η δεύτερη οικονομία του πλανήτη.

Ωστόσο, το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι αυτό αλλά τα όρια τού μέχρι σήμερα μοντέλου συσσώρευσης της. Είναι γνωστό ότι την τελευταία δεκαετία η συσσώρευση που στηρίζονταν σε μεγάλο βαθμό στην ένταση εργασίας υποχωρούσε ραγδαία προς όφελος της συσσώρευσης έντασης κεφαλαίου (παραγωγή νέων τεχνολογιών, ενσωμάτωση της αυτοματοποίησης στην παραγωγή κ.ά.). Σήμερα υπάρχει ένα κύμα μετεγκατάστασης εργοστασίων είτε στην ενδοχώρα είτε σε γειτονικές χώρες προς αναζήτηση φθηνής εργατικής δύναμης, πράγμα που οφείλεται και στην άνοδο των μισθών. Χωρίς να έχουν εξαντηθεί τα περιθώρια προλεταριοποίησης, αναμφίβολα έχουν αρχίσει να στενεύουν. Την πλήρη και ολοκληρωμένη όμως μεταστροφή του μέχρι σήμερα μοντέλου της (δηλαδή προς μια συσσώρευση έντασης κεφαλαίου) δεν μπορεί να την επιτύχει παρά μόνο σε βάρος των παλιών ιμπεριαλιστικών χωρών, ακόμη και σε κλάδους όπου οι τελευταίοι είχαν μια σχετική υπεροχή. Με άλλα λόγια, η οικονομία της Κίνας είτε θα επεκταθεί εξωτερικά κατακτώντας την παγκόσμια αγορά είτε θα καταρρεύσει εσωτερικά. Έτσι, η κατάκτηση/αναδιάταξη της παγκόσμιας αγοράς κάτω από τους δικούς της όρους –και όχι απλώς η περαιτέρω απόσπαση μεριδίων της παγκόσμιας αγοράς– δεν είναι ένα απλώς τρέχον ζήτημα διαχείρισης της κρίσης αλλά ζήτημα ζωής ή θανάτου.

Γι' αυτό και ο σχεδιασμός των μεγαλεπήβολων έργων, όπως ο «Θαλάσσιος και Ηπειρωτικός Δρόμος του Μεταξιού», η δημιουργία μιας διώρυγας στη Νικαράγουα (το «Μεγάλο Κανάλι»), ο Δρόμος της Αρκτικής, δεκάδες άλλα έργα κ.ά. Πρόκειται για έναν επανασχεδιασμό των δρόμων του παγκόσμιου εμπορίου και της παγκόσμιας αγοράς, και συνεπώς για έναν επανασχεδιασμό της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας. Γι' αυτό και, όπως ανακοίνωσε τον Ιούνιο το υπουργείο Οικονομικών, το 2014 οι εξαγωγές κινέζικων κεφαλαίων («ξένες άμεσες επενδύσεις») προς τον υπόλοιπο κόσμο όχι μόνο έφθασαν τα 120 δισ. δολάρια (το 2005 ήταν μόνο 10 δισ.) αλλά και ξεπέρασαν τις εισαγωγές ξένων κεφαλαίων στη χώρα (119,4 δισ.). Την επόμενη δεκαετία η Κίνα σχεδιάζει να πλημμυρίσει τον κόσμο με επενδύσεις ύψους 1,2 τρισ. δολαρίων και ήδη έχει αρχίσει να ψάχνει πεδία επένδυσης. Οι ετήσιες εξαγωγές κινέζικων κεφαλαίων ξεπέρασαν τις αντίστοιχες της Γερμανίας και Ιαπωνίας, υπολείπονται μόνο των αμερικάνικων, ενώ σαν συσσωρευμένες επενδύσεις πρέπει να είναι λίγο πίσω από τις γερμανικές και γιαπωνέζικες, παρόλο που οι

κινέζικες κατευθύνονται αποκλειστικά στη βιομηχανία, τη γεωργία, τα ορυχεία και τις υποδομές. Αντίστοιχη εξέλιξη έχουν και οι εξαγωγές κεφαλαίων της Ινδίας, και όχι μόνο, που π.χ. στη Λατινική Αμερική έχουν, σαν συσσωρευμένες επενδύσεις, φθάσει τις αντίστοιχες των ευρωπαϊκών και των ιαπωνικών.

Ταυτόχρονα, προβλέπεται να αρχίσει να λειτουργεί από το τέλος του 2015 με αρχές του 2016, τόσο το Αποθεματικό Ταμείο Στήριξης (αντίστοιχο/ανταγωνιστικό του ΔΝΤ) όσο και η εναλλακτική Παγκόσμια Τράπεζα – που είχαν σχεδιαστεί με τις άλλες χώρες των BRICS.

Με αυτή την έννοια, το μεταπολεμικό μοντέλο όπου η τρέχουσα συσσώρευση του κεφαλαίου στις μισοβιομηχανοποιημένες χώρες επηρεάζονταν/καθορίζονταν από την τρέχουσα συσσώρευση του κεφαλαίου στις ιμπεριαλιστικές, δηλαδή διατηρούνταν η συμπληρωματικότητα των καπιταλιστικών οικονομιών, αμφισβητήθηκε αρχικά την δεκαετία του 1970 με την εμφάνιση χρηματιστικών ομάδων στις μισοβιομηχανικές χώρες σε άμεση αντιπαράθεση/ανταγωνισμό με τις ιμπεριαλιστικές, ενώ σήμερα με την πρώτη (και σε έναν βαθμό και με κάποιες χώρες της δεύτερης) σειρά των νεοαναδυόμενων καπιταλιστικών χωρών, έχουμε μια σχεδόν πλήρη ανεξαρτητοποίηση/ανταγωνισμό με τους βασικούς κλάδους/τομείς των παλιών ιμπεριαλιστικών χωρών. Όχι απλώς η διεύρυνση αλλά και η διατήρηση της συσσώρευσης του κεφαλαίου στην πρώτη και δεύτερη σειρά των νεοαναδυόμενων οικονομιών απαιτεί την αναδιάρθρωση/αναδιάταξη είτε της περιφερειακής είτε της ηπειρωτικής είτε της παγκόσμιας αγοράς, κάτω από τους δικούς της όρους και συμφέροντα. Γι' αυτό έχουμε οδηγηθεί σε έναν διαρκώς αυξανόμενο θρυμματισμό της παγκόσμιας οικονομίας, στην δημιουργία αλληπάλληλων και αλληλοκαλυπτόμενων οικονομικών ενώσεων, στην όξυνση των ανταγωνισμών, στην επανεμφάνιση απειλητικών οικονομικών και πολιτικών εθνικισμών, στον πολλαπλασιασμό των πολεμικών συγκρούσεων και μπροστά στην απειλή τρομακτικών πολεμικών συγκρούσεων. Επίσης, αν και οι «παλιοί» ιμπεριαλισμοί και ειδικά ο αμερικάνικος διατηρούν το βάρος τους και την πρωτοβουλία των κινήσεων, καθίσταται ολοένα και πιο δύσκολο να επιβάλλουν την πολιτική τους ή δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι τα γρανάζια της παγκόσμιας αγοράς θα κινηθούν προς την κατεύθυνση που θέλουν να επιβάλλουν. Το σημερινό «αδιέξοδο» της οικονομικής πολιτικής των ΗΠΑ είναι μια έκφραση αυτής της εξέλιξης.

11. Η Συμφωνία του Μινσκ, που παραχωρούσε ένα είδος περιορισμένης αυτονομίας στην Ανατολική Ουκρανία (Ντονέτσκ και Λουγκάνσκ), δεν ικανοποιούσε στο ελάχιστο τις αδυσώπητες απαιτήσεις των δυτικών ιμπεριαλιστών, γι' αυτό και η εκεχειρία της αποδείχθηκε διάτρητη, και η ίδια θα αποδειχθεί ένα απαραίτητο διάλειμμα για την ανασύνταξη και ενίσχυση της φασίζουσας κυβέρνησης-μαριονέτας και των δυτικών ιμπεριαλιστών. Η ΕΕ, ιδιαίτερα η Γερμανία, και οι ΗΠΑ δεν πρόκειται να σταματήσουν ή να μείνουν ικανοποιημένοι με τη μισή Ουκρανία. Στόχος

της ΕΕ δεν είναι απλά η ενσωμάτωση της Ουκρανίας στην ΕΕ, αλλά όλων των χωρών της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (Λευκορωσία, Μολδαβία, Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν και Ουκρανία) και η διάλυση της ίδιας της Ρωσίας. Παρόλα αυτά ο Ποροσένκο και οι φασίστες του Δυτικού Τομέα, μάλλον αποδεικνύονται ένα κουτσό άλογο, δεν έχουν κατορθώσει να ριζώσουν μέσα στις μάζες στις περιοχές που ελέγχουν, η οικονομία είναι χρεοκοπημένη (αν και με την καθοδήγηση του ΔΝΤ η κυβέρνηση προσπαθεί να διαγράψει κυρίως τα χρέη προς τη Ρωσία) και τα αντεργατικά μέτρα συνεχί και ολοένα χειρότερα. Αυτό σημαίνει ότι η εμπλοκή των δυτικών ιμπεριαλιστών πρέπει να αυξηθεί και πράγματι αυξάνεται με κάθε τρόπο: οι αμερικάνοι ενισχύουν πλέον την φασίζουσα κυβέρνηση με βαρύ οπλισμό, έχουν δημιουργηθεί δυνάμεις ταχείας επέμβασης με τη συνδρομή των αντιρωσικών ακροδεξιών κυβερνήσεων, κυρίως Πολωνίας και Βαλτικών χωρών, οι στρατιωτικές ασκήσεις του ΝΑΤΟ έχουν πολλαπλασιαστεί και μεγεθυνθεί, κάθε είδους ειδικό εκπαιδύουν τον ουκρανικό στρατό κ.ά., χωρίς να αποκλείεται μια μεγαλύτερη εμπλοκή των ιμπεριαλιστών, ειδικά αν στην επερχόμενη σύγκρουση τα πράγματα δεν πάνε καλά για την κυβέρνηση Ποροσένκο και τους φασίστες. Από την άλλη, η Ρωσία παρόλο που από την οικονομική της κατάσταση πιέζεται αφόρητα για έναν τερματισμό της σύγκρουσης και τήρηση της Συμφωνίας, εντούτοις δεν πρόκειται να υποχωρήσει ούτε στην Κριμαία (την προσάρτηση της οποίας στη Ρωσία, μόνο προσωρινά την έχουν αποδεχτεί οι Δυτικοί) ούτε πουθενά αλλού, γιατί γνωρίζει τι την περιμένει. Βέβαια, μια εξέλιξη της σύγκρουσης στην Ουκρανία υπέρ των ιμπεριαλιστών δεν θα ήταν μόνο μια άσχημη εξέλιξη για τη Ρωσία, αλλά για όλο τον κόσμο και ασφαλώς για την Κίνα. Όπως και να 'χει, η πολιτική και κοινωνική ριζοσπαστικοποίηση των μαζών στην Α. Ουκρανία συνεχίζεται και δεν πρόκειται να καμφθεί εύκολα, το ακριβώς αντίθετο φαίνεται, αν κρίνει κανείς από το γεγονός ότι ξανανοιγεί το μέτωπο της Ν. Ουκρανίας. Πάντως μια όξυνση στο μέτωπο της Συρίας μπορεί να φέρει ένα πάγωμα των συγκρούσεων στην Ουκρανία.

12. Ωστόσο, η κρίσιμη εστία αντιπαράθεσης βρίσκεται στην περιοχή της Ν.Α. Ασίας όπου έχουμε την συσσώρευση ασύλληπτων εκρηκτικών υλών. Μπορεί προς το παρόν να μην υπάρχουν στρατιωτικά επεισόδια, πολύ περισσότερο στρατιωτικές συγκρούσεις –πιθανόν να είναι αδύνατο γιατί θα μετατρέπονται σχεδόν αυτόματα σε παγκόσμια σύγκρουση–, αλλά έχουμε την απότομη κλιμάκωση των αντιπαράθεσεων και τη ραγδαία συσσώρευση εκρηκτικών υλών. Στο οικονομικό επίπεδο η τελευταία εξέλιξη είναι η Συμφωνία του Ειρηνικού, προσπάθεια των ΗΠΑ και δευτερευόντως της Ιαπωνίας, να ελέγξουν, περιορίσουν και στο τέλος να απομονώσουν οικονομικά την Κίνα. Στο πολιτικό επίπεδο πολλαπλασιάζουν και βαθιάνουν οι προσπάθειες/συμφωνίες των ΗΠΑ να δημιουργήσουν έναν ασφυκτικό κλοιό γύρω από την Κίνα, συμπεριλαμβάνοντας έναν όλο και ευρύτερο κύκλο χωρών.

Στο στρατιωτικό επίπεδο, το 60% των ναυτικών δυνάμεων των ΗΠΑ συγκεντρώνεται στην περιοχή, ιδιαίτερα στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας και στη Θάλασσα της Ανατολικής Κίνας, οι στρατιωτικές βάσεις των αμερικανών πολλαπλασιάζονται και κυρίως ενισχύονται οι ήδη υπάρχουσες, ενώ οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί των χωρών της περιοχής έχουν διπλασιαστεί/τριπλασιαστεί την τελευταία δεκαετία. Στην επιφάνεια οι ανταγωνισμοί παίρνουν τη μορφή διεκδίκησης νησιών μεταξύ Κίνας και Βιετνάμ, Κίνας και Ιαπωνίας, Κίνας και Φιλιππίνων, της Β. Κορέας κ.ά. Δίπλα βέβαια στην αντιπαράθεση Κίνας και ΗΠΑ (και Ιαπωνίας) υπάρχει και ένα δεύτερο επίπεδο αντιπαράθεσων/ανταγωνισμών (που επιζητούν μια λύση ή τακτοποίηση) μεταξύ των διαφόρων αστικών τάξεων των χωρών της περιοχής – αναμεταξύ τους και με την Κίνα–, που μέχρι τώρα παρέμενε στην «αφάνεια» αλλά που με την όξυνση της οικονομικής κρίσης ολοένα και περισσότερο θα έρχεται στην επιφάνεια, κάνοντας ακόμη πιο εκρηκτική την κατάσταση. Βέβαια, απέναντι στις κινήσεις των αμερικανών ιμπεριαλιστών η Κίνα πραγματοποιεί τις δικές της συμφωνίες και σχεδιάζει μια αναδιάρθρωση της περιοχής – στην πράξη είναι αδύνατη η απομόνωση, ακόμη και ο περιορισμός της Κίνας, μια που κάτι τέτοιο θα κατέστρεφε τις αστικές τάξεις της περιοχής, πράγμα που το γνωρίζουν και οι ίδιες, άσχετα αν ακόμη δεν είναι διαθεσιμμένες ή έχουν βρει μια ισορροπία με την Κίνα. Πάντως, όπως και να 'χει, η κατάσταση δεν μπορεί να διαιωνίζεται για πολύ. Την επόμενη δεκαετία οι BRICS προβλέπεται να έχουν αναπτύξει σε μεγάλο βαθμό και τον στρατιωτικό τους εξοπλισμό τόσο στο επίπεδο των πυρηνικών όσο και των τακτικών στρατιωτικών μέσων.

13. Στη Μέση Ανατολή, και μέσα σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα, έχει δημιουργηθεί ένα εκρηκτικό μείγμα, όπου οι ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις οξύνονται και κλιμακώνονται επικίνδυνα μετά την άμεση στρατιωτική ανάμειξη της Ρωσίας στη Συρία, κράτη διαλύονται ή απειλούνται με διάλυση ή αποσάθρωση, οι στρατιωτικές συγκρούσεις γενικεύονται σε όλη την περιοχή, δύο μεγάλες δυνάμεις στην περιοχή αναμειγνύονται άμεσα, Τουρκία και Σ. Αραβία, και έμμεσα, Ιράν και Αίγυπτος, δημιουργούνται τεράστια προσφυγικά κύματα που κλονίζουν χώρες αλλά και την ΕΕ κ.ά.

Αν και η πρώτη φάση της αράβικης επανάστασης («Αράβικη Άνοιξη») έχει κλείσει ύστερα από τις συντονισμένες προσπάθειες των δυτικών ιμπεριαλιστών και των αντιδραστικών καθεστώτων της περιοχής. Ωστόσο η δυναμική της ήταν αρκετή για να αποσταθεροποιήσει την περιοχή και να φέρει στην επιφάνεια και μάλιστα με οξυμένη μορφή όλες τις αντιθέσεις, που με τη σειρά τους δεν αποκλείεται να ξαναγεννήσουν τη δεύτερη φάση της επανάστασης.

Η όποια πρόσκαιρη «σταθεροποίηση» για τους Αμερικάνους και τους συμμάχους (Σ. Αραβία και Ισραήλ) μετά το κλείσιμο της πρώτης φάσης της αράβικης επανάστασης, αποδείχθηκε μια αυταπάτη με την άνοδο του Ισλαμικού Κράτους

στο βόρειο Ιράκ – άνοδος που είναι το προϊόν της εγκατάλειψης του σουνιτών από την κεντρική κυβέρνηση της Βαγδάτης αλλά και της συνολικότερης φτωχοποίησης και αποσάθρωσης του Ιράκ. Η άνοδος του Ισλαμικού Κράτους και κυρίως η απειλή κατάληψης όλου του Ιράκ και η περαιτέρω επέκτασή του –δηλαδή το σβήσιμο με μια μονοκονδυλιά όλων όσων προσπάθησε ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, και μάλιστα με τέτοιο κόστος, την τελευταία δεκαετία–, οδήγησε στην άμεση αντίδραση των αμερικάνων και στην πραγματοποίηση εκτεταμένων βομβαρδισμών. Ταυτόχρονα αποκάλυψε το πόσο εύθραυστη είναι η κυριαρχία των αμερικάνων στην περιοχή.

Η προέλαση του Ισλαμικού Κράτους στη Συρία δεν αναζωπύρωσε μόνο τον βαλτωμένο εμφύλιο πόλεμο στη δοκιμαζόμενη Συρία, αλλά πυροδότησε και ένα νέο γύρο, μεγαλύτερων και εκρηκτικότερων, αντιπαράθεσεων, ιμπεριαλιστικών και μη, εντάσσοντας στη δίνη της περιοχής και πολύ περισσότερες χώρες:

α) Η αποδυνάμωση της κυριαρχίας των αμερικάνων ιμπεριαλιστών στο Ιράκ με την άνοδο του Ισλαμικού Κράτους, αντικειμενικά ενίσχυσε τους Κούρδους, τόσο του Β. Ιράκ (που είναι ελεγχόμενοι από τους αμερικανούς) όσο και τους Κούρδους της βόρειας Συρίας και το ίδιο το PKK. Ταυτόχρονα, ανάγκασε τους Αμερικάνους να συνάψουν τελικά συμφωνία με το Ιράν, προς απογοήτευση της Σ. Αραβίας και του Ισραήλ, σε σχέση με το πυρηνικό του πρόγραμμα. Αναμφισβήτητα η συμφωνία άρει τον εμπορικό/πολιτικό αποκλεισμό του Ιράν, αλλά επιβάλλει τις απαγορεύσεις στο πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν που επιθυμούσαν οι Αμερικανοί. Ωστόσο, η συμφωνία αυτή έχει χρονικό ορίζοντα, και θα αμφισβητηθεί μόλις οι συσχετισμοί γίνουν ευνοϊκοί για τους αμερικανούς ιμπεριαλιστές.

β) Η προέλαση του Ισλαμικού Κράτους στη Συρία απείλησε και απειλεί με καταστροφή την ελεγχόμενη από τους Αμερικανούς συριακή αντιπολίτευση (στον όποιο βαθμό και όταν είναι ελεγχόμενη) αλλά και τον ίδιο τον Άσαντ, υποχρεώνοντας έτσι τους Ρώσους (αλλά και τους Κινέζους) να προχωρήσουν στην στήριξή του (εκμεταλλεζόμενοι και τη δυσκολία των ιμπεριαλιστών απέναντι στο Ισλαμικό Κράτος), προς το παρόν μόνο με αεροπορικούς βομβαρδισμούς και όχι με χερσαία επέμβαση (που καθόλου δεν αποκλείεται ειδικά αν αποδειχθεί ότι οι μαχητές της Χεζμπολάχ και οι Φρουροί της Επανάστασης δεν επαρκούν για να αντιμετωπίσουν τον ISIS).

γ) Η ενίσχυση των Κούρδων αντικειμενικά οδηγεί στην ενίσχυση των αποσχιστικών τάσεων στην Τουρκία. Αυτό πραγματικά αποτελεί ένα σοκ για τον Ερντογάν αλλά και για την αστική τάξη της Τουρκίας. Τα σχέδια της Τουρκίας και του Ερντογάν, μεγαλεπήβολα αλλά όχι και ανυπόστατα, για την επικράτησή της σε μια ισλαμική κοινή αγορά (που φάνηκαν να δικαιώνονται από την αράβικη άνοιξη και την άνοδο των ισλαμιστών) όχι μόνο έχουν καταρρεύσει αλλά έχουν γίνει κυριολεκτικά μπουμέραγκ. Η Τουρκία όχι μόνο δεν θα δημιουργεί την δική της περιφε-

ρειακή αγορά αλλά κινδυνεύει και η ίδια με διαμελισμό. Αυτή η κατάρρευση της στρατηγικής του Ερντογάν, ο κίνδυνος περιορισμού/εγκλωβισμού στα σύνορά της (στην πράξη θα πρόκειται περί ασφυξίας) και ο ίδιος ο επαπειλούμενος κίνδυνος διαμελισμού της, εκφράζεται (και ενισχύεται) καταρχάς στην αδυναμία του Ερντογάν να κυριαρχήσει απόλυτα στο πολιτικό και εκλογικό επίπεδο, και εξηγεί μια πρώτη επανευθυγράμμιση με τους αμερικανούς ιμπεριαλιστές (αποδέσμευση των αμερικάνικων αεροπορικών βάσεων στην Τουρκία), την στήριξή του στο Ισλαμικό Κράτος και την σφοδρή επίθεσή του τόσο απέναντι στους Κούρδους (αεροπορικοί βομβαρδισμοί ενάντια στο PKK, είτε μέσα στην Τουρκία είτε εκτός συνόρων της), τον χαμηλής προς το παρόν έντασης εμφύλιο ενάντια στους Κούρδους της Τουρκίας (συλλήψεις, αποκλεισμός και καταστροφές ολόκληρων κουρδικών πόλεων κ.ά.) και την επιδίωξη μιας ζώνης απαγόρευσης πτήσεων στη βόρεια Συρία (δηλαδή τη διάλυση του νεοαναδυόμενου κράτους των Κούρδων της βόρειας Συρίας), αλλά και ένα ιδιότυπο εμφύλιο απέναντι στο HDP, στην αριστερά και στο εργατικό κίνημα της Τουρκίας. Ειδικά η επίθεση στο τελευταίο είναι κάτι παραπάνω από αναγκαία για την τουρκική μπουρζουαζία, τόσο λόγω σύνθεσης (ηλικιακής, τομεακής κ.ά.), συγκέντρωσης, εκμετάλλευσης κ.ά., όσο και λόγω του διαφανόμενου περιορισμού της Τουρκίας, που αν συνεχιστεί θα παροξύνει θανάσιμα την κρίση της.

δ) Οι εξελίξεις ήδη έχουν οδηγήσει στην «επανενεργοποίηση» του Ισραήλ, που ενοχλείται σφοδρά από την ισχυροποίηση της Χεζμπολάχ, του Ιράν, του Άσαντ και των Ρώσων. Βέβαια, είναι επίσης εξίσου αδύνατο να εμπλακεί το Ισραήλ μόνο του, χωρίς δηλαδή να υπάρξει μια συνολική επέμβαση των Αμερικανών. Αντίστοιχα, ήδη έχει εμπλακεί η Σαουδική Αραβία, η οποία, εκτός των άλλων, έχει δημιουργήσει μια συμμαχία χωρών της περιοχής, έχει εισβάλει στην Υεμένη με στόχο τη συντριβή των Χούθι (υποστηρίζονται από το Ιράν), το συνολικό έλεγχο της χώρας και την επαναφορά του ανατραπέντος, ελεγχόμενου από αυτήν, καθεστώτος.

ε) Η δημιουργία του προσφυγικού κύματος από τη διάλυση των κρατών (Λιβύη, Συρία, Ιράκ μέχρι και Αφγανιστάν) οδηγεί στον κλονισμό γειτονικών χωρών (Ιορδανία, Τουρκία κ.ά.) αλλά και της ίδιας της ΕΕ, η παρακμή της οποίας φαίνεται στην αδυναμία της να ενσωματώσει τους πρόσφυγες. Οι τελευταίοι, θύματα των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και των αντιδραστικών καθεστώτων της περιοχής, πέφτουν για άλλη μια φορά θύματα στην προσπάθειά τους να εισέλθουν στην Ευρώπη, και οι νεκροί, ο αριθμός των οποίων είναι ήδη τρομακτικός, θα αυξηθούν κατακόρυφα με την εφαρμογή των νέων σχεδίων για την υλοποίηση (με την χρήση στρατιωτικών μέσων) της Ευρώπης-φρούριου.

ζ) Αυτή η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί κινδυνεύει να βγει εκτός ελέγχου ανά πάσα στιγμή, ειδικά όσο οι ιμπεριαλιστές αλλά και διάφορες μεγάλες χώρες, βλέπουν να θίγονται σοβαρά τα συμφέροντά τους. Το πρώτο σκαλί –και σημαντικό– επικίνδυνης κλιμάκωσης είναι η κατάρριξη του ρωσικού βομβαρδιστικού από την

Τουρκία (ακολούθησαν άλλα τρία επεισόδια). Η κίνηση αυτή της Τουρκίας προφανώς συντάσσεται με τους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς και εξυπηρετεί τους ιμπεριαλιστές (αν δεν προκλήθηκε από αυτούς) γι' αυτό και ανταμείφθηκε είτε με τη μετέπειτα υποστήριξη τους είτε με το ξεπάγωμα της ενταξιακής διαδικασίας της στην ΕΕ. Αυτό είναι δείγμα της επανεθυγράμμισης της πολιτικής Ερντογάν, μετά την πρόσφατη εκλογική νίκη του, στην αμερικάνικη ιμπεριαλιστική πολιτική, πράγμα που φαίνεται και από την προς το παρόν μυστική συμφωνία Τουρκίας–Ισραήλ (μένει να δούμε μέχρι πού μπορεί να φτάσει) που επανενεργοποιεί την στρατιωτική συνεργασία τους και ξαναζωντανεύει τον αγωγό φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα της Ν.Α. Μεσογείου στην Ευρώπη, διαμέσου της Τουρκίας. Ωστόσο, εκφράζει και μια αυτόνομη (ή σχετικά αυτόνομη) πολιτική της Τουρκίας τόσο απέναντι στη Ρωσία –οι συσχετισμοί Τουρκίας και Ρωσίας δεν είναι καταθλιπτικοί (όχι μόνο στο οικονομικό επίπεδο) όσον ήταν επί εποχής Σοβιετικής Ένωσης (το ΑΕΠ της Τουρκίας ήταν λιγότερο από το 1/10 της Σοβιετικής Ένωσης, αλλά σήμερα της Τουρκίας είναι 720 δισ. και της Ρωσίας 1.230 δισ. περίπου)– όσο και για την αποτροπή του διαμελισμού της Τουρκίας λόγω «κουρδικού» (γι' αυτό και η τουρκική στρατιωτική παρουσία έξω από την Μοσούλη, ενταγμένη στην προετοιμαζόμενη στρατιωτική ανακατάληψη της Μοσούλης, γι' αυτό και η τουρκική προσπάθεια ενίσχυσης των Τουρκμένων της Συρίας και συντριβής των Κούρδων της Συρίας).

η) Μετά την Ουκρανία και τη Συρία ήταν θέμα χρόνου να ενεργοποιηθεί από τους ιμπεριαλιστές και το μέτωπο των Βαλκανίων, η «Ευρωπαϊκή και Ευρωατλαντική Προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων», δηλαδή η εκρίζωση της ρωσικής επιρροής από την πρώην Γιουγκοσλαβία. Η προσπάθεια «έγχρωμης επανάστασης» υπό τον Ζάεφ απέναντι στον Γκρούεφσκι, μόλις πριν λίγους μήνες, εντάσσονταν σε αυτή την ιμπεριαλιστική πολιτική και μεταξύ άλλων είχε σαν στόχο την απόρριψη της συμφωνίας περάσματος αγωγού με ρωσικό φυσικό αέριο από την Μακεδονία (πρώην γιουγκοσλαβική). Ταυτόχρονα, άρχισαν να πυκνώνουν οι επισκέψεις αμερικανών και γερμανών ιμπεριαλιστών, οι «διαβαλκανικές συνδιασκέψεις», οι ιμπεριαλιστικές πιέσεις/προσκλήσεις για ένταξη στο ΝΑΤΟ και στην ΕΕ, της Σερβίας, του Μαυροβούνιου (ήδη αποφασίστηκε), της Μακεδονίας και της Βοσνίας, οι πιέσεις για λύση του ονόματος της Μακεδονίας, για έμμεση ισχυροποίηση της Τουρκίας στο Αιγαίο ενόψει ελέγχου των προσφυγικών ροών κ.ά.

Όσο κι αν τα Βαλκάνια δεν είναι τα Βαλκάνια της δεκαετίας του 1990, μια που έχουν μεσολαβήσει οι εργατικοί και λαϊκοί αγώνες στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία, Ρουμανία, Βοσνία κ.ά., αλλά και οι πολύτιμες εμπειρίες που έχει συσσωρεύσει το εργατικό κίνημα, εντούτοις η ενεργοποίηση του «βαλκανικού μετώπου» από τους ιμπεριαλιστές απειλεί να ξαναζωντανέψει τους δαίμονες που είχαν αποκοιμηθεί.

14. Παρά τις διακηρύξεις και τις ρητορείες ενάντια στον χρηματοπιστωτικό τομέα, παρά ακόμη και την σφοδρότητα της κρίσης (που ήταν και το αρχικό επίκεντρό

της), ο χρηματοπιστωτικός τομέας όχι μόνο δεν μειώνεται αλλά γιγαντώνεται, ενώ γίνεται παραδεκτό ότι τα στελέχη του, τα τραπεζικά στελέχη και οι πολιτικοί, ανασύρονται από την ίδια δεξαμενή και εναλλάσσονται – πράγμα που αποδεικνύει ότι ο έλεγχός του στο πολιτικό προσωπικό δεν είναι ούτε τυχαίος ούτε συγκυριακός. (Η περίπτωση του σκανδάλου της Volkswagen είναι διδακτική όχι μόνο γιατί αναδεικνύει την επιθετική στάση των αμερικανών απέναντι, αυτή τη φορά όχι μόνο στις τράπεζες, αλλά και στη ναυαρχίδα, ή σε μία από τις ναυαρχίδες, του γερμανικού ιμπεριαλισμού, αλλά και γιατί αποκαλύφθηκε ότι το 42% των κερδών της εταιρίας προέρχονταν από τον χρηματοπιστωτικό τομέα, κι αυτό ένα μήνα σχεδόν μετά την αποκάλυψη ότι η Ντόιτσεμπανκ είναι εκτεθειμένη σε 62 τρισ. τοξικά παράγωγα). Αυτή η γιγάντωση και πολιτική κυριαρχία του χρηματοπιστωτικού τομέα, έκφραση και αιτία όχι μόνο της κρίσης αλλά και της ιστορικής παρακμής του παγκόσμιου καπιταλισμού, έχει σημαντικές επιπτώσεις:

α) Πρόκειται για γιγαντιαία και πρωτοφανή συγκέντρωση κεφαλαίων (πραγματικά ή πλασματικά, επενδυμένα σε μετοχές, ομόλογα ή παράγωγα, με την άλφα ή βήτα λειτουργία κ.ο.κ., δεν έχει καμία σημασία) δίπλα στην πραγματική συσσώρευση κεφαλαίων. Προτού γίνει οποιαδήποτε συζήτηση για έξοδο του καπιταλισμού από την κρίση, αυτά τα πλεονάζοντα κεφάλαια θα πρέπει να καταστραφούν (ούτε καν να απαξιωθούν), πράγμα που θα έχει οδυνηρότερες επιπτώσεις και από έναν γενικευμένο πυρηνικό πόλεμο.

β) Πρόκειται για ιδιωτικά κεφάλαια, πράγμα που με τη σειρά του δεν αναδεικνύει απλώς την ιδιωτικοποίηση του χρήματος, αλλά παροξύνει το πρόβλημα της αστικής εξουσίας σε παγκόσμιο αλλά και εθνικό επίπεδο, που ήδη βρίσκεται σε κρίση λόγω των εξελίξεων στις ενδοϊμπεριαλιστικές σχέσεις (τόσο στο εσωτερικό των παλιών όσο και μεταξύ νέων και παλιών ιμπεριαλισμών). Με άλλα λόγια καθιστά σταδιακά αδύνατο τον καθοριστικής σημασίας έλεγχο/ρύθμιση της παγκόσμιας αγοράς, ειδικά στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας.

γ) Ο χρηματοπιστωτικός τομέας, που προ πολλού έχει πάψει να αρκείται σε ένα ευτελές επιτόκιο καταθέσεων, έχει μετατραπεί σε έναν γύπα που με το ράμφος του κατατρώνει ολοένα και μεγαλύτερα κομμάτια της ετήσια παραγόμενης υπεραξίας, και με το δεξί του πόδι αρπάζει τη μελλοντικά παραγόμενη υπεραξία ενώ με το αριστερό τον ήδη συσσωρευμένο πλούτο (ιδιωτικό ή δημόσιο). Αυτό οδηγεί πέρα από μια διαστροφή στη συσσώρευση του κεφαλαίου και στην αύξηση των ανισοτήτων παγκόσμια και εθνικά. Το 2013, το 0,7% του παγκόσμιου πληθυσμού των ενηλίκων (περίπου 34 εκατομμύρια) έλεγχε το 41% του πλούτου, αλλά το 2014 έλεγχε το 45,2%, την ίδια στιγμή που ενώ το 2013 το 68,7% του πληθυσμού (της κατώτερης κλίμακας) έλεγχε το 3% το 2014 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 71% του πληθυσμού (που έλεγχε πάλι το 3% του πλούτου). Αυτή η ραγδαία αύξηση της ανισότητας στον πλούτο και στο εισόδημα δεν δημιουργεί μόνο συρρίκνωση

της κατανάλωσης και κατ' επέκταση και της παραγωγής, αλλά οδηγεί στη ραγδαία προλεταριοποίηση των μικροαστικών στρωμάτων και της εργατικής αριστοκρατίας, και φτωχοποίηση του προλεταριάτου, στη ραγδαία καταστροφή του λεγόμενου κοινωνικού κράτους, στην καταστροφή των δικαιωμάτων των εργατικών και λαϊκών μαζών.

B. Το παγκόσμιο εργατικό κίνημα

15. Η ραγδαία επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των μαζών, η επιταχυνόμενη διάλυση της παιδείας, υγείας και ασφάλισης, η αυξανόμενη ανεργία (που παίρνει και μορφές αποσάθρωσης του κοινωνικού ιστού), η αρπαγή του δημόσιου πλούτου, η αφαίρεση ολοένα και περισσότερο των πολιτικών, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών, συνολικά οι ολοένα αγριότερες επιθέσεις εναντίον της εργατικής τάξης και των φτωχών λαϊκών στρωμάτων, οι κολοσσιαίες κοινωνικές μετατοπίσεις κ.ά., προκαλούν και θα προκαλούν με ολοένα μεγαλύτερη ένταση και θα γενικεύουν τις αυξανόμενες αντιστάσεις των εργατικών και λαϊκών μαζών, θα αναπτύσσουν το παγκόσμιο κίνημα, αν και με έναν άνισο αλλά και συνδυασμένο τρόπο. Πιστοποιούν όχι μόνο την επιδεινούμενη κρίση και παρακμή του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής αλλά και την εκρηκτική κατάσταση που έχει δημιουργήσει ο καπιταλισμός, και πολύ περισσότερο τις πραγματικές δυνατότητες που έχει το εργατικό κίνημα παρά τις αδυναμίες και τις ελλείψεις του.

Η αδυναμία διαφυγής από την κρίση του 2007–09, ο θρυσματισμός της παγκόσμιας οικονομίας και αγοράς, η διόγκωση του χρηματοπιστωτικού τομέα και η παρακμή των παλιών ιμπεριαλισμών, η αδυναμία να επιβληθούν των νεότερων, κάνουν ολοένα και πιο δύσκολη την αντιμετώπιση της κρίσης από τις ιμπεριαλιστικές μπουρζουαζίες αλλά και αυτών της πρώτης ή δεύτερης σειράς των BRICS. Αυτή η αδυναμία αρχίζει να παίρνει πλέον μορφές παράλυσης ή αδιεξόδου ακόμη και απλής διαχείρισης της κρίσης, παροξύνοντας την κρίση στρατηγικής του ιμπεριαλισμού και των υπόλοιπων αστικών τάξεων. Η αποτυχία των διαφόρων πολιτικών αντιμετώπισης της κρίσης, κ.ά. οδηγεί με τη σειρά τους στην όξυνση της πολιτικής κρίσης, στην αποδυνάμωση της αστικής εξουσίας, στην εξασθένηση της αστικής ιδεολογίας και των αστικών κομμάτων και του δικομματισμού, και αρχίζουν και παίρνουν και μορφές κατακερματισμού του πολιτικού προσωπικού. Όπως και να 'χει οι κοινωνίες, ειδικά των παλαιών ιμπεριαλιστικών χωρών, και ειδικότερα της Ευρώπης, αρχίζουν να αποκτούν την αγριότητα και την καθαρότητα των ταξικών κοινωνιών των αρχών του 19^{ου} αιώνα, όπου η εργατική τάξη ήταν άγρια εκμεταλλεζόμενη και αποστερημένη κάθε δικαιώματος πολιτικού, εθνικού, κοινωνικού κ.ά. Την ίδια στιγμή που οι παραγωγικές δυνατότητες, πραγματικές και εν δυνάμει, είναι ασύλληπτες, την ίδια στιγμή που το μορφωτικό επίπεδο, οι πα-

ραγωγικές του ικανότητες και ο αριθμός του προλεταριάτου είναι μεγαλύτερα από ποτέ, την ίδια στιγμή που η ανθρωπότητα έχει γευθεί (στον όποιο βαθμό) το όποιο βιοτικό επίπεδο ή δικαιώματα στο παρελθόν. Από την άλλη, η αστική τάξη και το πολιτικό της προσωπικό, καθίστανται ολοένα και πιο ανήθικοι, ακραία άδικοι, αναποτελεσματικοί, ανίκανοι και ολοένα και περισσότερο επικίνδυνοι. Στις μπερλιαστικές χώρες και ειδικά στην Ευρώπη, ολοένα και περισσότερο, το προλεταριάτο συνειδητοποιεί όχι μόνο το αδιέξοδο, την αναποτελεσματικότητα και την επικινδυνότητα των αστικών πολιτικών και κομμάτων, αλλά και τον κάθετο ταξικό διαχωρισμό, την αντιπαράθεση τάξης προς τάξη. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με τις ραγδαίες και κολοσσιαίες μετατοπίσεις και αλλαγές και τις ολοένα και αυξανόμενες αντιστάσεις των εργατικών και λαϊκών μαζών δημιουργούν ένα ολοένα και πιο εκρηκτικό κοινωνικό μείγμα και ταυτόχρονα δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ένα νέο παγκόσμιο επαναστατικό κύμα.

16. Σε γενικές γραμμές, τον τελευταίο χρόνο, έχουμε μια αύξηση όλων των αγώνων και κοινωνικών εκρήξεων σε παγκόσμιο επίπεδο, και, ανάλογα με την περίπτωση, ήδη εξελίσσονται ή βρίσκονται στην αρχή διαδικασίες Ανασυγκρότησης και Ανασύνθεσης του εργατικού κινήματος.

– Στην Λατινική Αμερική, έχουμε μεν τη συνέχιση και γενίκευση των μεγάλων κινητοποιήσεων και αγώνων, αλλά ταυτόχρονα η ήπειρος φαίνεται να βρίσκεται στο μεταίχμιο λόγω της απότομης, σημαντικής και γενικευμένης χειροτέρευσης της κρίσης, που φαίνεται να την ξαναβυθίζει στον εφιάλη των δεκαετιών του 1980 και 1990, από τον οποίο είχε ξεφύγει τα τελευταία 10–15 χρόνια λόγω της αποστασιοποίησης από τις πολιτικές του νεοφιλελευθερισμού, της παγκοσμιοποίησης κ.ά., τη μεγαλύτερη ενδοηπειρωτική οικονομική συνεργασία και κυρίως με την ολοένα μεγαλύτερη διασύνδεσή της με τη νότια Ασία και ιδιαίτερα την Κίνα. Από την άλλη, οι ΗΠΑ κλιμακώνουν τις προσπάθειές τους να ξαναμετατρέψουν τη Λ. Αμερική στην «πίσω αυλή» τους, πράγμα υπερβολικά δύσκολο αν όχι ακατόρθωτο, αφού έχουμε όχι μόνο την ανάδειξη της Βραζιλίας (που έχει τους δικούς της σχεδιασμούς σε παγκόσμιο επίπεδο και πολύ περισσότερο για την ήπειρο) αλλά και την ισχυροποίηση αστικών τάξεων (Αργεντινή, Μεξικό κ.ά.), που δεν φαίνεται να είναι διατεθειμένες να υποταχθούν με τους παλιούς όρους. Αυτός ο τοίχος πάνω στο οποίο προσκρούει βίαια η Λ. Αμερική, αυτό το εκρηκτικό αδιέξοδο που έχει δημιουργηθεί απειλεί όχι μόνο να δώσει μια νέα ορμή στις κινητοποιήσεις της εργατικής τάξης αλλά και κάποια νέα ποιοτικά χαρακτηριστικά στις επαναστατικές εξελίξεις του προηγούμενου κύματος.

Προς το παρόν, οι εξελίξεις σε χώρες όπως Βενεζουέλα, Βολιβία, Ισημερινός, κ.ά. φαίνεται να έχουν «παγώσει», ωστόσο είναι ξεκάθαρο ότι θα επακολουθήσει ένα δεύτερο σφοδρό κύμα «έγχρωμων επαναστάσεων» υποκινούμενων από τον αμερικάνικο μπερλιασμό, που αυτή την φορά δεν θα μπορεί να αντιμετωπιστεί

παρά μόνο με ένα βήμα της επαναστατικής διαδικασίας. Στη Χιλή, οι αγώνες της νεολαίας, μακροχρόνιοι και ολοένα και πιο μαχητικοί, συμπαρασύρουν στη δίνη τους την εργατική τάξη, στην Αργεντινή οι εργατικοί αγώνες διευρύνονται ενώ στην Βραζιλία το κύμα των εργατικών αγώνων που γνώρισε μια πρώτη κορύφωση με την γενική απεργία και τις κινητοποιήσεις ενάντια στην αύξηση των εισιτηρίων και του Παγκόσμιου Κυπέλλου, διευρύνεται συνεχώς. Ωστόσο, το κρίσιμο σημείο βρίσκεται σε μια πρώτη φάση ανασυγκρότησης και ανασύνθεσης του εργατικού κινήματος, με την εμφάνιση ανεξάρτητων τάσεων μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα, την απότομη ισχυροποίηση/αναδιοργάνωση επαναστατικών πολιτικών τάσεων, με ίσως πιο εμφανή παρουσία στην περίπτωση της Αργεντινής και την ισχυροποίηση των εκεί τροτσικιστικών δυνάμεων.

– Στις ΗΠΑ, μετά το κίνημα του Occupy και τους διάσπαρτους εργατικούς αγώνες, φαίνεται πως έχουμε ένα νέο κύμα αγώνων και οργάνωσης των εργαζομένων και ειδικά αυτών με ελαστικές σχέσεις εργασίας, και κυρίως την αναζωπύρωση του κινήματος των μαύρων ενάντια στην κτηνώδη βία της αστυνομίας, αυτή τη φορά με πολύ πιο ταξικά χαρακτηριστικά. Την ίδια στιγμή φαίνεται να υπάρχει μια αρχική πολιτική ριζοσπαστικοποίηση που είτε εκτρέπεται μέσα από την «αριστερά» (Σάντερς) του Δημοκρατικού Κόμματος είτε μέσω της δημιουργίας εργατικού κόμματος στο Πουέρτο Ρίκο, αλλά που σίγουρα αντανακλά την αλλαγή στάσης μέσα στους εργαζόμενους. Εξίσου σημαντική και χαρακτηριστική εξέλιξη είναι και η θριαμβευτική νίκη του Τριντό στον Καναδά.

– Στον αραβικό κόσμο τα πράγματα είναι πιο σύνθετα, πολύ πιο επικίνδυνα λόγω της κατάστασης στη Συρία (και της ενεργητικότερης και πιο άμεσης επέμβασης Ρώσων και Αμερικανών, και όχι μόνο), αλλά ταυτόχρονα και πιο ρευστά και εκρηκτικά. Αναμφίβολα έχουμε μια σημαντική υποχώρηση της Αράβικης Άνοιξης, που οφείλεται στις ίδιες τις αδυναμίες του κινήματος, στη διάλυση των χωρών (Λιβύη, Συρία κ.ά.), στην άγρια αντεπαναστατική καταστολή των αντιδραστικών καθεστώτων, στην επιβολή της δικτατορίας του Σίσι στην Αίγυπτο, στις επεμβάσεις των ιμπεριαλιστών κ.ά. Εξαιρεση ίσως αποτελεί η Τυνησία, όπου και εκεί, όμως, μέσω της πρόσφατης συμμαχίας ισλαμιστών και νεοφιλελεύθερων, αλλά και των μεγάλων αδυναμιών της Άκρας Αριστεράς, επιχειρείται ήδη μια διαγραφή όλων των κερδών της πρόσφατης εξέγερσης.

Ωστόσο, «η τίγρης δεν έχει ξαναμπει στο κλουβί». Η δικτατορία του Σίσι μπορεί να ήταν καθοριστική λόγω της εκεί ανάπτυξης του εργατικού κινήματος αλλά και των ακροαριστερών οργανώσεων, μπορεί να είναι αιματηρή (ευθύνεται ήδη για δεκάδες χιλιάδες «επίσημες» και «ανεπίσημες» δολοφονίες και εξαφανίσεις, όχι μόνο ισλαμιστών αλλά και αγωνιστών), αλλά είναι υπερβολικά εύθραυστη μια που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική βοήθεια της Σ. Αραβίας (η οικονομική κατάστασή της χειροτερεύει διαρκώς λόγω σημαντικής πτώσης στις

τιμές πετρελαίου και φυσικού αερίου), δεν έχει λύσει κανένα από τα εκρηκτικά οικονομικά/κοινωνικά προβλήματα και έχει μπροστά της την επανεμφάνιση του κινήματος όχι μόνο μέσω της εκδοχής των ισλαμιστών αλλά και του ίδιου του εργατικού κινήματος (όπως οι πρόσφατες απεργίες στο συγκρότημα της κλωστοϋφαντουργίας) – τα πλήγματα που έχει δεχθεί η πρωτοπορία και οι διάφορες μορφές αυτοοργάνωσης μπορεί να είναι σημαντικά, δεν φαίνονται όμως να είναι αποφασιστικά και πάντως απέχουμε πολύ από μια συντριβή του εργατικού κινήματος. Οι δυνατότητες της αράβικης άνοιξης παραμένουν ενεργές, αν και προς το παρόν υπογείες, μια που επικαλύπτονται από τις ραγδαίες εξελίξεις της περιοχής, και μπορούν να επανεμφανιστούν ανά πάσα στιγμή, με τη μια ή την άλλη μορφή, λόγω της μιας ή της άλλης αιτίας, όπως το δείχνουν οι κινητοποιήσεις (ιδιαίτερα της νεολαίας) στον Λίβανο με αφορμή τα σκουπίδια, η ένταση των αγώνων και η αναζωπύρωση του εμφυλίου στην Υεμένη (που μόνο μία όψη του είναι η αντίσταση των Χούθι), οι κινητοποιήσεις στο Ιράκ, οι αγώνες των Παλαιστινίων κ.ά., ακόμη και η ραγδαία ανάπτυξη του εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος των Κούρδων.

– Στη Μαύρη Ήπειρο, παρόλες τις ιμπεριαλιστικές στρατιωτικές επεμβάσεις, έμμεσες ή άμεσες, και τις υποκινούμενες από τους ιμπεριαλιστές εθνικές και φυλετικές συγκρούσεις κ.ά., έχουμε την ανάπτυξη των αγώνων, με άνισο τρόπο, που σίγουρα θα ενταθούν και θα επεκταθούν, με τη ραγδαία επιδείνωση της κρίσης, τις συνακόλουθες επιθέσεις των διαφόρων αστικών τάξεων και τις αυξανόμενες επεμβάσεις των ιμπεριαλιστών. Εδώ υπάρχει μια σημαντική διαφορά με την περίοδο του αντιαποικιακού κινήματος των δεκαετιών του '50, '60, '70. Ιδιαίτερα την τελευταία 15ετία, η Μαύρη Αφρική γνώρισε μια σημαντική οικονομική ανάπτυξη και μια σημαντική εκβιομηχάνιση, που ως ένα βαθμό οφειλονταν στις ξένες επενδύσεις και ιδιαίτερα της Κίνας, Ινδίας κ.ά., και που βέβαια ήταν άνιση μεταξύ των χωρών και, δεν χρειάζεται να το σημειώσουμε, με άνισο τρόπο κατανεμημένα τα οφέλη της μεταξύ των τάξεων. Ωστόσο, έχουμε μια ραγδαία αστικοποίηση του πληθυσμού, μια εξίσου ραγδαία προλεταριοποίηση, ακόμη και μια σημαντική συγκέντρωση/συγκεντροποίηση του προλεταριάτου (και πάλι, βέβαια, με άνισο τρόπο μεταξύ των χωρών), και τη συνακόλουθη αριθμητική αύξηση και ενίσχυση των συνδικάτων. Η ένταξη της Ν. Αφρικής στις BRICS είναι η κορυφή αυτού του παγόβουνου. Αλλά αυτή ακριβώς η οικονομική ανάπτυξη έχει μεταστραφεί απότομα σε κρίση, με πολλές χώρες να πλήττονται από την πτώση της τιμής των πρώτων υλών –και όχι μόνο–, και ολόκληροι προϋπολογισμοί, όπως της Νιγηρίας (χώρας σημαντικής από κάθε άποψη) να καταρρέουν. Αυτή η απότομη μεταστροφή της κατάστασης πυροδοτεί, και θα πυροδοτήσει πολύ περισσότερο στο μέλλον, ένα κύμα αγώνων και εξεγέρσεων. Και σε αυτό το κύμα, οι νέες κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις θα συγχωνευθούν με τις παραδόσεις του αντιαποικιακού αγώνα, αλλά αυτή την φορά οι πρώτες θα βάλουν την ποιοτική σφραγίδα τους. Όπως και να 'χει, οι ση-

μαντικότερες εξελίξεις είναι η εξέγερση στην Μπουρκίνα Φάσο, που άφησε πίσω της ένα ολόκληρο δίκτυο επιτροπών νέων αγωνιστών, που με ένα δεύτερο κύμα αιματηρών συγκρούσεων απέτρεψε την εφαρμογή δικτατορικών μέτρων από τους καινούργιους πραξικοπηματίες. Μια νέα αναγέννηση των εργατικών αγώνων έχουμε και στη Ν. Αφρική, χώρα–κλειδί, που είναι μακροχρόνιοι και μαχητικοί, συχνά αιματηροί, και ταυτόχρονα, και αυτό είναι το σημαντικότερο, φαίνεται να έχουμε και μια επιταχυνόμενη διαδικασία τόσο ανεξαρτητοποίησης των συνδικάτων από την ασφυκτική κηδεμονία του ANC (Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο) και του ΚΚ, όσο και ανασυγκρότησής τους γύρω από το NUMCA (Εθνική Ένωση Εργατών Μετάλλου Νότιας Αφρικής), και μια εξίσου επιταχυνόμενη –αν και στο αρχικό στάδιο– πολιτική ανασύνθεση, μετά από περίπου είκοσι χρόνια «παράλυσης» με την κατάρρευση του Απαρτχάιντ, την άνοδο του ANC και την ενσωμάτωση του τελευταίου.

– Στη Ν. Ασία έχουμε την συνέχιση των μεγάλων αγώνων, με διαφορές από χώρα σε χώρα και από περιοχή σε περιοχή, και την ενίσχυση των ακροαριστερών/τροτσκιστικών οργανώσεων (Πακιστάν, Φιλιππίνες, Ινδονησία κ.ά.). Πολλά θα εξαρτηθούν βέβαια και από το κινέζικο και ινδικό προλεταριάτο. Στην Ινδία, η ραγδαία εκβιομηχάνιση, αστικοποίηση και προλεταριοποίηση, παροξύνει όλες τις αντιθέσεις και τις ανισότητες, δημιουργεί και πολλαπλασιάζει κάθε είδους αγώνες και ιδιαίτερα τους εργατικούς αγώνες. Στην Ινδία, είχαμε πρόσφατα μια μεγάλη γενική απεργία, τη δεύτερη μέσα σε διάστημα δύο χρόνων περίπου. Εξίσου σημαντικές εξελίξεις υπάρχουν και στο κινέζικο προλεταριάτο, που έχει εγκαινιάσει ένα δεύτερο κύμα ή μια δεύτερη φάση, ύστερα από μια διετή περίπου σχετική κάμψη. Τα καινούργια στοιχεία δεν είναι ο αριθμός και η έκταση των αγώνων (όπως και να 'χει μεγαλύτερα από την πρώτη φάση) αλλά: α) η μαζική συμμετοχή του άγρια εκμεταλλευόμενου τμήματος του προλεταριάτου (που έρχονταν προσωρινά από την ενδοχώρα) που δίνει άγριους αγώνες, πολλές φορές αμυντικούς λόγω της μετεγκατάστασης των εργοστασίων, β) η επέκταση των αιτημάτων (οι μισθοί εξακολουθούν βέβαια να είναι το βασικό αίτημα) του λεγόμενου «μόνιμου» προλεταριάτου και γ) η επέκταση/σταθεροποίηση κάποιων ανεξάρτητων ή μισοανεξάρτητων συνδικάτων, κυρίως όμως η υπόγεια δικτύωση της πρωτοπορίας.

– Στην Ευρώπη, η παρατεταμένη ύφεση, η δομική της κρίση, η αδυναμία διαμόρφωσης μιας άλλης πολιτικής για την αντιμετώπιση της κρίσης της, η συνέχιση, εντατικοποίηση και γενίκευση των μνημονιακών πολιτικών δημιουργούν ραγδαίες κοινωνικές και πολιτικές μεταποπίσεις/αλλαγές και πολλαπλασιάζουν, γενικεύουν και αναπτύσσουν τους κοινωνικούς αγώνες. Σήμερα στην Ευρώπη δεν υπάρχει πλέον καμία χώρα που να μην έχουν αναπτυχθεί σημαντικοί εργατικοί αγώνες, γενικές απεργίες, μαχητικές και μαζικές διαδηλώσεις, κοινωνικές εκρήξεις και μίνι εξεγέρσεις. Από την παγωμένη Φιλανδία που πρόσφατα γνώρισε την πρώτη γενική της

απεργία εδώ και σαράντα χρόνια, τη δεύτερη γενική απεργία στο Βέλγιο που για μια ακόμη φορά κατέληξε σε μαχητικές συγκρούσεις στο δρόμο, νεολαιίστικους αγώνες σχεδόν σε όλες τις χώρες, σκληρούς και αποφασιστικούς αγώνες σε επιμέρους κλάδους σε διάφορες χώρες, μέχρι τους συγκρουσιακούς αγώνες στην Air France αλλά και την απρόσμενα μαζική διαδήλωση των συνδικάτων στο Βερολίνο ενάντια στη Διατλαντική Ένωση. Όμως στην Ευρώπη, πέρα από την γενίκευση και ανάπτυξη των αγώνων, έχουμε το βάθεμα της πολιτικής κρίσης, το αδυνάτισμα της αστικής ιδεολογίας, μια γενικευμένη αμφισβήτηση του νεοφιλελευθερισμού, ακόμη και πλευρών της ΕΕ/Ευρωζώνης, την αποδυνάμωση ακόμη και εκλογική συρρίκνωση των αστικών κομμάτων, και μια αυξανόμενη πολιτική ριζοσπαστικοποίηση, μια απότομη άνοδο της αριστεράς, την οποία, κυρίως λόγω της αδυναμίας της επαναστατικής αριστεράς, την καρπώνεται η ρεφορμιστική αριστερά, τουλάχιστον μέχρι σήμερα. Αυτά τα φαινόμενα μπορεί να είναι ανεπτυγμένα ιδιαίτερα στις χώρες του Νότου, αλλά ήδη αρχίζουν να επεκτείνονται και στις μεγάλες χώρες του Βορρά όπως έδειξε και η περίπτωση του Κόρμπιν στην Βρετανία. Έτσι δεν αποκλείεται το εκρηκτικό κοινωνικό μίγμα που υπάρχει και στην Ευρώπη, ιδιαίτερα στο Νότο που μάλλον είναι ο αδύναμος κρίκος, να μεταμορφωθεί πολύ γρήγορα –και μάλιστα όσο περισσότερο θα εφαρμόζεται η «νέα πολιτική», η «φυγή προς τα μπρος» που επιχειρεί η ευρωπαϊκή μπουρζουαζία– σε ένα επαναστατικό κύμα. Αν και οι δυνάμεις που αναφέρονται στον τροτσικισμό σε παγκόσμιο επίπεδο ενισχύονται, της ΕΓ μειώνονται (εκτός ίσως από εξαιρέσεις στην Ασία). Η τελευταία ουσιαστικά ευθύνεται και για την άνοδο της ρεφορμιστικής αριστεράς στην Ευρώπη, λόγω, εκτός των άλλων, της επίμονης προσκόλλησής της στην ΕΕ και στο ευρώ, και, ακόμη χειρότερα, της σχεδόν άκριτης υποστήριξης δυνάμεων όπως ο ΣΥΡΙΖΑ στην Ελλάδα. Είναι αλήθεια ότι η προδοσία του ΣΥΡΙΖΑ και η στάση της Ευρωζώνης στην περίπτωση της Ελλάδας, ταρακούνησε μεν την ΕΓ, αλλά τελικά το μόνο αποτέλεσμα φαίνεται να είναι η ακόμη μεγαλύτερη υποστήριξη τέτοιου είδους δυνάμεων, όπως η πιθανή συγκρότηση κυβέρνησης του Μπλοκ της Αριστεράς με το ΣΚ και το ΚΚ στην Πορτογαλία (η οποία μόνο προς το παρόν φαίνεται να έχει αποφευχθεί, κι αυτό όχι με ευθύνη του Μπλοκ).

Γ. Οικονομική και Πολιτική Κατάσταση στην Ελλάδα

17. Με ό,τι σηματοδότησε η υπογραφή του 3ου Μνημονίου και οι εξελίξεις που άρχισαν –ξανά– να επιταχύνονται μετά το σύντομο «διάλειμμα» των εκλογών της 20ης Σεπτεμβρίου, ο ελληνικός καπιταλισμός εισέρχεται σε μια νέα φάση της χρεοκοπίας και εξελισσόμενης κατάρρευσής του. Στη φάση αυτή, εξαιρετικά ασταθή, πολύπλοκη και ταραχώδη, θα κριθεί μια σειρά θεμάτων που αφορούν στον ίδιο τον πυρήνα συγκρότησής του, στη θέση του στο παγκόσμιο καπιταλιστικό/ιμπερι-

αλιστικό σύστημα, στο πλαίσιο άσκησης της αστικής εξουσίας. Οι μεταβολές και συγκρούσεις που βρίσκονται μπροστά μας είναι τεράστιας κλίμακας, ανάλογης με ό,τι συνόδευσε τις τεκτονικές ανακατατάξεις στις κορυφαίες καμπές της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, συσσωρεύοντας τρομακτικούς κινδύνους πάνω από την εργατική τάξη και τον ελληνικό λαό, αλλά και παροξύνοντας την κρίση του καπιταλιστικού συστήματος και του αστικού καθεστώτος. Όλα αυτά μέσα σ' έναν διεθνή οικονομικό και πολιτικό περίγυρο που εκρήγνεται διαρκώς. Δεν αποκλείεται καθόλου το αμέσως επόμενο διάστημα να έχουμε όχι αργόσυρτη διολίσθηση αλλά απότομη επιδείνωση της κατάστασης σε όλα τα επίπεδα.

Συνοπτική εικόνα της οικονομικής κατάστασης

18. Η ελληνική καπιταλιστική οικονομία αναδύει μια οσμή πτώματος απ' όλους τους βασικούς δείκτες:

α) Η συνολική μείωση του ΑΕΠ το διάστημα 2008–2014 έφτασε το 25,5%. Μόνο με βάση τις προβλέψεις του προϋπολογισμού, για το 2015 και το 2016 η ύφεση θα είναι επιπλέον 2,3% και 1,3%, οπότε το ΑΕΠ θα καταρρακωθεί τελικά κάτω από τα 174 δις. ευρώ. Όπως έχει συμβεί επανειλημμένα με όλες τις επίσημες, μνημονιακές «προβλέψεις» (ακόμα και όσες δεν ήταν καθαρά φτιαχτές, για λόγους σκοπιμότητας), η πραγματική ύφεση θα είναι μάλλον σημαντικά πιο βαθιά και όλοι οι συνεπαγόμενοι δείκτες θα παρασύρονται και αναθεωρούνται προς τα κάτω.

β) Το 2014, οι συνολικές παραγωγικές επενδύσεις (ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου) είχαν πέσει στο 11,6% του ΑΕΠ από 20,9% το 2009, με πιο βαθιά την πτώση του ιδιωτικού μέρους τους (από 16,3% στο 7,7%), δείχνοντας την απονέκρωση της οικονομίας. Ειδικότερα στη βιομηχανία: η βιομηχανική παραγωγή το διάστημα 2010–2014 έπεσε συνολικά 11,7%, ενώ ο βαθμός χρησιμοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού από λίγο πάνω από 75% το 2009 είχε πέσει το 2014 στο 68%. Η πτωτική τάση είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα συνεχιστεί το 2015 (μείωση 9,8% του κύκλου εργασιών (πωλήσεις) της βιομηχανίας το 8μηνο Ιανουαρίου–Αυγούστου 2015). Έτσι, τα λουκέτα σε μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις συνεχίζονται και αυξάνονται (την 5ετία «εξαφανίστηκαν» 51.745 επιχειρήσεις), οι επενδύσεις μειώνονται διαρκώς, παρότι το μισθολογικό και συνολικά το εργατικό κόστος έχει μειωθεί ριζικά (τουλάχιστον 50% κατά μέσο όρο) και γενικά η «εσωτερική υποτίμηση» είναι μεγάλη. Η κατάρρευση των παραγωγικών τομέων (βιομηχανία, γεωργία) προχωράει ακάθεκτη και αυτό αποτυπώνεται στη θλιβερή σύνθεση του ΑΕΠ, όπου οι «υπηρεσίες» (τριτογενής τομέας) θα φτάσουν το 2015 να κατέχουν ένα εξωφρενικό 84%. Εκτιμάται ότι για να υπάρξει μια σοβαρή, πραγματική επανεκκίνηση της οικονομίας χρειάζονται επενδύσεις τουλάχιστον 100 δις. την επόμενη 5ετία. Αυτά τα ποσά υπάρχουν, αλλά δεν διατίθενται για διάφορους λόγους (κάνενας «επιχειρηματίας») δεν το κάνει, οι επικρατούσες νεοφιλελεύθερες αγκυλώσεις

περί «κρατισμού» απαγορεύουν κάθε σοβαρή αύξηση των κρατικών επενδύσεων, τα εμπόδια και απαγορεύσεις από Ευρωζώνη/ΕΕ, η εξυπηρέτηση του χρέους, η χρεοκοπία του τραπεζικού τομέα κ.λπ.).

γ) Η επίσημα καταγραφόμενη ανεργία έχει σταθεροποιηθεί περίπου στο 25% (στο α' τρίμηνο του 2014 είχε φτάσει στο 27,8% – για μια υποτυπώδη υπενθύμιση, το γ' τρίμηνο του 2008 ήταν 7,3%), ενώ η πραγματική πρέπει να εκτιμάται στο επίπεδο του 30%. Ακόμα χειρότερα είναι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά αυτής της ανεργίας, κυρίως (στοιχεία Ιουλίου 2015) το πολύ υψηλό ποσοστό στα πιο νέα και παραγωγικά στρώματα (48,6% στις ηλικίες 15–24 ετών, 32,2% στις ηλικίες 25–34 ετών), στους παραγωγικούς τομείς και την ειδικευμένη εργασία. Το ποσοστό της ανεργίας στις γυναίκες είναι σταθερά σημαντικά υψηλότερο (29,4%), ενώ αυξάνονται όσοι μένουν άνεργοι σε ηλικία πάνω από τα 55 έτη και είναι εξαιρετικά δύσκολο να βρουν πάλι εργασία.

δ) Η αμοιβή της εργασίας και οι εργασιακές σχέσεις καταρακουλάνε, πράγμα που είναι η άλλη όψη της δομικής υποαπασχόλησης/ανεργίας, της μετατροπής των εργαζόμενων σε δουλοπάροικους. **1)** Την περίοδο 2010–2014, οι κλαδικές/εθνικές ομοιοεπαγγελματικές ΣΣΕ μειώθηκαν από 65 σε 14, χτυπώντας ιδιαίτερα τους εργαζόμενους σε μικρές επιχειρήσεις. Η επέκταση και επικράτηση των επιχειρησιακών ΣΣΕ συνοδεύτηκε από δραστική μείωση των μισθών (ως και 40%) από τα επίπεδα των κλαδικών, ομοιοεπαγγελματικών ή παλιότερων επιχειρησιακών συμβάσεων. Οι μειώσεις μισθών μέσω επιχειρησιακών και ατομικών συμβάσεων εξαπλώθηκαν σε πάνω από το 30% των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, ενώ μέσω κλαδικών ΣΣΕ περίπου στο 25%. Σε πολλές από τις νέες επιχειρησιακές ΣΣΕ μετά το 2012 (οπότε και το καίριο πλήγμα στις ΣΣΕ με το 2ο Μνημόνιο), οι κατώτατες αποδοχές μειώνονται ως την ευθυγράμμιση με τον κατώτατο εθνικό μισθό. **2)** Την περίοδο 2009–2014, απογειώθηκαν οι συμβάσεις μερικής απασχόλησης (+259,06%) και εκ περιτροπής εργασίας (+454,58%), σε βάρος φυσικά των συμβάσεων πλήρους απασχόλησης. Σήμερα, το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό των (λιγοστών) νέων προσλήψεων γίνεται με κάποιας μορφής ελαστική εργασία, ενώ οι μορφές αυτές γίνονται όλο και πιο αναισχυντα δουλικές. Ο συνολικός αριθμός των υποαπασχολούμενων (εργαζόμενοι μέχρι 4 ώρες την ημέρα, επισήμως) είναι περίπου 500.000. **3)** 1 εκ. εργαζόμενοι είναι απλήρωτοι από 1 ως 5 μήνες, ενώ 1,5–2 εκ. αμείβονται περιοδικά με «μαύρα» (εκτιμήσεις ΣΕΠΕ).

ε) Η φτώχεια και οι ανισότητες αυξάνονται δραματικά. **1)** Το τμήμα του πληθυσμού που ζει κάτω από τα επίσημα όρια της φτώχειας υπερδιπλασιάστηκε, φτάνοντας σε περισσότερους από 4 στους 10 κατοίκους στην Ελλάδα να έχουν διαθέσιμο εισόδημα μικρότερο του αντίστοιχου ορίου φτώχειας του 2009. **2)** Είναι χαρακτηριστική η αύξηση του ποσοστού απόλυτης φτώχειας ανάμεσα στον ενεργό πληθυσμό: το 2012 (από τότε η κατάσταση έχει χειροτερευσει πολύ) ήταν 19,7% στους

μισθωτούς πλήρους απασχόλησης (7,6% το 2009), 37,4% στους αυτοαπασχολούμενους πλήρους απασχόλησης (23,5% το 2009), 51,7% στους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης (30,1% το 2009). Η λεγόμενη «ακραία αποστέρηση» σχεδόν διπλασιάστηκε μεταξύ 2009 και 2013 (από το 11% στο 20,3% του πληθυσμού), δηλαδή περίπου 1 στα 5 νοικοκυριά αδυνατούσε να καλύψει τουλάχιστον 4 από τις 9 ανάγκες που θεωρούνται «βασικές». **3)** Το πλουσιότερο 1% έφτασε να κατέχει το 54,1% του πλούτου της χώρας (από 48,6% το 2007), ένα ποσοστό πάνω απ' τον παγκόσμιο μέσο όρο. Το 2013, εκτιμούνταν ότι 505 Έλληνες είχαν συνολική περιουσία 60 δισ. ευρώ, ενώ πάνω από 8.000 Έλληνες άνω του 1 εκ. Οι καταθέσεις Ελλήνων στο εξωτερικό εκτιμούνται σε πολλές εκατοντάδες δισ. ευρώ.

στ) Μεταξύ 2009–2013 είχαν μεταναστεύσει συνολικά 228.000 άτομα (ένα μεγάλο μέρος απ' αυτά με υψηλό μορφωτικό και τεχνικό επίπεδο) και η τάση αυτή συνεχίστηκε το 2014.

ζ) Η δημοσιονομική κατάσταση δεν μπορεί παρά να καθρεφτίζει το σμπαράλιασμα και τη μνημονιακή βαρβαρότητα της σημερινής «λειτουργίας» της οικονομίας. Η υστέρηση στα δημόσια έσοδα το 9μηνο Ιανουαρίου–Σεπτεμβρίου 2015 έφτασε τα 5 δισ. ευρώ, τα συνολικά κρατικά έσοδα ήταν 12,5% κάτω από τους μνημονιακούς στόχους, ενώ ήδη ο προϋπολογισμός του 2016 έχει ενσωματώσει τις προβλέψεις για τη συνολική υστέρηση εσόδων που θα του κληροδοτήσει το 2015, πράγμα που σημαίνει νέα εισπρακτικά μέτρα και χαράτσια (πρόσθετα φορολογικά βάρη 4,4 δισ. ευρώ για το 2016, χώρια το τσουνάμι φόρων για το υπόλοιπο του 2015). Το γεγονός ότι συνεχίζονται τα διαβόητα πρωτογενή πλεονάσματα δεν είναι παράδοξο, οφείλεται στο αδιάστακτο τσεκούρωμα των δαπανών (το Σεπτέμβριο του 2015 έπεσαν επιπλέον 4,4 δισ. ευρώ κάτω απ' ό,τι πρόβλεπαν οι μνημονιακοί στόχοι! – επίσης, στον προϋπολογισμό του 2016, προβλέπονται περικοπές 1,3 δισ. ευρώ σε συντάξεις, εισφορές και παροχές κοινωνικής ασφάλισης, ενώ μειωμένο κατά 258 εκ. ευρώ είναι και το κονδύλι για μισθούς και συντάξεις), που δείχνει την γενική στάση πληρωμών που έχει κηρύξει το κράτος, την έλλειψη ρευστότητας και την παράλυση στην οικονομία, την αφαίμαξη των μισθωτών και συνταξιούχων.

η) Η θηλιά του δημόσιου χρέους σφίγγει από παντού, χωρίς καμία προοπτική χαλάρωσης. Το 2016, θα φτάσει το 198% του ΑΕΠ και το 2020–2022, όταν θα έχει ολοκληρωθεί και το 3ο Μνημόνιο, θα είναι γύρω στο 222% (από 120% το 2009, όταν άρχισε η «θεραπεία» των Μνημονίων). Η περιφημη «αναδιάρθρωση» ή «ελάφρυνση» του, υποτίθεται βασικός στόχος των φλογερών νεομνημονιακών του ΣΥΡΙΖΑ και της συγκυβέρνησής τους, μετά από τα «προαπαιτούμενα» και τις «αξιολογήσεις» του 3ου Μνημονίου, είναι ένα παραμύθι που δεν πειθεί ούτε τους αφελείς. Η ελίτ της Ευρωζώνης/ΕΕ διαμηνύει σε όλους τους τόνους ότι δεν πρόκειται να δεχτεί κανένα ουσιαστικό «κούρεμα» (εκτός ίσως την υποτυπώδη μετάθεση κάποιων υποχρεώσεων αποπληρωμής στο μέλλον, αλλά κι αυτό εξαρτάται από

τη συνολική τύχη του ελληνικού καπιταλισμού και την εξέλιξη της κρίσης στην Ευρωζώνη/ΕΕ), διαιωνίζοντας έτσι το καθεστώς αποικίας χρέους της Ελλάδας. Οι κατά καιρούς «παραινέσεις» του ΔΝΤ δεν μπορούν να σώσουν την κατάσταση, καθώς –πέρα από το ότι εντάσσονται στη διεκυστίνδα των ανταγωνισμών ΗΠΑ και ΕΕ για τη διαχείριση της κρίσης– είναι αμφίβολη και η συνέχιση της συμμετοχής του στα «προγράμματα διάσωσης» του ελληνικού καπιταλισμού. Πέρα όμως από τη νεοφιλελεύθερη και μνημονιακή σπέκουλα για το δημόσιο χρέος, ολόκληρη η ελληνική καπιταλιστική οικονομία βουλιάζει στην υπερχρέωση (ένδειξη της κρίσης και παρακμής της). Το ιδιωτικό χρέος των επιχειρήσεων και νοικοκυριών προς τις τράπεζες είναι 127,2 δισ. ευρώ (περίπου 71% του ΑΕΠ), ενώ προς την εφορία σχεδόν άλλα 80 δισ., οπότε συνολικά διαμορφώνεται σε περίπου 207 δισ. ή 115% του ΑΕΠ. Το (αναλογιστικό) χρέος του ασφαλιστικού συστήματος είναι πάνω από ένα ΑΕΠ και γενικά, το συνολικό χρέος της οικονομίας πρέπει να ξεπερνάει το 1 τρισ. ευρώ.

Το 3ο Μνημόνιο και οι προοπτικές του ελληνικού καπιταλισμού

19. Μόλις καταλάγιασε ο κOURνιαχτός από τις ραγδαίες εξελίξεις που κορυφώθηκαν στις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου, άρχισε όπως ήταν επόμενο να αποκαλύπτεται η πραγματικότητα για το 3ο Μνημόνιο–Τέρας. Το 3ο Μνημόνιο είναι ακόμα πιο εφιαλτικό από τα δύο προηγούμενα, για τα όσα προβλέπει και γιατί θα πέσει πάνω σε μια οικονομία και μια κοινωνία εξουθενωμένες από πέντε διαδοχικά χρόνια Μνημονίων και κρίσης. Περιέχει έναν εξωφρενικό αριθμό «παρεμβάσεων» (διαδοχικά πακέτα «προσπαιτούμενων», προϋπολογισμός 2016, Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα 2016–2019, που όλα συνοδεύονται από πρόσθετα νομοσχέδια, υπουργικές αποφάσεις, εφαρμοστικές εγκυκλίους κ.λπ.). Διόλου δεν είναι μια κλεισμένη συμφωνία, αλλά μόνο σταδιακά θα εξειδικεύεται, θα γράφεται και θα ξαναγράφεται, με το αίμα των εργαζομένων και των λαϊκών στρωμάτων, σύμφωνα με τις «αξιολογήσεις»/απαιτήσεις των ιμπεριαλιστών Ευρωζώνης/ΕΕ/ΔΝΤ, όσο στην πορεία και αυτό –όπως και τα προηγούμενα– μοιραία θα αποτυγχάνει στους επίσημα διακηρυγμένους στόχους του (ανάπτυξη κ.λπ.) και ο ελληνικός καπιταλισμός θα βυθίζεται στη διάλυση.

20. Κάθε βήμα στην εφαρμογή του 3ου Μνημονίου θα καταστρέφει όποιο ζωτικό πόρο έχει απομείνει στην οικονομία, θα σωριάζει σε ερείπια ό,τι έχει απομείνει όρθιο στον ελληνικό καπιταλισμό, θα γκρεμίζει το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων και φτωχών λαϊκών μαζών σε μια απύθμενη άβυσσο. Ο συνολικός «λογαριασμός» των μέτρων του Μεσοπρόθεσμου 2016–2019 φτάνει στο ιγγιώδες ποσό των 8,15 δισ. ευρώ. Απ' αυτά, το κατά πολύ μεγαλύτερο μέρος (6,4 δισ. ευρώ) είναι μέτρα της διετίας 2015–2016, πράγμα που σημαίνει ότι η αμέσως επόμενη περίοδος φέρνει δραματικά πλήγματα για τους εργαζόμενους και τα λαϊκά στρώματα (ο «εμπρο-

σθοβαρής χαρακτήρας» των μέτρων, για τον οποίο επαίρονταν ο μεταλλαγμένος ΣΥΡΙΖΑ και ξοπίσω του οι παλιοί μνημονιακοί, όταν όλοι μαζί υπερηφίζαν τη «συμφωνία»).

21. Η καταστροφή και ερήμωση που απειλείται με το 3ο Μνημόνιο εμπεριέχει: αστρονομική εκτίναξη του χρέους – νέα κύματα ύφεσης, λουκέτων, απολύσεων, εκτίναξης της ανεργίας – ριζιμο των μισθών και πλήρη διάλυση των εργατικών δικαιωμάτων προς «βαλκανικά» στάνταρντ, ολοκλήρωση της μετατροπής των εργαζομένων σε μια μάζα δουλοπάροικων – εξάτμιση των συντάξεων, ασταμάτητη αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, καταστροφή της κοινωνικής ασφάλισης – διάλυση της υγείας και της παιδείας – αχαλίνωτη ιδιωτικοποίηση/ξεπούλημα και εσαεί υποθήκευση κάθε δημόσιου πλούτου – αρπαγή καταθέσεων, εισοδημάτων, σπιτιών και περιουσιών, κύμα κατασχέσεων και εξώσεων (για το τάισμα των τραπεζιτών και των δανειστών τοκογλύφων) – γιγάντωση της φτώχειας και εξαθλίωσης (ακόμα και επισιτιστική κρίση), σε επίπεδα κυριολεκτικά ανάλογα με ό,τι θα δημιουργούσε ένας πόλεμος και άμεση ξένη κατοχή.

22. Παράλληλα, με το 3ο Μνημόνιο εμπεδώνεται μια σημαντική αλλαγή στη λειτουργία του κράτους, η ακόμα πιο ευθεία προσαρμογή του στο μνημονιακό καθεστώς, με τους εξής βασικούς μοχλούς: α) Αυτόματος μηχανισμός μείωσης δαπανών και αύξησης φόρων (ώστε να μην δημιουργούνται «κενά» ή «καθυστερήσεις», όταν τα φορολογικά έσοδα ή οι κρατικές δαπάνες αποκλίνουν απ' τους στόχους). Αυτό αφορά ιδιαίτερα την αυτόματη μείωση των συντάξεων, όταν η δαπάνη κάποιου ασφαλιστικού φορέα ξεφεύγει από τα προβλεπόμενα όρια χρηματοδότησης. β) Η αυτονόμηση της Γραμματείας Εσόδων, ώστε το χαράτσωμα του ελληνικού λαού να μην διαταράσσεται από «περιττές» ή «ανεπιθύμητες» πολιτικές παρεμβάσεις και εξελίξεις. Τα δύο αυτά μέτρα βαθαίνουν την κατάργηση κάθε έννοιας λαϊκής κυριαρχίας, την αυτονόμηση του κρατικού μηχανισμού στην υπηρεσία των ιμπεριαλιστών/δανειστών/μεγάλου κεφαλαίου, δίνουν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της αθλιότητας του μνημονιακού πολιτικού προσωπικού και της κατάστασης «αποικίας» όπου έχει περιέλθει η εργατική τάξη και ο λαός της χώρας μας. Διευκολύνονται δε από τις δυνατότητες μνημονιακής «αναμόρφωσης» όλου του κρατικού μηχανισμού, μέσω της εξόντωσης των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο δημόσιο (απολύσεις, κινητικότητα, μείωση μισθών, αξιολόγηση κ.λπ.), που επιτρέπουν (δεν είναι ο μόνος όρος, εξαρτάται και από άλλους παράγοντες και από τη συνολική πορεία της κρίσης) τη συγκρότηση ενός κρατικού μηχανισμού απόλυτα ελεγχόμενου, πειθήνιου, στρατευμένου στην εφαρμογή των Μνημονίων.

23. Παρά την ανακούφιση που αισθάνθηκε η παρασιτική ελληνική οικονομικοπολιτική ελίτ μετά το μνημονιακό πραξικόπημα του Τσίπρα και τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου, παρότι διακήρυξε την επίτευξη της πολυπόθητης «σταθερότητας», αποδεικνύεται με το καλημέρα ότι το 3ο Μνημόνιο δεν μπορεί να αποδιώξει τους

εφιάλτες που τη ζώνουν από παντού. Είναι φανερό ότι το 3ο Μνημόνιο «δεν βγαίνει» (χρέος «μη βιώσιμο» κ.λπ.) και ότι, επομένως, δεν μπορούν να δίνονται εσαεί δάνεια για τη «διασωλήνωση» του ελληνικού καπιταλισμού. Οι ιμπεριαλιστές της Ευρωζώνης/ΕΕ και ειδικά της Γερμανίας έχουν μεθοδικά προετοιμάσει και βάζουν πλέον στο τραπέζι εναλλακτικά σχέδια (π.χ. προσωρινή χρεοκοπία μέσα στην Ευρωζώνη, με διπλό/παράλληλο νόμισμα, Grexit), μάλλον για τα αμέσως επόμενα χρόνια, αφού αρπάζουν μέσω και του 3ου Μνημονίου, ό,τι ακόμα μπορούν, πριν η κατάσταση στην Ελλάδα δεν μπορεί να «κρατηθεί» άλλο. Διάφορα τέτοια ενδεχόμενα είναι ανοιχτά και κάθε άλλο παρά αποκλείονται, όσο κι αν είναι διατεθειμένη να συρθεί με την κοιλιά στη λάσπη των Μνημονίων η παραπαίουσα ελληνική οικονομικοπολιτική ελίτ, το μνημονιακό και νεομνημονιακό υποτακτικό προσωπικό της, να ξεπουλήσουν και να εξανδραποδίσουν τον ελληνικό λαό. Ειδικά όσο τέτοια ενδεχόμενα αποδεικνύονται κομμάτια ενός ευρύτερου στρατηγικού σχεδίου αρχιτεκτονικών αλλαγών της Ευρωζώνης/ΕΕ (π.χ. Ευρώπη πολλών ταχυτήτων, Διατλαντική Συμφωνία), ο ελληνικός καπιταλισμός μάλλον δεν θα αργήσει να βρεθεί στη «φυσική» του θέση: όχι «ισότιμος εταίρος» στον σκληρό πυρήνα του περικλειστού ιμπεριαλιστικού κλαμπ (ποτέ δεν ήταν τέτοιος, άλλωστε), αλλά σε κάποια «χαμηλή ταχύτητα» της Ευρωζώνης/ΕΕ, με κάποια μορφή εξειδικευμένης «σχέσης».

24. Οι κεφαλαιακοί έλεγχοι, σφηνωμένοι στον πνεύμονα κάθε σύγχρονης καπιταλιστικής οικονομίας, το τραπεζικό σύστημα (ήδη εκτεθειμένο και αδυνατισμένο από την εκροή/απόσυρση 120 δισ. καταθέσεων από το 2009), έφεραν πολύ πιο κοντά την ώρα μιας συνολικής αναμόρφωσης/εκκαθάρισής του, που θα επιφέρει αλυσιδωτές αντιδράσεις σε όλα τα μήκη και πλάτη του ελληνικού καπιταλισμού, με τεράστιες συνέπειες πρώτα απ' όλα για τους εργαζόμενους και τα λαϊκά στρώματα. Σήμερα, η τραπεζική πίστη, οι εμπορικές πιστώσεις και συναλλαγές έχουν βραχυκυκλώσει και καταρρέουν – και η αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης είναι εξαιρετικά δύσκολη, ακόμα και στη βάση των «συμφωνηθέντων» του 3ου Μνημονίου.

α) Το κρίσιμο θέμα είναι τι θα γίνει με τα «κόκκινα δάνεια» (εκτιμούνται σε περίπου 100 δισ. ευρώ συνολικά και ότι μπορούν να ανακτηθούν 30–35 δισ., που απ' αυτά το μεγαλύτερο μέρος είναι επιχειρηματικά δάνεια). Χωρίς μια ρύθμιση αυτού του πολύ μεγάλου προβλήματος (που διογκώνεται καθημερινά), δεν μπορούν να καταληχτούν ούτε τα θέματα ελέγχου/ιδιοκτησίας του τραπεζικού συστήματος, ούτε πολύ περισσότερο να υπάρξει μια επανεκκίνηση της λειτουργίας του (χορήγηση πιστώσεων κ.λπ.) και αυτό θα παραμείνει «νεκρό».

β) Το πρόβλημα των «κόκκινων δανείων» μάλλον δεν μπορεί να λυθεί μόνο με την πώλησή τους στους «γύπες» των distress funds. Έτσι, η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δεν θα είναι η τελευταία, δεν θα μπορέσει να κλείσει οριστικά τις τρύπες που χάσκουν στο τραπεζικό σύστημα – και ακόμα, πλησιάζουμε όπως όλα δείχνουν

προς το «κούρεμα», την κατάσχεση των καταθέσεων, που θα πλήξει ιδιαίτερα τους εργαζόμενους και τα λαϊκά στρώματα. Ο δρόμος για το «κούρεμα» των λαϊκών καταθέσεων είναι πλέον ανοιχτός στα πλαίσια όσων έχουν ήδη αποφασιστεί για την ενοποίηση του τραπεζικού ευρωσυστήματος.

γ) Ομοίως, είναι πολύ πιθανό ότι δεν θα υπάρξει άρση των κεφαλαιακών ελέγχων, αλλά μια αλλαγή στη μορφή και τον προσανατολισμό τους, ώστε να κατευθύνουν τα χτυπήματά τους πιο άμεσα προς τα εργατικά και λαϊκά εισοδήματα.

δ) Η προσπάθεια ανάκτησης από τις τράπεζες των επιχειρηματικών «κόκκινων δανείων» (εκτιμάται ότι μπορεί να αποφέρει ως και 25 δισ. ευρώ), ιδιαίτερα μέσω των distress funds, θα σημάνει την χρεοκοπία και σαρωτική εκκαθάριση πάρα πολλών επιχειρήσεων, φέρνοντας τσουνάμι λουκέτων και απολύσεων, αλλά και οριστική διαγραφή οφειλούμενων ποσών των επιχειρηματιών προς τους εργαζόμενους (μετά από πρόσφατες αλλαγές στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο, οι μισθοί, τα δεδουλευμένα κ.λπ. προστατεύονται με πολύ πιο χαμηλή προτεραιότητα).

ε) Με όλα τα παραπάνω να επικρέμονται πάνω απ' τον ελληνικό καπιταλισμό και ιδιαίτερα τους εργαζόμενους, το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα ζει με την παράταση της αγωνίας του αν, πόση και τι είδους ανακεφαλαιοποίηση θα επιτρέψουν οι ιμπεριαλιστές. Το 3ο Μνημόνιο προβλέπει ρητά ότι: 1) Το ΔΣ του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) θα αποτελεστεί από έξι «ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες», που οι τρεις θα διοριστούν από θεσμικά όργανα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου, η ψήφος του οποίου υπερισχύσει σε περίπτωση ισοψηφίας. 2) Τα μέλη των ΔΣ και τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη των τραπεζών θα ορίζονται χωρίς κρατική παρέμβαση και το ΤΧΣ θα τα εποπτεύει με τη βοήθεια διεθνούς συμβούλου. Ως τα τέλη Ιουνίου του 2016, τα μέλη των ΔΣ μπορούν να αντικαθίστανται με τρόπο που εξασφαλίζει ότι εκεί περιλαμβάνονται τουλάχιστον τρεις διεθνείς εμπειρογνώμονες, που θα προεδρεύουν σε όλες τις επιτροπές τους.

στ) Είναι έτσι πιθανό ότι ο έλεγχος ή και η ιδιοκτησία των τραπεζών θα περάσει τελικά στους εκπροσώπους των ευρωπαϊών ιμπεριαλιστών και του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού τομέα (εκτός από τον έλεγχο που ήδη ασκούν μέσω του ELA, της Τράπεζας της Ελλάδας κ.λπ.). Ποια θα είναι εντέλει η θέση των ελληνικών τραπεζικών καπιταλιστών στο νέο υπό διαμόρφωση τοπίο μένει να φανεί – αλλά μάλλον οδεύουμε στο να χάσουν το «άβατό» τους, να περιοριστούν σε θέση συνταίρου των ευρωπαϊών μεγαλοκαρχηριών του χρηματοπιστωτικού τομέα. Εξέλιξη μάλλον αναπότρεπτη για μια αστική τάξη που βούλιαξε στον παρασιτισμό, χρεοκόπησε την οικονομία της χώρας «της» και θέλει να διατηρεί τον καπιταλισμό «της» στη ζωή με ξένα δάνεια, στον αυτόματο πιλότο των ιμπεριαλιστών της Ευρωζώνης, χωρίς κανένα «εθνικό» οικονομικό σχέδιο. Οπότε και ένα «εθνικό» τραπεζικό σύστημα καθίσταται περιττό. Εκτός βέβαια από έναν μηχανισμό αρπαγής των σπιτιών, μισθών, συντάξεων, εισοδημάτων και περιουσιών από έναν φτωχοποιημένο

και καταχρεωμένο λαό, τα οποία φυσικά διευκολύνει το 3ο Μνημόνιο (καθιέρωση απόλυτης ανεξαρτησίας του ΤΧΣ, οπότε καμία κυβέρνηση δεν μπορεί να παρέμβει στις αποφάσεις και τη λειτουργία των τραπεζών βάσει των «αρχών της αγοράς», δεν μπορεί δηλαδή να κάνει τίποτα για την προστασία υπερχρεωμένων νοικοκυριών κ.λπ.). Αν όλα αυτά δεν στεναχωρούν ιδιαίτερα τις κορυφές της ελληνικής μπουρζουαζίας, με τα γνωστά διαχρονικά «φαναριώτικα» χαρακτηριστικά της, δεν παύουν να είναι σημάδια αμετάκλητου εκφυλισμού και υποβάθμισης σε όρους καπιταλιστικού ανταγωνισμού/θέσης στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας.

25. Ο ελληνικός καπιταλισμός δυσκολεύεται να έχει ακόμα και τη βίαια συστελλόμενη/συρρικνούμενη αναπαραγωγή της μνημονιακής διαχείρισης της κρίσης/χρεοκοπίας του, βρίσκεται σε μια κωματώδη κατάσταση, όπου μία μία «σβήνουν» και οι πιο στοιχειώδεις λειτουργίες του – εκτός βέβαια από την αιμορραγία της τακτικής αποπληρωμής του χρέους. Απ' αυτή την κατάσταση, η ελληνική οικονομία δεν πρόκειται να συνέλθει ούτε με θαύμα και πολύ περισσότερο με το 3ο Μνημόνιο. Τα περί «ανάπτυξης» (που δήθεν πλησιάζει, μαζί με επενδύσεις που δήθεν επίσης μπορούν να έρθουν κ.λπ.) είναι εκτός κάθε πραγματικότητας. Αντίθετα, ο ελληνικός καπιταλισμός θα βουλιάζει όλο και περισσότερο σε μια δομική και διαρκή υπανάπτυξη, κινούμενος προς τα επίπεδα μιας οικονομίας που θυμίζει «Τρίτο Κόσμο» ή «καπιταλισμό της φαβέλας», όπως ιστορικά είχε διαμορφωθεί η υπανάπτυξη στο ιμπεριαλιστικό σύστημα, αλλά τώρα με τις ακόμα χειρότερες, οξυμένες πτυχές που έχει γεννήσει η μακρόχρονη εξέλιξη της δομικής κρίσης του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Πάνω σε μια τέτοια «βάση», πραγματική κινούμενη άμμο, δεν μπορεί να υπάρξει καμία «σταθερότητα» – και αντίθετα τροφοδοτούνται και ανοίγουν διαρκώς νέοι κύκλοι πολιτικής αστάθειας και κρίσης, νέες δυνατότητες ανάκαμψης των ταξικών αγώνων. Μόνο μια μεγάλη ήττα του εργατικού κινήματος, για την οποία οι κίνδυνοι είναι υπαρκτοί αλλά και η απόσταση που ακόμα μένει να διανυθεί μεγάλη, θα μπορούσε να εγγυηθεί την αδιατάρακτη πορεία προς αυτό τον όλεθρο, με τις κυρίαρχες ελίτ σε ρόλο Νέρωνα.

Νέος κύκλος, νέα χαρακτηριστικά, προοπτικές της πολιτικής κρίσης

26. Οι πολιτικές εξελίξεις, που διαμορφώνονταν – με όλη την αντιφατικότητα και πολυπλοκότητά τους – και κυφορούνταν στη διάρκεια της 7μηνης πρώτης διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, ξέσπασαν τελικά με αστραπιαία ταχύτητα στο διάστημα των 2–3 μηνών που μεσολάβησαν από το μεγάλο ΟΧΙ στο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου μέχρι τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου. Ένα τέτοιο ξεκαθάρισμα της κατάστασης (που πολύ απέχει απ' το να είναι οριστικό) ήταν αναπόφευκτο, καθώς τα περιθώρια ελιγμών για την οποιαδήποτε «εναλλακτική» διαχείριση της κρίσης ήταν εξ αρχής σχεδόν μηδενικά, λόγω: του βάθους και της σφοδρότητας της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού, ειδικά ως «αδύναμου κρίκου» του ευρωπαϊκού ή και

παγκόσμιου καπιταλισμού – του ασφυκτικού ελέγχου και της επικυριαρχίας των ιμπεριαλιστών Ευρωζώνης/ΕΕ/ΔΝΤ/ΗΠΑ (όπως εκδηλώνεται και μέσα από τον απαρέγκλιτο «μονόδρομο» των Μνημονίων) – του σχεδίου τους να τιμωρήσουν τον ελληνικό λαό για την απειθαρχία διαρκείας που επιδεικνύει απέναντι στα Μνημόνια (αγώνες, εκλογές 25 Γενάρη, ΟΧΙ κ.λπ.), να περιορίσουν και να καταστείλουν τη μόλυνση από το ελληνικό «παράδειγμα» πριν εξαπλωθεί στην υπόλοιπη Ευρώπη – την ποιότητα της ηγεσίας του ΣΥΡΙΖΑ. Με τους συσχετισμούς που ήταν διαμορφωμένοι (κάμψη των αγώνων, προδοσία του ΣΥΡΙΖΑ κ.λπ.), η πλάστιγγα σ' αυτό το γύρο της αναμέτρησης έγειρε τελικά, και παρά το ΟΧΙ, σε μια εκλογική νίκη των αντιδραστικών δυνάμεων (κεφάλαιο/μαυραγορίτες, δανειστές/τοκογλύφοι, μνημονιακοί συμπεριλαμβανομένου του ΣΥΡΙΖΑ, ΕΕ/ιμπεριαλιστές κ.λπ.) και σε μια εκλογική ήττα των εργατικών και λαϊκών μαζών. Αυτό αποτυπώνεται και στην κυριολεκτικά καταθλιπτική Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου, με την ευρεία μνημονιακή πλειοψηφία (πρωτοστατούντος πλέον του ΣΥΡΙΖΑ) και την εικόνα να εμφανίζεται ακόμα πιο «μαύρη» λόγω της εκπροσώπησης των φασιστών της Χρυσής Αυγής, της αμφίσημης πολιτικής και στάσης του ΚΚΕ, του οριακού αποκλεισμού της ΛΑΕ.

27. Όπως δείχνει η εξέλιξη του Τσίπρα, της ομάδας του και του εναπομείναντα ΣΥΡΙΖΑ γύρω τους, η υποταγή τους και το 3ο Μνημόνιο δεν ήταν στιγμιαίο «ατύχημα», «τραγικό λάθος» ή «πραξικόπημα των εταίρων». Δεν είναι μόνο ότι η κατάληξη του 3ου Μνημονίου υπήρξε το αποκορύφωμα σειράς εγκληματικών πολιτικών επιλογών και κυρίως του ολοκληρωτικού ναυαγίου της στρατηγικής του ΣΥΡΙΖΑ. Στη συνέχεια από την υπογραφή της «συμφωνίας», ο Τσίπρας και το κόμμα του: **α)** Με την έγκριση και καθοδήγηση των ιμπεριαλιστών, αποδύθηκαν στο μακιαβελικό σχέδιο των εκλογών–εξπρές, επιδιώκοντας να σβήσουν το ΟΧΙ, να υποτάξουν τον ελληνικό λαό στη συνέχιση των Μνημονίων και στην απελπισία ότι δεν υπάρχει εναλλακτική, να υφαρπάξουν την ψήφο του για να παραμείνουν κυβέρνηση ή να σχηματιστεί κυβέρνηση ευρύτερης «μνημονιακής συνεργασίας» ή μια πλατιά μνημονιακή Βουλή, πριν αρχίσουν να φαίνονται στην πράξη οι οδυνηρές πολιτικές και επιπτώσεις του 3ου Μνημονίου. **β)** Μετατράπηκαν όχι σε απολογητές αλλά σε ένθερμους εφαρμοστές του 3ου Μνημονίου, σε επίδοξους εκτελεστές του χωρίς χρονοτριβή. **γ)** Αρχισαν να εκδηλώνουν τον πολύπλευρο εκφυλισμό τους: ασυνάρτητα και γελοία «πιχειρήματα», φτηνά προπαγανδιστικά ψευτοτεχνάσματα, όλα αντεγραμμένα απευθείας από τα τεφτέρια των αστικών/μνημονιακών πολιτικών δυνάμεων – αλαζονεία και χυδαιότητα του γαντζώματός τους στην εξουσία – αποκάλυψη του πόσο βαθιά είναι και οι ίδιοι χωμένοι στη «διαφθορά» και «διαπλοκή», που κατά τα άλλα είχαν/έχουν κάνει την καταπολέμησή της σημαία τους – γλοιώδης καλλιέργεια των πιο ανίερων και αποκρουστικών σχέσεων και συμμαχιών (Εκκλησία, ΜΜΕ κ.ά.).

28. Αν και όπου αυτοί οι νεόκοποι μνημονιακοί υποτακτικοί επιστρατεύουν κάποια ψήγματα «αριστερής» φρασεολογίας, αυτό όχι μόνο δεν ενισχύει τη θέση τους, αλλά μεγαλώνει και ξεγυμνώνει την αντίφαση με την στράτευσή τους στην υπηρεσία των Μνημονίων και της νομής της εξουσίας. Η φθορά του ΣΥΡΙΖΑϊκού στελεχικού δυναμικού και πολιτικού προσωπικού θα ξεδιπλώνεται παράλληλα με την εφαρμογή του 3ου Μνημονίου και τη χειροτέρευση της κρίσης. Αυτό το πικρό ποτήρι θα το πιουν μέχρι τον πάτο, ώσπου να γίνουν κι αυτοί ξένοι και μισητοί στις μάζες. Δεν μπορεί να τους γλιτώσει η συνεχιζόμενη απόρριψη των μαζών για το παλιό αστικό/μνημονιακό πολιτικό προσωπικό (που άλλωστε οι ίδιοι οι ΣΥΡΙΖαίοι φροντίζουν, με την πολιτική και την στάση τους, να το συντηρούν στο πολιτικό «παιχνίδι»).

29. Ο βοναπαρτισμός που πλασάρει ο Τσίπρας είναι μάλλον για την κατανάλωση μιας στενής κλίκας γύρω του, τίποτα παραπάνω – και σύντομα θα καταντήσει φαιδρός. Ο ίδιος και η «κυβέρνησή» του έχουν μετατραπεί σε απλούς εισπράκτορες των δανειστών και πόνια των ιμπεριαλιστών. «Κυβερνούν» με σκονάκια που τους έρχονται απ' τις Βρυξέλλες, καταπατώντας δύο θεμελιακές αξίες της αστικής πολιτικής, την λαϊκή και εθνική κυριαρχία. Έτσι υποβιβάζουν οι ίδιοι τη διακυβέρνησή τους στο απόλυτο τίποτα, μετατρέπονται σ' έναν θιασο χωρίς μέλλον. Χωρίς στρατηγική και τακτική, πλέοντας χωρίς πυξίδα μέσα σ' έναν ωκεανό αναισχυντων «πράξεων» μνημονιακής διακυβέρνησης και φιλοϊμπεριαλιστικής υποταγής, ο Τσίπρας και το κόμμα του μένουν έρμαιο και βορά στις ορέξεις των ιμπεριαλιστών της Ευρωζώνης/ΕΕ και των ΗΠΑ και φυσικά των ντόπιων αστικών/μνημονιακών δυνάμεων και της Πέμπτης Φάλαγγας. Με αυτά τα εφόδια, να αποδειχτούν ο Τσίπρας και το κόμμα του ικανοί να εκπληρώσουν την στρατηγική επιδίωξη των ιμπεριαλιστών, του κεφαλαίου και των μνημονιακών, να είναι δηλαδή αυτοί που θα κατορθώσουν να επιβάλλουν την μνημονιακή υποταγή του ελληνικού λαού, αυτό θα πρέπει να θεωρείται σχεδόν αδύνατο, όσες ενέσεις υποστήριξης κι αν του προσφέρουν. Αυτό μάλλον πρέπει να έχουν αρχίσει να το αντιλαμβάνονται και οι διάφοροι όψιμοι μέντορες και φίλοι του (τύπου Γιουνκέρ ή ΣΕΒ). Μπορεί όλοι αυτοί να τον ανέχονται, να τον χρησιμοποιούν, να τον στηρίζουν καιροσκοπικά, όσο τον έχουν ανάγκη (απουσία κάποιας δικής τους βιώσιμης εναλλακτικής), ως εξάρτημα-μάλωμα για τη συνέχιση μιας μνημονιακής διακυβέρνησης και μάλιστα για το πέρασμα μέτρων που διαφορετικά θα δυσκολεύονταν, ίσως και δεν θα μπορούσαν να επιβάλλουν, αλλά ταυτόχρονα τον «καίνε», πριν τον πετάξουν στα σκουπίδια, όπως του αξίζει.

30. Με όλα τα παραπάνω, ο ΣΥΡΙΖΑ όχι μόνο έχει διαγραφεί απ' την Αριστερά, αλλά έχει προσχωρήσει πλήρως στο στρατόπεδο της αστικής τάξης και των ιμπεριαλιστών. Έχει έτσι αρχίσει η **κατάρρευση** του, το οριστικό διαζύγιό του με τις εργαζόμενες και φτωχές λαϊκές μάζες και τη νεολαία – καθώς γι' αυτές ένα νεο-

μνημονιακό κόμμα, εκεί όπου γκρεμίστηκαν τα προηγούμενα, δεν μπορεί να έχει καμία χρησιμότητα. Η ψήφος στον Τσίπρα στις 20 Σεπτεμβρίου δεν μπορεί να αντιστρέψει αυτή την κατάρρευση, παρά μόνο την μπλόκαρε προσωρινά. Δε σημαίνει ότι οι μάζες «ψήφισαν Μνημόνιο» ή πολύ περισσότερο ότι έγιναν μνημονιακές. Η εκλογική επιρροή του Τσίπρα θα καταρρέει, όσο έρχεται σε σύγκρουση με τη συνείδηση που θα διαμορφώνει η οδυνηρή εμπειρία των επιπτώσεων του 3ου Μνημονίου (και των δύο προηγούμενων), του μεγέθους της υποταγής, προδοσίας και εξαπάτησης του ΣΥΡΙΖΑ. Αυτή η κατάρρευση θα είναι μάλλον ακόμα πιο θεαματική απ' ό,τι του ΠΑΣΟΚ του ΓΑΠ και της ΝΔ του Σαμαρά, καθώς ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει τα ερείσματα/αντοχές των αστικών δυνάμεων (ειδικά της ΝΔ) στην εφαρμογή αντεργατικών/αντιλαϊκών επιθέσεων, μάλιστα τόσο βάρβαρων. Η γύμνια του Τσίπρα και του κόμματός του δε θα αργήσει πολύ να φανεί και ανοιχτά.

31. Η κατάρρευση του Τσίπρα πιθανότατα δε θα σημαίνει, αυτή τη φορά, νέες εκλογές (χωρίς να μπορούν να αποκλειστούν εντελώς). Μάλλον θα πάμε σε μια «εθνική» μνημονιακή συγκυβέρνηση. Ήδη με τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου, η αστική τάξη, η πολιτικοοικονομική ελίτ της ΕΕ και της Γερμανίας προωθούσαν μια λύση «μεγάλου συνασπισμού» ή, εναλλακτικά, μια «κεντροαριστερή» συγκυβέρνηση με τη συμμετοχή ΠΑΣΟΚ και Ποταμιού. Η αναπάντεχα μεγάλη εκλογική νίκη του Τσίπρα και η είσοδος στη Βουλή των ΑΝΕΛ ανέτρεψε αυτούς τους σχεδιασμούς, αλλά μάλλον μόνο προσωρινά: σύντομα μπορεί να έχουμε μια τέτοια «λύση» και σε κάθε περίπτωση κεφάλαιο και ΕΕ θα πιέσουν προς αυτή. Μια τέτοια εξέλιξη μπορεί να αποτραπεί κατά βάση μόνο με μια σημαντική αλλαγή των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών, ως αποτέλεσμα μεγάλων αγώνων (χωρίς να μπορεί εντελώς ν' αποκλειστεί και η ακύρωσή της από το ξέσπασμα των εσωτερικών αντιφάσεων και ασθενειών του χρεοκοπημένου ελληνικού καπιταλισμού και του μνημονιακού καθεστώτος).

32. Με το ΟΧΙ της 5ης Ιουλίου, οι αστικές μνημονιακές δυνάμεις και το πολιτικό προσωπικό τους υπέστησαν μια επιπλέον βαριά ήττα, από την οποία ούτε με τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου δεν μπόρεσαν να ανακάμψουν, παρότι είχε μεσολαβήσει η χείρα βοήθειας που τους έδωσε η μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ. Καταδικασμένοι στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας, καταρακιδιόταν στο βάραθρο της ανυποληψίας και αποσύνθεσης, σχισμάρας και μίσους που αισθάνονται βαθύτατα γι' αυτές οι εργαζόμενες και φτωχές λαϊκές μάζες και η νεολαία. Η ουσιαστική σύμπτωση του Τσίπρα μαζί τους δεν τους κάνει ούτε κατ' ελάχιστο πιο αξιόπιστους/ελκτικούς στις μάζες (που με τίποτα δε θέλουν να γυρίσουν σε καθεστώς τύπου σαμαροβενιζελικής χούντας). Παραμένουν έτσι τα βασικά προβλήματα του ελληνικού αστισμού και των ιμπεριαλιστών, που η λύση τους δεν προκύπτει απλά και μόνο από τη μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ: η ανασύσταση του μπλοκ εξουσίας της αστικής τάξης, από τη μια μεριά, και η καταστροφή του μπλοκ του ΟΧΙ από την άλλη

– η έλλειψη καθαρόαιμης, δικής τους πολιτικής δύναμης στο τιμόνι της διακυβέρνησης, η απώλεια της αστικής ηγεμονίας, ο βαθύτατος κλονισμός του αστικού μπλοκ εξουσίας. Οξύνοντας έτσι περισσότερο την πολιτική κρίση, κατά συνέπεια τις δυνατότητες διαχείρισης της κρίσης του συστήματος.

33. Η αστική ιδεολογία στην Ελλάδα έχει ξεπέσει αξιοθρήνητα: **α)** Σε ό,τι αφορά την εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού βιοτικού επίπεδου και αρκετών δημοκρατικών ελευθεριών στις μάζες –που ταυτόχρονα αποτελούν και στοιχεία ενσωμάτωσής τους στο αστικό καθεστώς– τα Μνημόνια έχουν ξετινάξει τα πάντα. **β)** Στην «ευρωπαϊκή πορεία της χώρας», η μαζική αποτίναξη των ψευδαισθήσεων για Ευρώ/ΕΕ ή και η ανοιχτή αδιαφορία, περιφρόνηση και διάθεση ρήξης των εργαζόμενων και φτωχών λαϊκών μαζών μ' αυτές, τις φέρνουν σε μετωπική σύγκρουση με την οικονομική και πολιτική ελίτ. **γ)** Στον μνημονιακό εξευτελισμό των αστικών κοινοβουλευτικών διαδικασιών/θεσμών, τώρα πια και υπό τον ΣΥΡΙΖΑ/Τσίπρα (που μάλιστα τα είχαν συστηματικά προβάλει ως ένα από τα διαφορετικά στοιχεία της διακυβέρνησής τους). **δ)** Στον πρωτοφανή ξεπεσμό και αμοραλισμό –ακόμη και για «μπανανίες»– του πολιτικού προσωπικού της αστικής τάξης, συμπεριλαμβανομένου του συρφετού του Τσίπρα. Ψήφισαν το 3ο Μνημόνιο, που θα καθορίσει τις τύχες του ελληνικού λαού για δεκαετίες, χωρίς να ρίξουν μια ματιά στον «κατάλογο φρικαλεοτήτων» (και στις τροπολογίες της τελευταίας στιγμής 100 σελίδων η καθεμιά), γιατί δεν προλάβαιναν αλλά και γιατί ήξεραν ότι έχουν έρθει έτοιμες/εγκριμένες από τον Σόιμπλε και την παρέα του. Αυτή την υποταγή/δοσιλογισμό εξέφρασε και απλοποίησε με τον καλύτερο τρόπο, στην προσπάθειά του να δείξει ότι δεν χρειάζεται και πολύ ή και καθόλου συζήτηση στη Βουλή, ο υπουργός οικονομικών Τσακαλώτος: «Τα πράγματα είναι απλά. Αύριο στις 4 έχει eurogroup». **ε)** Στην εξομοίωσή της ως ιδεολογίας με τον «αστικό ποινικό κώδικα» και στην υλοποίησή της από το Κράτος Έκτακτης Ανάγκης.

34. Το καινούριο στον ξεπεσμό της αστικής ιδεολογίας είναι η γενίκευσή της (και αυτό όχι μόνο στη χώρα μας) πέρα από συγκεκριμένα πρόσωπα/προσωπικότητες, που σηματοδοτεί ένα νέο σταθμό εκφυλισμού και αποδυνάμωσής της. Η απόρριψη του σάπιου πολιτικού συστήματος, του Ευρώ/ΕΕ κ.λπ. δεν περιορίζεται πλέον στην ταύτιση με τα μισητά ονόματα των Σαμαράδων και Βενιζέλων ή τα ξεφτισμένα αποκόμματα ΝΔ και ΠΑΣΟΚ (που δε διαπραγματεύτηκαν, ήταν βουτηγμένοι στη διαπλοκή/διαφθορά κ.λπ.). Καθώς «τα ίδια» και πιο χυδαία συνεχίζονται υπό τον ΣΥΡΙΖΑ/Τσίπρα, η απόρριψη βρίσκει ανοιχτούς δρόμους για να προχωρήσει προς την καρδιά του ζητήματος, τον αστικό χαρακτήρα των «θεσμών», τη λειτουργία και τον ρόλο της αστικής τάξης. Απογυμνώνοντας έτσι στα μάτια των μαζών την πλήρη φενάκη, παρακμή, σήψη της αστικής (επίσημης) πολιτικής, της μνημονιακής «δημοκρατίας», την αντιδραστική φύση του Ευρώ/ΕΕ και λίγο ως πολύ ό,τι συγκροτεί συγκεκριμένα σήμερα τον ελληνικό καπιταλισμό. Η αδυναμία να δημι-

ουργεί/επιβάλλει «ψευδείς συνειδήσεις» είναι μάρτυρας μιας αστικής ιδεολογίας σε παρακμή και αποσύνθεση – και σημαντικό βήμα για τον απεγκλωβισμό των εργαζομένων, τουλάχιστον, από την «κυρίαρχη ιδεολογία» (όχι μόνο το μνημονιακό υποπροϊόν της).

35. Η ανανέωση και ανασύνθεση του αστικού πολιτικού προσωπικού μοιάζει πρόβλημα πιο δύσκολο κι απ' τον τετραγωνισμό του κύκλου. Η κρίση του ελληνικού καπιταλισμού αποδεικνύεται τόσο βαθιά, η μέχρι τώρα διαχείρισή της –ειδικά στην μνημονιακή περίοδο– τόσο παρασιτική και ρηχή, η παράδοση στους κάθε λογής «αυτόματους πιλότους» (Μνημόνια/Ευρώ/ΕΕ, ιμπεριαλιστές κ.λπ.) τόσο αδιαπραγμάτευτη, ώστε ο ελληνικός αστισμός δείχνει να έχει χάσει κάθε ικμάδα, κάθε ικανότητα για να οραματιστεί κάτι, με το οποίο θα μπορούσε να απευθυνθεί στον ελληνικό λαό ως «ηγεσία». Σήμερα, αυτοί που έρχονται στο προσκήνιο ως εκπρόσωποι του ελληνικού αστισμού, είναι μιας ποιότητας χειρότερης κι από τους γνωστούς αρχηγούς τύπου τριτοκοσμικής μπανανίας, κυριολεκτικά μηδενικά, που περιφέρουν την κενότητα της σκέψης τους και την παράλυση της θέλησής τους για πολιτική (με κάποια ουσιαστική έννοια του όρου). Δεν έχουν καμία πρόταση για την επανεκκίνηση της οικονομίας (που είναι και όρος για την επανασύνδεση του καταρρέοντος κοινωνικού ιστού, την όλη λειτουργία της χώρας κ.λπ.), δεν μπορούν να ψελλίσουν τίποτα για οτιδήποτε, εκτός από τα κακκαρίσματα περί «ευρωπαϊκής πορείας», «επενδύσεων» κ.λπ. Τέτοια διαλυτικά ή αποσυνθετικά φαινόμενα απαντώνται μόνο στις μεγάλες κρίσεις και καμμές απ' όπου διήλθε ο ελληνικός καπιταλισμός στον 20ο αιώνα ή ακόμα και σε ιστορικής κλίμακας παραδείγματα παρακμής των αρχουσών τάξεων.

36. Η καταγέλαστη εικόνα της ΝΔ στις διαδικασίες εκλογής του νέου προέδρου της επιβεβαιώνει αυτή τη βαθύτατη κρίση των αστικών/μνημονιακών δυνάμεων (ενώ φαίνεται να πυκνώνουν και τα σύννεφα μιας διάσπασης ή κατακερματισμού της, που θα είναι ένα μεγάλο πλήγμα για την αστική πολιτική, μιας και πρόκειται για την ιστορική παράταξή της και χωρίς αυτή τη στιγμή να υπάρχει σοβαρός αντικαταστάτης). Για ΠΑΣΟΚ και Ποτάμι ούτε λόγος, μιας και είναι πολύ πιο αδύναμα και μόνο ως «τσόντες» μπορούν να προσφέρουν τις μνημονιακές υπηρεσίες τους. Μόνο μια μεγάλη ήττα του εργατικού κινήματος θα μπορούσε να δώσει τις βασικές προϋποθέσεις να «ξαναιώσει» το αστικό πολιτικό σκηνικό, διαμορφώνοντας ένα άλλο ιδεολογικό και πολιτικό περιεχόμενο, που να μπορεί τουλάχιστον να καθυποτάσσει τις μάζες, να τις αναγκάσει –όχι να τις πείσει– να δεχτούν ότι ο μνημονιακός Αρμαγεδώνας είναι η μόνη ρεαλιστική και εφικτή λύση. Τέτοιες δυνατότητες δεν υπάρχουν για την ώρα.

37. Η μνημονιακή μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ/Τσίπρα επαναφέρει μεθόδους του χουντικού σαμαροβενιζελικού διδύμου και ακόμα χειρότερες: κοινοβουλευτικά πραξικοπήματα, πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, ουρλιαχτά/απειλές μαζί με

τους λυσσασμένους παραδοσιακούς μνημονιακούς ενάντια στο «λόμπι της δραχμής», κατασυκοφάντηση του εργατικού κινήματος, της πρωτοπορίας του και των αγώνων, κατάργηση της λαϊκής και εθνικής κυριαρχίας, νέες ταπεινώσεις από την ελίτ της Ευρωζώνης/ΕΕ, ασφυκτική κηδεμονία από τους αποκατεστημένους και αναβαθμισμένους τοποτηρητές της Τρόικας. Το Κράτος Έκτακτης Ανάγκης θα επανέλθει πιο βάρβαρο. Οι ορδές των ΜΑΤ–Δίας–Δέλτα θα γνωρίσουν νέες δόξες στην εφαρμογή του 3ου Μνημονίου, ευλογούμενες από φασιστικές ιαχές του τύπου «οι φτωχοί δεν ξέρουν και δεν μπορούν να παίρνουν αποφάσεις». Από μια άλλη άποψη, όσο οι εκλογές δεν παράγουν αποτελέσματα αρεστά στην παρασιτική ελίτ και τους ιμπεριαλιστές, πλησιάζει η στιγμή που θα τις αμφισβητήσουν πιο ευθέως, δίνοντας μια ανοιχτή επιβεβαίωση της γνωστής ρήσης του Μαρξ ότι «αν οι εκλογές μπορούσαν ν' αλλάξουν τον κόσμο, θα ήταν παράνομες».

38. Ντόπια και κυρίως ιμπεριαλιστικά κέντρα και επιτελεία, που δρουν μεθοδικά στο παρασκήνιο, θα συνεχίσουν τις προετοιμασίες ενός «ελληνικού Μαϊντάν» για την στιγμή όπου θα το έχουν ανάγκη. Έκαναν μια πρώτη πρόβα την εβδομάδα πριν το δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου, κινητοποιώντας ό,τι πιο σάπιο, αντιδραστικό και δοσίλογο, κατακάθια μικροαστικής «ανθρώπινης σκόνης», μαυραγορίτες καπιταλιστές και νεόπλουτους «επιχειρηματίες», καθώς πρέπει «κορυφές» της ελληνικής κοινωνίας, υπό τον κωδικό «Μένουμε Ευρώπη». Το εργατικό κίνημα πρέπει να προσέξει αυτό το προειδοποιητικό καμπανάκι. «Μένουμε Ευρώπη»/«Ελληνικό Μαϊντάν», σε συνθήκες ιδεολογικής γύμνιας του ελληνικού αστισμού, με την ενορχήστρωση/καθοδήγηση των ιμπεριαλιστών (ο κύριος εχθρός, όπως και τόσες άλλες φορές στην ελληνική ιστορία), με μεθόδους δοκιμασμένες σε σειρά «έγχρωμων επαναστάσεων» (Ουκρανία, Βενεζουέλα κ.ά.), σ' έναν διεθνή περίγυρο γεμάτο αντιδημοκρατικές αναδιπλώσεις και που εκρήγνεται διαρκώς (Αίγυπτος, Τουρκία κ.ά.) – αυτό μπορεί να είναι το σημείο συσπείρωσης, το «τελευταίο σχυρό» της ντόπιας ελίτ και των ιμπεριαλιστών, για την «τελική λύση» τους ενάντια στο εργατικό κίνημα. Μόνο ένα ισχυρό εργατικό κίνημα, με κατάλληλο πρόγραμμα και ικανή, αποφασιστική ηγεσία, μπορεί να είναι εγγύηση ενάντια σ' αυτά τα ζοφερά σχέδια.

39. Από το κενό αστικής εκπροσώπησης και τις διαψεύσεις της μετάλλαξης του ΣΥΡΙΖΑ (και ελλείπει μιας αξιόπιστης ή μικρών δυνατοτήτων μέχρι στιγμής αριστερής εναλλακτικής), η Χρυσή Αυγή αποκτά μια ευκαιρία. Ωστόσο, η ενίσχυσή της δεν είναι σίγουρη, δύσκολα μπορεί να πει κανείς ότι έχει δυνάμεις να κερδίσει σημαντικό χώρο (όχι αν ανεβαίνει κάπως εκλογικά). Μάλλον αυτό δεν είναι ακριβώς στο χέρι της, συναρτάται με τις συνολικές εξελίξεις, το πόσο μπορεί να ενταχθεί σ' έναν σχεδιασμό των ιμπεριαλιστών και των αστικών μνημονιακών δυνάμεων και σίγουρα το πόσο θα επέμβει στις εξελίξεις το εργατικό κίνημα.

40. Ο διεθνής περίγυρος του ελληνικού καπιταλισμού είναι γεμάτος εστίες μεγά-

λων και εξαιρετικά επικίνδυνων εκρήξεων (Μ. Ανατολή, Β. Αφρική κ.ά.), που όλες μαζί διαμορφώνουν ένα χαώδες μέτωπο αστάθειας και καταστροφών. Η σύμπλευση του ΣΥΡΙΖΑ/Τσίπρα με τους χασάπηδες του Ισραήλ και της Αιγύπτου (Σίσι) και γενικά με τις επιδιώξεις των δυτικών ιμπεριαλιστών γεννάει τρομακτικούς κινδύνους για την εργατική τάξη και τον λαό της χώρας μας, να συρθούν στον στρόβιλο των τρομακτικών συγκρούσεων που είναι σε εξέλιξη, να υποστούν μια τεράστια αντιδημοκρατική αναδίπλωση.

41. Η συνολική/δομική κρίση του ελληνικού καπιταλισμού προχωράει σε μια νέα ποιότητα – μέσα από πρωτοφανείς, δαιδαλώδεις εξελίξεις και απότομες στροφές, βάζοντας σε κίνηση και φέρνοντας σε αντιπαράθεση κολοσσιαίες κοινωνικές/ταξικές δυνάμεις. Η ίδια η αστική εξουσία στην Ελλάδα είναι «στον αέρα». Αυτός ο χαρακτηρισμός/πολιτική εκτίμηση δεν γίνεται για λόγους δημοσιογραφικούς ή εντυπωσιασμού: είναι απαραίτητος για να κατανοηθούν σε όλο το βάθος τους οι κίνδυνοι αλλά και οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται μπροστά στο εργατικό κίνημα. Το αστικό μπλοκ εξουσίας έχει κλονιστεί βαθιά, το αστικό καθεστώς έχει χάσει την ισορροπία του (αυτή της Μεταπολίτευσης), δεν μπορεί ν' αναπαραχθεί ομαλά, αδυνατεί να πειθαρχήσει πολιτικά και να ενσωματώσει τις μάζες (όχι μόνο στον μνημονιακό ζουρλομανδύα). Τέτοιες καταστάσεις σχεδόν ποτέ δεν κλείνουν εύκολα και ομαλά, ειδικά στην Ελλάδα, όπου ιστορικά είναι συνηθισμένη η προσφυγή στην «έκτακτη ανάγκη». Οι όροι της ταξικής πάλης σκληραίνουν, ανεξάρτητα από πρόσκαιρα διαλείμματα όπως οι εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου. Η σύγκρουση δεν είναι μόνο αναπόφευκτη, ουσιαστικά έχει ήδη ξεκινήσει – και αυτό δεν μπορεί να το κρύψει καμία φλυαρία ότι «στη δημοκρατία δεν υπάρχουν αδιέξοδα».

42. Η κρίση της αστικής εξουσίας δεν έχει πάρει ακόμα διαστάσεις «κρίσης κυριαρχίας», δηλαδή ανοιχτής κατάρρευσης του αστικού κρατικού μηχανισμού, ορατής διαίρεσής του ή μαχητικής αμφισβήτησής του από τις μάζες, τουλάχιστον στον πυρήνα του (και ειδικά μετά την κάμψη των αγώνων από το 2012). Πάντως, μ' αυτή τη διαπίστωση, δε γίνεται λιγότερο πραγματική η κρίση ή και απώλεια της αστικής ηγεμονίας. Η κοινωνική, πολιτική, ιδεολογική αποδυνάμωσή της αστικής εξουσίας προχωράει, ακόμα κι αν αυτό γίνεται μέσα από διαδρομές συχνά «υπόγειες» ή που απαιτούν τη μαρξιστική ανάλυση για να έρθουν στο φως. Η «συνέχεια του κράτους» υπό τον ΣΥΡΙΖΑ/Τσίπρα είχε και αυτή τη διάσταση, να μην διασαλευτεί η ισορροπία ενός μηχανισμού που λόγω της κρίσης έχει κι αυτή γίνει εύθραυστη (ρόλος και λειτουργίες που καλείται να διεκπεραιώσει, νομιμοποίησή του και σχέσεις του με τις μάζες, κοινωνικές τάξεις και ομάδες κ.λπ.). Η αδιατάρακτη «κανονικότητα», πολύ περισσότερο η αιώνια «ευρωστία» του αστικού κράτους, ακόμα και σε συνθήκες δομικής καπιταλιστικής κρίσης, είναι ένας ρεφορμιστικός μύθος, μια «δεδειγματικότητα» για την παντοδυναμία του απέναντι στην επανάσταση. Μια από τις αντικειμενικές λειτουργίες (και επιδίωξη των επαναστα-

τών μαρξιστών) ενός επόμενου, ποιοτικά ανώτερου κύματος αγώνων, θα είναι να δοκιμάσει αυτά τα όρια του αστικού κράτους, την ικανότητά του να ανταπεξέλθει σε μεγαλύτερες συγκρούσεις – από όπου θα προκύπτουν και «ανοίγματα» προς μια προεπαναστατική κατάσταση.

Δ. Κατάσταση και προοπτικές του εργατικού κινήματος

43. Η Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου είναι ένας μνημονιακός ορνιθώνας, που βρίσκεται σε αγεφύρωτο χάσμα με τις εργατικές και λαϊκές μάζες, που υποφέρουν από τις επιπτώσεις των δύο πρώτων Μνημονίων και τώρα αρχίζουν να ζουν τον όλεθρο του 3ου. Από τη μια μεριά αυτή η Βουλή των Μνημονίων, από την άλλη η άμεση εμπειρία των μαζών από τα δύο προηγούμενα Μνημόνια, όσα γνωρίζουν ή έχουν αρχίσει να γίνονται γνωστά/να διαισθάνονται από το 3ο Μνημόνιο: πρόκειται για **μια τεράστια αντίφαση**, που σημαίνει τη συνέχιση και χειροτέρευση της πολιτικής αστάθειας και κρίσης και σε καμία περίπτωση την πολιτική σταθερότητα, που υποτίθεται ήταν το βασικό ζητούμενο (ή που «επιτεύχθηκε», όπως διακήρυξαν) των εκλογών της 20ης Σεπτεμβρίου. Η Βουλή των Μνημονίων μπορεί να «αποφασίζει» ό,τι θέλει (δηλαδή ό,τι της υποδεικνύουν και επιτρέπουν οι ιμπεριαλιστές της Ευρωζώνης/ΕΕ), αλλά αυτό δεν σημαίνει σταθεροποίηση του μνημονιακού καθεστώτος. Αυτό θα προϋπέθετε εξάλειψη της αντίθεσης «μνημόνιο–αντιμνημόνιο», που διαπερνά την ελληνική κοινωνία και που αναμένεται όχι μόνο να μην «κλείσει» και να παραμείνει «ενεργή», αλλά και **να μεγαλώσει** με το 3ο Μνημόνιο. Γιατί το 3ο Μνημόνιο είναι το πιο απονομιμοποιημένο, καθώς ήρθε ως πτώση μετά τις λαϊκές νίκες της 25ης Γενάρη και του ΟΧΙ της 5ης Ιουλίου, επιβλήθηκε με πολλαπλά πραξικοπήματα και μέσα από μια ιστορικών διαστάσεων προδοσία των εργατικών και λαϊκών μαζών από τον ΣΥΡΙΖΑ, πάνω σ' ένα έδαφος που ήταν –και είναι– σπαρμένο με τις εμπειρίες της μνημονιακής καταστροφής και ταπεινώσης, των αγώνων, της πολιτικής ριζοσπαστικοποίησης κ.λπ των πέντε τελευταίων χρόνων. Ιδιαίτερα η εφαρμογή του 3ου Μνημονίου **θα ενσωματώνει στη συνείδηση** των μαζών τις καταστροφικές συνέπειες αυτής της πολιτικής. Το αποτέλεσμα θα είναι το αντίθετο απ' ό,τι επεδίωκαν οι εκλογές–εξπρές, δηλαδή την «αποδοχή» απ' τις μάζες της συνέχισης των Μνημονίων. Μόνο μια μεγάλη αντιδημοκρατική αναδίπλωση (π.χ. ένα πραξικόπημα τύπου «Μαϊντάν») θα μπορούσε να σταθεροποιήσει το μνημονιακό καθεστώς. Μια λύση που δεν μπορεί να αποκλειστεί και που η Πέμπτη Φάλαγγα των δυνάμεων του φάσματος «Μένουμε Ευρώπη» θα την καλοδεχόταν και θα την στήριζε ενεργά.

44. Ο ΣΥΡΙΖΑ αποδείχτηκε «αριστερή παρένθεση», πολιτικά και χρονικά. Η μνημονιακή μετάλλαξή του κλείνει απότομα, βίαια και προδοτικά ό,τι αποτέλεσε αυτό

το κόμμα για τις εργαζόμενες και λαϊκές μάζες τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα με τις προσδοκίες που δημιούργησε η νίκη στις εκλογές της 25ης Γενάρη. Όμως ο ΣΥΡΙΖΑ απλά εξέφρασε τις εξελίξεις, δεν τις «δημιούργησε», δεν είχε ιδιαίτερη συμβολή σ' αυτές (εκτός ίσως κάποιων εξαιρέσεων) και ειδικά στο πιο ουσιαστικό σκέλος τους, σ' αυτό της κοινωνικής ριζοσπαστικοποίησης και των αγώνων. Ούτε οι εργαζόμενοι, τα φτωχά λαϊκά στρώματα και η νεολαία ταυτίστηκαν με το πρόγραμμα και το σύνολο της πολιτικής του, ανεξάρτητα αν τον είδαν ως ένα πιο «εύκολο» εργαλείο απαλλαγής απ' τα Μνημόνια και τη σαμαροβενιζελική χούντα. Έτσι, το αρνητικό εκλογικό αποτέλεσμα στις 20 Σεπτέμβρη δεν μπορούμε –ή θα ήταν εξαιρετικά βιαστικό– να πούμε ότι **σταμάτησε** την τάση/αναζήτηση των μαζών προς τα αριστερά, ούτε ότι η νίκη στις εκλογές της 25ης Γενάρη ήταν μια **ψευδαίσθηση**, ούτε ότι το ΟΧΙ ήταν μια **τελευταία αναλαμπή** της αντίστασης και των αγώνων των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας. Όπως το αποτέλεσμα των εκλογών της 20ης Σεπτέμβρη δε δημιουργήθηκε από το μηδέν, αλλά οφείλεται σε κάποιους λόγους, η τάση/αναζήτηση των μαζών στα αριστερά, οι αγώνες, το ΟΧΙ κ.λπ. έχουν επίσης τις δικές τους βαθιές αιτίες και αυτές **δεν εξαλείφονται** από ένα αρνητικό αποτέλεσμα ή από την υποταγή, προδοσία και μετάλλαξη του Τσίπρα και της κλίκας του. Αναμφίβολα όλα αυτά προκαλούν **ζημιά** και θα ήταν ανεπίτρεπτα αφελές ή βαρύ λάθος να καμώνεται κανείς ότι βλέπει, επιλεκτικά, μόνο τη «συνέχεια» της σημερινής κατάστασης με τον προηγούμενο κύκλο της κοινωνικής και πολιτικής ριζοσπαστικοποίησης. Όμως το μέγεθος αυτής της ζημιάς μένει να αποσαφηνιστεί και να εκτιμηθεί – και τουλάχιστον με τα σημερινά δεδομένα, κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι αρκεί για να παραμερίσει, να υποσκελίσει **το κύριο και πρωταρχικό** στη διαμόρφωση της συνείδησης των μαζών, τις δραματικές συνθήκες που βιώνουν οι εργατικές και λαϊκές μάζες, τον Αρμαγεδδώνα του 3ου Μνημονίου, την αίσθηση και αντίληψη ότι κανείς στους «από πάνω» δεν έχει κάποια άλλη πρόταση, διέξοδο, σχέδιο μπροστά στη σημερινή άθλια και αφόρητη κατάσταση. Και είναι χτυπητή διαφορά αυτού του σημερινού κενού από την αποδοχή ενός άλλου προγράμματος, όπως γνώρισε παλιότερα το νεοφιλελεύθερο σχέδιο (έστω πρόσκαιρα, στις αρχικές του φάσεις), πράγμα που υπογραμμίζει και τονίζει την βαθύτατη κρίση της αστικής πολιτικής.

45. Αναμφισβήτητα στις εκλογές της 20ης Σεπτέμβρη αντανακλώνται η **σύγχυση, η κόπωση και ο φόβος** των μαζών μπροστά στη μεγάλη σύγκρουση που έχει γίνει ορατή. Επίσης, τα ποιοτικά όρια των προηγούμενων αγώνων, η υποταγή αυτών που είχαν επωφεληθεί από τους αγώνες και τις θυσίες των μαζών (πρωτίστως του ΣΥΡΙΖΑ), η αμηχανία των τελευταίων για τους όρους με τους οποίους μπορούν να δώσουν έναν νέο, ποιοτικά ανώτερο γύρο συγκρούσεων νιώθοντας την έλλειψη μιας αξιόπιστης και αποφασιστικής **ηγεσίας**. Πέντε χρόνια αγώνων, άλλοτε έντονων στα όρια του «κοινωνικού πολέμου» (γενικές απεργίες, συγκρούσεις, πλα-

τείες, περικόκλωση της Βουλής κ.λπ.) άλλοτε χαμηλής έντασης – ένας καταγιγιστικός ρυθμός αλλαγών, που ζαλίζουν, ειδικά όσο λείπει ένας στέρεος μηχανισμός αντίστασης και κινητοποίησης των μαζών, μια ηγεσία που βοηθάει στην αποκρυστάλλωση συμπερασμάτων και στην προσαρμογή συνειδήσεων και πρακτικών – οβιδιακές μετατοπίσεις και μεταμορφώσεις που κούρασαν: όλα αυτά έδωσαν χώρο **σε «εύκολες λύσεις», στην ανάθεση** σ' αυτόν που υποσχόταν ότι μπορούσε να δώσει διέξοδο όχι με τη ρήξη αλλά με τη διαπραγματεύση. Δεν έχει νόημα για τους επαναστάτες μαρξιστές να μοιρολογούν, να ανακαλύπτουν εκ των υστέρων φανταστικές ήττες εκεί που δεν υπήρχαν ή να μειώνουν τη σημασία των τεράστιων βημάτων μπροστά που παρακολουθούσαμε αυτά τα πέντε χρόνια, να καταριούνται αυτή την άχαρη και «αχάριστη» εκδήλωση της ταξικής πάλης ή πολύ περισσότερο τις «ανεπαρκείς μάζες» – αλλά μόνο να κατανοούν αυτή την κατάσταση, μαζί με τις ρωγμές και τις αντίρροπες δυναμικές που εμπεριέχει, ώστε να παλεύουν αποτελεσματικά για τη μεταστροφή της.

46. Είναι γεγονός (που ίσως αρχικά είχε κάπως υποτιμηθεί) ότι το ΟΧΙ στο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου, παρά τον μεγαλειώδη και ταξικό χαρακτήρα του, ήταν ασταθές, καθώς ήταν προϊόν μιας πολιτικής ριζοσπαστικοποίησης, της οποίας εξέφρασε και τα όρια, και όχι τόσο πολύ της κοινωνικής ριζοσπαστικοποίησης, που βρίσκεται σε συνεχιζόμενη κάμψη από το 2010–2012 (η επίδραση της οποίας επίσης είχε κάπως υποτιμηθεί). Τα νέα χαρακτηριστικά, εκδηλώσεις, μορφές της κοινωνικής και πολιτικής ριζοσπαστικοποίησης στην περίοδο που ανοίγεται παραμένουν ζητούμενα. Όπως φάνηκε και στις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου, οι συνολικοί συσχετισμοί (με τις θετικές πλευρές και τα όριά τους) που είχαν διαμορφωθεί σε μια ολόκληρη προηγούμενη περίοδο, δεν αλλάζουν και δεν «σπάνε» τόσο εύκολα και γρήγορα, χρειάζονται ένα χρονικό και πολιτικό περιθώριο προσαρμογής τους στη νέα αντικειμενική κατάσταση. Αναμφίβολα, όμως, το κλείσιμο της 7μηνης πρώτης διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ με ό,τι και όπως σήμανε το 3ο Μνημόνιο και οι εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου, σηματοδοτεί **αν όχι το κλείσιμο του προηγούμενου κύκλου που άνοιξε το 2010, τουλάχιστον τις σοβαρότατες αλλαγές και αλλοιώσεις/παραμορφώσεις του.**

47. Τα παραπάνω θα ήταν λάθος να θεωρηθεί ότι σβήνουν, ότι ακυρώνουν το ΟΧΙ της 5ης Ιουλίου, ιδιαίτερα αν αναλογιστούμε τις συνθήκες μέσα στις οποίες επιτεύχθηκε. Η ομάδα Τσίπρα κατέφυγε στο δημοψήφισμα επιδιώκοντας ή ελπίζοντας νίκη του ΝΑΙ (ή οριακή νίκη του ΟΧΙ), ώστε να φορτώσει στον λαό την ευθύνη της προαποφασισμένης δικής της άνανδρης υποταγής. Απόδειξη το χυδαίο «δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι», που θα περάσει στην ιστορία ως συνώνυμο της συριζαϊκής Βάρκιζας. Το βράδυ της 5ης Ιουλίου, οι εργαζόμενοι, άνεργοι, νέοι και φτωχά λαϊκά στρώματα ένιωθαν πολύ καλά και σωστά ότι αυτοί ήταν οι νικητές και οι «Μένουμε Ευρώπη» κ.λπ. ηττημένοι και ριγμένοι στο καναβάτσο. Το ΟΧΙ

έδειξε τη δύναμη της εργατικής τάξης, φωτίζοντας (έστω φευγαλέα, μετά τα όσα ακολούθησαν) τις διεργασίες και ποιοτικές μεταβολές που δρουν στα βάθη της συνειδησής τους, φανερώνοντας: σκληρή ταξική διαίρεση της ελληνικής κοινωνίας και συνειδητοποίησή της από τις δύο βασικές τάξεις – συσπείρωση ευρύτερων λαϊκών/μικροαστικών στρωμάτων γύρω από το ΟΧΙ της εργατικής τάξης – αντοχή των εργαζόμενων και φτωχών λαϊκών μαζών σε πρωτοφανείς εκβιασμούς, απειλές και επιθέσεις, ετοιμότητα ακόμα για θυσίες και πιο σκληρές συγκρούσεις, αρκεί να νιώθουν μια προοπτική απαλλαγής με κάθε κόστος απ' την καταστροφή και ταπείνωση των Μνημονίων – πλατιά αποδοχή της εξόδου από Ευρωζώνη/ΕΕ (πιθανότατα πλειοψηφική, αν και αυτές οι πλειοψηφίες «δεν μετριώνται, κατακτιώνται» στην πάλη), της ρήξης μ' αυτή την στρατηγική επιλογή του ελληνικού αστισμού – παραδείγματα και τάσεις μιας αυθόρμητης αντικαπιταλιστικής παρόρμησης των μαζών (έμφυτη σε περιόδους δομικής κρίσης του καπιταλισμού), που προχωράει προς συμπεράσματα για το ρόλο των καπιταλιστών και πλούσιων δοσίλογων, την αναγκαία αναδιανομή του πλούτου, την αναδιοργάνωση της οικονομίας σε άλλες βάσεις κ.ά. Το ΟΧΙ και αυτά τα συστατικά στοιχεία του δεν ήταν και δεν είναι τυχαία ή επιδερμικά αποτυπώματα, είναι κομμάτια του συνολικού ταξικού συσχετισμού που είχε διαμορφωθεί σε όλη την προηγούμενη περίοδο. Έτσι, έχουν τη δική τους συνέχεια μέσα στην ασυνέχεια των κοινωνικών και πολιτικών εξελίξεων, δεν έχουν ξεριζωθεί απ' τη συνείδηση και την πρακτική των εργαζόμενων και φτωχών λαϊκών μαζών, αυτές θα τα ξαναβρούν μπροστά τους στους επόμενους αγώνες και συγκρούσεις.

48. Σε κάθε περίπτωση, ένα γενικό χαρακτηριστικό και της νέας περιόδου είναι ότι το «παράθυρο στην ιστορία» δεν έκλεισε, γιατί το υλικό του ήταν όλες οι αντικειμενικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν στην προηγούμενη μνημονιακή περίοδο, οι οποίες **παραμένουν** και θα συνεχίσουν να υπάρχουν κάτω από τη μία ή την άλλη μορφή. Όπως και την προηγούμενη περίοδο οι απότομες και ξαφνικές αλλαγές της πολιτικής κατάστασης ή η εναλλαγή ανάμεσα σε διαφορετικές φάσεις της ταξικής πάλης επηρέαζαν το «άνοιγμα του παραθύρου», έτσι και τώρα η υποταγή, προδοσία και μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ σε αντιδραστικό μνημονιακό κόμμα **σίγουρα το επηρεάζει αλλά δεν το «κλείνει»**. Γιατί ο ΣΥΡΙΖΑ –και όποια άλλη πολιτική δύναμη απ' όσες σήμερα σκυλεύουν τον ελληνικό λαό μέσα στη Βουλή των Μνημονίων– μπορεί να επαναφέρει το Κράτος Έκτακτης Ανάγκης ακόμα δριμύτερο από την εποχή των Σαμαρά–Βενιζέλου... αλλά δεν μπορεί να κάνει απολύτως τίποτα για την κρίση του ελληνικού καπιταλισμού, την φτωχοποίηση των μαζών (παρά μόνο να τα χειροτερεύσει με το 3ο Μνημόνιο), επομένως για το βάθεμα της κοινωνικής προλεταριοποίησης, συνεπώς **εν δυνάμει** και της πολιτικής προλεταριοποίησης. Φυσικά, αυτή η τελευταία δεν είναι ποτέ το αυτόματο προϊόν της πρώτης, ή ακόμα της φτώχειας και εξαθλίωσης, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό

από τους αγώνες, την παρέμβαση των δυνάμεων του εργατικού κινήματος και των επαναστατών μαρξιστών.

49. Η μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ ήταν αναμφίβολα μια «ανάσω» για το κεφάλαιο, την οικονομικοπολιτική ελίτ, τους ιμπεριαλιστές της Ευρωζώνης/ΕΕ, καθώς βρήκαν μια «λύση» εκεί όπου οι αρχικά προτιμητέες «δικές τους» πολιτικές δυνάμεις είχαν εξουδετερωθεί ή και ξοφλήσει. Ταυτόχρονα, αυτές οι δυνάμεις (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, Ποτάμι) μένουν «με το κεφάλι πάνω απ' το νερό», κυρίως τις κρατάει εκεί η πολιτική και η στάση του ΣΥΡΙΖΑ, περιμένοντας να ξαναπαίξουν τον βρώμικο ρόλο τους. Το μέγεθος και η ποιότητα αυτής της «ανάσωσης»/«λύσης» μένει να αποδειχθεί, πέρα από το αρχικό αναμενόμενο μούδιασμα στις μάζες. Σε κάθε περίπτωση, δεν σταματάει τον παροξυσμό της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού, δεν ακυρώνει το βασικό υπόβαθρο της χρόνιας αστάθειας που αντιμετωπίζει και θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει: δηλαδή ότι ανάμεσα στις εργαζόμενες και φτωχές λαϊκές μάζες, απ' τη μια μεριά, και τα Μνημόνια, το μνημονιακό καθεστώς, το λυσσασμένο μπλοκ των αστικών μνημονιακών δυνάμεων, των καπιταλιστών/μαυραγοριτών, των «Μένουμε Ευρώπη» (στους οποίους προστέθηκε και ο Τσίπρας), των ιμπεριαλιστών της Ευρωζώνης/ΕΕ, απ' την άλλη, δεν μπορεί να υπάρξει κανένας «βιώσιμος» συμβιβασμός. Μπροστά στο 3ο Μνημόνιο, οι εργαζόμενοι, τα φτωχά λαϊκά στρώματα και η νεολαία αργά ή γρήγορα θα ξαναπιάνουν το νήμα της αντίστασης και των αγώνων.

50. Σ' αυτή την πορεία, παρά τις διακοπές, ασυνέχειες και πισωγυρίσματα, το ρήγμα είναι ασυμφιλίωτο και βαθαίνει. Δεν παραγνωρίζουμε ότι μένει ακόμα αυτή η δυναμική να αποκρυσταλλωθεί σε μορφές αυτοοργάνωσης και ισχυρές-μαζικές επαναστατικές οργανώσεις/δυνάμεις, πραγματικές εγγυήσεις για τη νίκη. Όμως, εξαιτίας αυτών των υποκειμενικών αδυναμιών, δε χάνουμε απ' τα μάτια μας την αντικειμενική δυναμική, δε διυλίζουμε με σκεπτικισμό τις δυσκολίες. Αντικρίζουμε με ρεαλιστικά θεμελιωμένη αισιοδοξία το μέλλον, με πίστη ότι το εργατικό κίνημα στη χώρα μας θα επιβεβαιώσει ξανά τον διαχρονικό δυναμισμό και εξεγερσιακό χαρακτήρα του, δε θα υποταχτεί ούτε στους ντόπιους (νεο)μνημονιακούς δοσίλογους ούτε στους ιμπεριαλιστές, ότι οι μάζες θα παλέψουν ν' ανοίξουν διάπλατα το «παράθυρο» της δικής τους σωτηρίας, ελπίδας και προοπτικής, να κάνουν την αρχή μιας νέας πορείας. Δίνοντας υλική βάση, κοινωνικό/πολιτικό «υλικό» για το προχώρημα προς μια προεπαναστατική κατάσταση.

Η κατάσταση στο εργατικό κίνημα και την Αριστερά

51. Το οργανωμένο εργατικό/συνδικαλιστικό κίνημα είναι σε μια βαθύτατη και πολύπλοκη κρίση, που το έχει οδηγήσει στα όρια της ουσιαστικής διάλυσης και πάντως σε μια τεράστια σύγχυση, αποπροσανατολισμό, αδυνάτισμα, αναποτελεσματικότητα και παράλυση. Η προδοτική στάση της ΓΣΕΕ στο δημοψήφισμα (μετά

από σχεδόν τρία χρόνια απουσίας/εξαφάνισής της από τους αγώνες των εργαζομένων), όπου συντάχθηκε ανοιχτά με τις πιο αντιδραστικές δυνάμεις, εκφράζει χτυπητά αυτή την κατάσταση (κάτι ακόμα χειρότερο από μια άθλια αστικοποιημένη γραφειοκρατία) και υποχρεώνει –τουλάχιστον– ώστε η κριτική απέναντι της να είναι πιο οξεία, οι αποστάσεις απέναντί της πιο κατηγορηματικές.

α) Αυτό που χαρακτηρίζει ιδιαίτερα αυτή την κρίση του συνδικαλιστικού κινήματος, παραπέρα κι από τις αντικειμενικές δυσκολίες που προκαλούν η κρίση και τα Μνημόνια (απολύσεις, ανεργία, ελαστική εργασία, χτύπημα ΣΣΕ και μισθών κ.λπ.) είναι η παράλυση συνδικάτων, ομοσπονδιών και εργατικών κέντρων κυρίως κάτω από το βάρος των ανταγωνισμών ανάμεσα σε αριστερές δυνάμεις/παρατάξεις, που σε πολλές περιπτώσεις αθροιστικά έχουν την πλειοψηφία. Ανταγωνισμών συνήθως στείρων, άσχετων με την αντιμετώπιση των ουσιαστικών προβλημάτων των εργαζομένων και του εργατικού κινήματος, με περιεχόμενο διάφορους μικρο-ανταγωνισμού/ηγγεμονισμού, τις «καρέκλες» κ.λπ. Οι δυνάμεις του ΠΑΜΕ/ΚΚΕ έχουν την κύρια ευθύνη σ' αυτό το άσχημο παιχνίδι.

β) Σίγουρα, αυτή η κρίση του συνδικαλιστικού κινήματος δε σημαίνει και το «τέλος» των αντιστάσεων και αγώνων των εργαζομένων και γενικότερα των μαζών, που –όπως έχουμε επανειλημμένα τονίσει– στην Ελλάδα έχουν πλούσια ιστορία έκφρασης/εκδήλωσής τους μέσα από «άλλα», «ανεπίσημα» κανάλια και μορφές. Σε κλάδους ή κομμάτια των εργαζομένων που διατηρούν ακόμα κάποια ή και αρκετά δικαιώματα, υπάρχουν ομοσπονδίες, συνδικάτα/σωματεία κ.λπ. που επίσης διατηρούν μια δύναμη και ένα πλαίσιο λειτουργίας και μπορούν να αποτελέσουν σημεία αντίστασης και αγώνων των εργαζομένων, τουλάχιστον σ' ένα στοιχειώδες επίπεδο. Σε κάθε περίπτωση, όμως, το πρόβλημα είναι σοβαρό – και δείχνει ότι χρειάζεται σταθερότητα, επιμονή, ένα ενωτικό, αγωνιστικό σχέδιο ανασυγκρότησης-ανασύνθεσης του εργατικού κινήματος, χωρίς άκαιρες βιασύνες ή σπασμωδικές ενέργειες.

52. Το ΚΚΕ έχει μια πραγματικά εγκληματική πολιτική: μεταφυσική επίκληση της «εργατικής-λαϊκής εξουσίας» – καλλιέργεια ηττοπάθειας και μοιρολατρίας – αρτηριοσκληρωτική, σεχταριστική και σκληρά διασπαστική στάση (καταφεύγοντας στη συκοφαντία και όπου μπορεί στην καταστολή) – αντικειμενική ή και ανοιχτή στοίχισή του με τις θεμελιώδεις επιλογές του αστικού μπλοκ (π.χ. καταπολέμηση της εξόδου από Ευρώ/ΕΕ) – απαρέγκλιτος σεβασμός της αστικής νομιμότητας. Αυτά εκδηλώθηκαν χτυπητά και στο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου, όπου επιβεβαίωσε και πάλι ότι είναι στυλοβάτης/δεκανίκι του συστήματος. Μια στάση για την οποία οι εργαζόμενες και λαϊκές μάζες φαίνεται ότι το έχουν «σημαδέψει», όπως δείχνουν και τα αποτελέσματά του στις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου. Η στάση του να εμφανίζεται «δικαιωμένο» (μάλιστα με μια ελεεινή χαιρεκακία, ότι τώρα ο λαός, αφού πρώτα την πάτησε με το ΟΧΙ, θα γευτεί τους καρπούς της... μνημο-

νιακής επιλογής του!) και «μοναδική αντιπολίτευση» (λόγω του ότι παρουσιάζεται ως μόνη αριστερή αντιμνημονιακή δύναμη στη Βουλή), όχι μόνο δεν βοηθάει σε τίποτα τους εργαζόμενους και το κίνημα, αλλά κάνει ακόμα χειρότερη και πιο ανυπόφορη την πρακτική του για χωριστές συγκεντρώσεις, κομματικές παρελάσεις, ξεκάρφωτες «αγωνιστικές» ενέργειες κ.λπ. Στην πραγματικότητα, οδηγείται προς το περιθώριο των πολιτικών εξελίξεων και σίγουρα των όσων ελπιδοφόρων διεργασιών συντελούνται στις μάζες. Οι φωνές/απόψεις στην Αριστερά που επιμένουν να μην καταλαβαίνουν τα παραπάνω, που εξωραϊζουν το ΚΚΕ ή ακόμα φαντασιώνονται τη σύμπραξη του στην πάλη των εργαζομένων και της νεολαίας ή σε κάποιο «μέτωπο», είναι εκτός πραγματικότητας. Είναι πιθανό ότι αυτή η κατάσταση θα οδηγήσει σε νέες κρίσεις στο εσωτερικό του ΚΚΕ, οδηγώντας στην αποχώρηση μελών, ομάδων κ.λπ.

53. Η ΛΑΕ έχει ήδη δείξει τις αδυναμίες της συγκρότησης, πολιτικής και πρακτικής της. Είναι ένα ερώτημα αν αυτά τα όρια μπορεί να τα ξεπεράσει, πράγμα μάλλον δύσκολο και χωρίς να πρέπει να αναμένονται πολλά πράγματα. Στις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου, η αποτυχία της να μπει στη Βουλή και το σχετικά μικρό ποσοστό της, οφείλεται κυρίως στις πολιτικές αδυναμίες της (χωρίς να σημαίνει ότι η εντέλει μεγάλη συσπείρωση του ΣΥΡΙΖΑ δεν υπήρξε και γι' αυτήν ένα αντικειμενικό πρόβλημα): η αρχικά επαμφοτερίζουσα στάση απέναντι στην κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, η ανεπάρκεια της πολιτικής και του προγράμματός της, η δειλή και μπερδεμένη προώθηση ορισμένων κρίσιμων σημείων όπως η επιστροφή σε εθνικό νόμισμα, η αντιμετώπιση της Ευρωζώνης/ΕΕ, το θολό και λαϊκομετωπικό «δημοκρατικό, πατριωτικό, αντιμνημονιακό» πρόταγμά της, η ισχνή ή ανύπαρκτη αναφορά στην εργατική τάξη, η εμφάνιση στη ΛΑΕ τυχάρπαστων προσώπων. Είναι έτσι λάθος η άποψη που υπάρχει μέσα στην Αριστερά ότι το κύριο πρόβλημα με τη ΛΑΕ είναι η «αρχηγική» και «από τα πάνω» συγκρότηση της ή η «παλαιάς κοπής» εικόνα της (όχι ότι αυτά στερούνται αλήθειας). Γιατί έτσι παρακάμπτεται το κύριο, που είναι ότι η ΛΑΕ επιμένει και επιχειρεί να συγκροτηθεί στη βάση ενός σχεδίου βαθύτατα ρεφορμιστικού. Η υιοθέτηση κάποιων επιμέρους σωστών συνθημάτων δεν αλλάζει τη φύση αυτού του προσανατολισμού. Ενώ δεν πρέπει να λησμονείται η μακρόχρονη θητεία κορυφαίων στελεχών της και από πρωτοκλασάτες θέσεις στον σταλινικό ρεφορμισμό του ΚΚΕ (από τον οποίο είναι ζήτημα αν απαλλάχθηκαν ποτέ πλήρως), την οποία επιβεβαιώνει διαρκώς με το ξανασερβίρισμα θέσεων λαϊκομετωπικών, «προοδευτικών», «πατριωτικών», «εθνικής ανεξαρτησίας» κ.λπ. Ο κεντρικός πυρήνας της ΛΑΕ κράτησε επί μακρόν μεσοβέζικη και υποχωρητική στάση απέναντι στην πορεία του ΣΥΡΙΖΑ, της κυβέρνησης, του ίδιου του Τσίπρα και της ομάδας του, χωρίς να αμφισβητεί τη λογική «πρώτα η Αριστερά να κερδίσει τις εκλογές και να γίνει κυβέρνηση», όπου υπέτασσε τα πάντα. Δεν πρόβαλλε κανένα πρόγραμμα αντικαπιταλιστικών μέτρων ή σχέδιο αγώνων. Κρυβόταν με γε-

νικόλογες αναφορές («σοσιαλιστική προοπτική» κ.λπ.) και πίσω από το «γράμμα» των ψηφισμένων αποφάσεων του ΣΥΡΙΖΑ. Εξαντλούνταν σε μια χλιαρή «πίεση» στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, για την οποία καλλιέργησε –μάλλον και στον εαυτό της– την αυταπάτη ότι ίσως αρκούσε για να σταματήσει τον κατήφορο της ομάδας Τσίπρα. Μέχρι τέλους αναμασούσε δημόσια τις «δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ» και ότι η κυβέρνησή του δε θα φέρει νέο Μνημόνιο. Έτσι, ενέτεινε τον αποπροσανατολισμό, έδωσε αριστερό άλλοθι και δυνάμεις (π.χ. από υπουργικές θέσεις) όχι μόνο στον κοινοβουλευτικό κρετινισμό του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και στην ανάδειξη της ομάδας Τσίπρα, στο όνομα της «ενότητας» και των εκλογικών επιτυχιών. Είναι πράγματι θλιβερό ότι οργανώσεις που αυτοπροσδιορίζονται ως κομμουνιστικές ή μέχρι πρότινος είχαν την «αντικαπιταλιστική» ταμπέλα ρυμουλκήθηκαν στη ΛΑΕ – εκτός από όσες, όπως συνήθως κάνουν, βρήκαν εκεί το νέο «φορέα/μέτωπο», όπως πρωτύτερα είχαν τον ΣΥΡΙΖΑ, για να τον πιέζουν «από τα αριστερά». Αλλά ταυτόχρονα είναι απροσδιόριστο το ίδιο μέλλον της ΛΑΕ στη βάση αυτού του ρεφορμιστικού και κοινοβουλευτικού προσανατολισμού της, καθώς έρχεται μετά ακριβώς από μια τρανταχτή διάψευση–αποτυχία του ρεφορμιστικού σχεδίου (η κατάρτιση του ΣΥΡΙΖΑ).

54. Η ANΤAPΣYA βρίσκεται σε μια μεταβατική κατάσταση και κρίση, απ' την οποία είναι αμφίβολο αν θα εξέλθει και σε ποια κατάσταση. Η άποψη ότι απαλλάχθηκε από τα δικά της «βαρίδια», ότι τώρα ο αντικαπιταλιστικός χαρακτήρας της είναι πιο ξεκάθαρος και διασφαλισμένος, είναι λάθος. Υπάρχουν κομμάτια της που έλκονται σταθερά από τη ΛΑΕ, γενικότερα από τη δημιουργία ενός ακόμα πλατύτερου «κοινωνικοπολιτικού μετώπου» (όπου με κάποιο τρόπο βλέπουν όλη την Αριστερά, τη ΛΑΕ, το ΚΚΕ κ.λπ.) – ή και εκδηλώνονται ανοιχτά υπέρ της «υπέρβασης» της ANΤAPΣYA. Άλλα κομμάτια αναδιπλώνονται, βλέποντας τις εξελίξεις περισσότερο υπό το πρίσμα της περιχαράκωσης/συγκράτησης της δικής τους οργανωτικής βάσης. Την ίδια στιγμή, συνεχίζονται χωρίς διακοπή οι μικρο-μεγαλισμοί, ηγεμονισμοί, στείροι ανταγωνισμοί κ.λπ., τόσο γνωστοί σ' αυτό το χώρο και την πρακτική του στο κίνημα. Το σχέδιο της ANΤAPΣYA (κυρίως του ηγετικού πυρήνα του NAP), δηλαδή η συνένωση κάτω από ένα πρόγραμμα «αντικαπιταλιστικό» ή «μεταβατικό» (όπως διαστρεβλωμένα το παρουσιάζει) όλο και περισσότερων δυνάμεων, η ηγεμόνευση σ' αυτή την κίνηση, όχι μόνο ήταν υπερφίλο και απέτυχε, αλλά αδυνάτισε τους ίδιους τους εμπνευστές του και κυρίως είχε ως πολιτικό τίμημα την εμφάνιση/αποκρυστάλλωση και πολλών ρεφορμιστικών και εκλογικιστικών αντιλήψεων (πάνω στις οποίες «εκπαιδεύεται» η σημαντική αριθμητική επιρροή γύρω από την ANΤAPΣYA). Στο εσωτερικό της ή γύρω της, οι δυνάμεις της ANΤAPΣYA είναι πολύ ετερογενείς, χωρίς τη συνοχή που τους έδινε η ευρύτητα του «μετώπου». Πάνω σ' αυτή τη βάση, είναι ακόμα πιο δύσκολο να υπάρξει πραγματικά μια ουσιαστική ενότητα και συνέχεια της ANΤAPΣYA. Η

εικόνα στις κινητοποιήσεις κ.λπ. επιβεβαιώνει τα παραπάνω.

Ε. Πολιτική και τακτική της Ο.Κ.Δ.Ε.

55. Οι αιτίες του ναυαγίου του ΣΥΡΙΖΑ πάνε και παραπέρα από τις αυταπάτες και απάτες περί Ευρωζώνης/ΕΕ, την απουσία εναλλακτικού σχεδίου κ.λπ. Βρίσκονται στην αδυναμία/αδιαφορία κατανόησης της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού, στην αδιαφορία ή εντελώς επιδερμική σχέση με τους αγώνες, στον «κυβερνητισμό» και τις ανίερές συμμαχίες. Κατέρρευσε η αντίληψη ότι δήθεν μπορεί να υπάρξει μια πραγματικά εναλλακτική πολιτική, αρκεί η Αριστερά να κερδίσει τις εκλογές και να γίνει κυβέρνηση – χωρίς ν' αγγιχτεί ούτε μια τρίχα απ' το αστικό κοινοβουλευτικό πλαίσιο και τον κρατικό μηχανισμό, χωρίς την παραμικρή «υπερβολή» ενάντια στα συμφέροντα των καπιταλιστών, χωρίς καμία επέμβαση των αγώνων των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας – και όλα αυτά εν μέσω οικονομικής κρίσης/κατάρρευσης, εκρηκτικού διεθνούς περιβάλλοντος, αντιδημοκρατικών αναδιπλώσεων και ιμπεριαλιστικών απειλών! Με άλλα λόγια, κατέρρευσε ο εκλογικιστικός/κοινοβουλευτικός κρετινισμός, το συνολικό ρεφορμιστικό «σχέδιο». Η εγκληματική φύση του ρεφορμισμού αναδεικνύεται πιο ξεκάθαρα και ολοκληρωμένα στις κρίσιμες καμπές, όπου παίζονται μεγάλα πράγματα για το καπιταλιστικό σύστημα και το αστικό καθεστώς.

56. Η άνοδος και το γκρέμισμα του ΣΥΡΙΖΑ είναι δείγμα μιας έξαρσης της «ΕΑ-Μικής κουλτούρας», που ήρθε στην επιφάνεια με τα Μνημόνια (αυτή την ιδιαίτερη κατάσταση όπου μπήκε η ελληνική κοινωνία), αλλά και ιστορικά έχει εμφανιστεί στις κρίσιμες καμπές και συγκρούσεις του ελληνικού εργατικού κινήματος, έχοντας κοστίσει τόσες και τόσες οδυνηρές, σκληρές, αιματηρές διαμενύσεις, αποτυχίες, προδοσίες, ήττες. Μια τέτοια έξαρση είχαμε στις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου και κατά πάσα πιθανότητα αυτή η «κουλτούρα» θα ενταθεί την επόμενη περίοδο, κάτω από διάφορα ονόματα (π.χ. μέτωπο «αντιμνημονιακό», «κοινωνικοπολιτικό», «προοδευτικό», «πατριωτικό», «δημοκρατικό», για την «εθνική ανεξαρτησία», για την «ενότητα της αριστεράς» κ.λπ.), παρά την πρόσφατη κραυγαλέα αποτυχία του ΣΥΡΙΖΑ (πραγματική τραγωδία) ή τη μικρότερη αλλά υπαρκτή της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και της ΛΑΕ.

57. Φυσικά, δεν πρόκειται για αποτυχία στη μορφή όλων αυτών των πολιτικών σχηματισμών – αλλά κυρίως του περιεχομένου, δηλαδή του προγράμματος και της πολιτικής τους, από τα οποία προκύπτει λίγο-πολύ και η μορφή ή τι είδους μορφή, μέτωπα, συμμαχίες, για ποιον στρατηγικό στόχο κ.λπ. Αυτή η αποτυχία οφείλεται στο ότι ο καθορισμός του προγράμματος, της πολιτικής και της πρακτικής δεν γίνονται με βάση την κρίση του καπιταλισμού (την οποία όλο και λιγότερο αναγνωρίζουν ή αναφέρουν), την ανάγκη ανατροπής του, την **κύρια** αντίθεση κε-

φαλαίου–εργασίας, αλλά με βάση την **πολιτική** αντίθεση «μνημόνιο–αντιμνημόνιο». Αυτή η δεύτερη είναι βέβαια εξαιρετικά σημαντική, μπορεί να «κυριαρχεί» ή να «χρωματίζει» τις εξελίξεις, αλλά δεν παύει να είναι αποτέλεσμα της κρίσης, ένα μέρος της πραγματικότητας. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο παραγνωρίζουν/παρκαάμπτουν/παραβλέπουν το γεγονός ότι οι αντιμνημονιακές δυνάμεις δεν έχουν τα ίδια συμφέροντα, αλλά διαπερνώνται από ισχυρές διαχωριστικές γραμμές και ανταγωνιστικά συμφέροντα – και ότι αυτά, για μια επαναστατική πολιτική, μπορούν να χαλιναγωγηθούν μόνο κάτω από την γραμμή της προλεταριακής ανεξαρτησίας και ηγεμονίας. Από 'δω προκύπτουν οι διάφορες λαϊκόμετωπικές τακτικές, οι ασάφειες στον στρατηγικό στόχο (πέρα από αόριστες διατυπώσεις του τύπου «λαϊκή κυβέρνηση», «άλλος δρόμος» κ.λπ.). Ακόμα και όταν, στην τοποθέτηση κάποιων οργανώσεων, υπάρχει μια τυπική ταξική/αντικαπιταλιστική «καθαρότητα», αυτή ακυρώνεται στην πράξη από την αέναη αναζήτηση «πλατιών μετώπων/συμμαχιών», τη διαρκή επαναφορά του ΕΑΜ ως παράδειγμα (αν και είναι αλήθεια ότι αυτή γίνεται μηχανικά, μόνο ως παράδειγμα «ευρύτητας» ή «εθνικού μετώπου με ταξικό πρόσημο», και μ' αυτή την έννοια υπάρχει και μια ιστορική αδικία σε βάρος του ίδιου του παραδείγματος). Η στάση των επαναστατών μαρξιστών δεν είναι να παραγνωρίζουν την καθοριστικότητα της πολιτικής αντίθεσης «μνημόνιο–αντιμνημόνιο», αλλά, αντιλαμβανόμενοι τα όριά της, να παλεύουν για τη λύση της σε σύνδεση με την ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος.

58. Σήμερα, το σύνολο των οργανώσεων της Αριστεράς είναι σε κρίση: γιατί απέτυχε το σχέδιό τους, η αντίληψή τους για την ανασυγκρότηση–ανασύνθεση του εργατικού κινήματος, για την καπιταλιστική κρίση, για το τι σημαίνει επαναστατικό πρόγραμμα και κόμμα κ.λπ. Αυτή η γενικευμένη κρίση στην Αριστερά επιβάλλει η στάση της Ο.Κ.Δ.Ε. να είναι προσεκτική. Καταρχάς, μένει να φανεί ποιες απ' αυτές τις οργανώσεις και σε ποιο βαθμό είναι ικανές να ξεπεράσουν αυτή την κρίση ή να έχουν δυνάμεις διαθέσιμες για την οργάνωση αντιστάσεων, αγώνων κ.λπ. Όπως πολύ καλά ξέρουμε –και από την άμεση εμπειρία μας–, γι' αυτό το τελευταίο κανείς δεν μπορεί να επαφίεται σε διακηρύξεις ή καλές προθέσεις. Η πράξη είναι ένα βασικό κριτήριο και θα δείξει ποιες δυνάμεις θα σταθούν χρήσιμες για το κίνημα και τους αγώνες ή θα χαθούν στους δαίδαλους αναζήτησης «μαζικών φορέων/μετώπων» ή επιδίωξης της κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης πάση θυσία ή αποθάρρυνσης από μια μονόπλευρη ανάγνωση της πολιτικής κατάστασης. Δεν πρέπει ούτε στιγμή να παραγνωρίζουμε ότι πάρα πολλές αντιλήψεις και πρακτικές σ' αυτές τις δυνάμεις βρίσκονται σε πολύ ολισθηρό δρόμο, ότι οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν είναι πολλοί και μεγάλοι, όπως αυτοί που τελικά οδήγησαν στη διάλυση/εξαφάνιση αριστερών και επαναστατικών δυνάμεων στην Ευρώπη. Δεύτερο, η Ο.Κ.Δ.Ε. δεν πρέπει να μεταφέρει στο εσωτερικό της αυτή την κρίση, όπως σίγουρα θα είναι το αποτέλεσμα για όσους εμπλακούν (μη μπορώντας να δουν άλλη πολιτική και

οργανωτική διέξοδο) το αποτέλεσμα κάποιου καινούριου «φορέα» ή «μετώπου» τύπου ΑΝΤΑΡΣΥΑ ή ΛΑΕ ή παραλλαγών τους. Η Οργάνωσή μας δεν πρέπει να γίνει μέρος αυτού του προβλήματος, αλλά μόνο της λύσης του, διαφυλάσσοντας ως κόρη οφθαλμού την ιδεολογική, πολιτική και πρακτική ανεξαρτησία, το στίγμα μας, που επιτυχημένα οικοδομήσαμε τα τελευταία χρόνια – και πάντα προς όφελος του εργατικού κινήματος, των θέσεων του επαναστατικού μαρξισμού και μιας επαναστατικής δύναμης. Όχι για να βρούμε άλλοθι για κάποια απραξία, όχι για να χτίσουμε ένα «φρούριο» γύρω απ' την Οργάνωσή μας, αλλά για την ενίσχυση του εργατικού κινήματος, μιας επαναστατικής πολιτικής και δύναμης. Αυτό πρέπει να υπηρετεί η συμμετοχή μας σε κάποιες συμμαχίες (και συνακόλουθα σε διάφορες επιτροπές κ.λπ.), κυρίως στη βάση της κοινής δράσης (κάτω από κάποιο σχήμα/ συντονισμό, όπου αυτά είναι εφικτά).

59. Η κρίση στην Αριστερά δείχνει ότι είναι ακόμα περισσότερο αναγκαίο να παλέψουμε για το ριζοσπαστικό Πρόγραμμα Σωτηρίας της Ο.Κ.Δ.Ε., χωρίς εκπτώσεις και στρογγυλέματα, καθώς σ' αυτό οδηγεί όλη η λογική της κατάστασης. Πρέπει ακόμα να προβάλλουμε και τα πιο «προωθημένα» τμήματα/συνθήματα αυτού του προγράμματος – και να είμαστε έτοιμοι, ώστε πιο αποφασιστικά να προχωράμε στην υλοποίησή τους όταν παρουσιάζεται ανάγκη και δυνατότητα: μορφές εργατικού ελέγχου και αυτοδιάχειρισης, δημιουργία ενωτικών μορφών αυτοοργάνωσης και συνένωσης/συντονισμού τους σε «κέντρα αγώνα», μαζική αυτοάμυνα του κινήματος κ.λπ. Αυτή η πάλη είναι που μπορεί να μας οδηγήσει στην ηγεμονία και την «κατάκτηση της πλειοψηφίας», στο κέρδισμα των πιο πρωτοπόρων στοιχείων, σε μαζικές στρατολογήσεις (κυρίως μέσα από τις επεμβάσεις μας).

60. Το Πρόγραμμα Σωτηρίας της Ο.Κ.Δ.Ε. είναι ένα πραγματικό Μεταβατικό Πρόγραμμα, που στοχεύει σε μια ριζική τομή και ανατροπή, ταξική, αντικαπιταλιστική, επαναστατική – και προσπαθεί να προετοιμάσει, όσο το δυνατόν πιο σφαιρικά, τους εργαζόμενους και το εργατικό κίνημα, την πρωτοπορία και τους αγωνιστές για να σταθούν στο ύψος αυτών των καθηκόντων. Δεν εξωραΐζει και δεν στρογγυλεύει την κρίση, τις επιπτώσεις, τις αιτίες της. Μιλάει τη γλώσσα της αλήθειας, δεν κάνει κανένα συμβιβασμό, δεν αποδέχεται καμία «συνυπευθυνότητα» των εργαζόμενων, άνεργων και λαϊκών μαζών για την κρίση, επιστρέφει το κτηνώδες υβρεολόγιο του τύπου «μαζί τα φάγαμε» στους άθλιους εμπνευστές του. Βλέπει την ανάγκη για «αντίστροφα Μνημόνια» ενάντια στους καπιταλιστές, τους πλούσιους και τους ιμπεριαλιστές. Συνδυάζει αιτήματα άμεσης αντιμετώπισης της καταστροφής, μορφές οργάνωσης και κινητοποίησης όλων των «από κάτω». Απαντάει στα σύγχρονα προβλήματα που έχει δημιουργήσει η κατάργηση της λαϊκής και εθνικής κυριαρχίας, χωρίς αυταπάτες για την αποκατάστασή τους ή περί «εθνικής ανεξαρτησίας» σ' ένα αστικό πλαίσιο (έστω και με «ταξικό πρόσημο»). Συνδέει και γεφυρώνει όλα αυτά με τη μοναδική πραγματική λύση, τη ρήξη με το σάπιο καπιταλιστικό

σύστημα.

61. Κύρια συνθήματα/στόχοι που προωθούμε: **1)** Άμεση παύση πληρωμών στους τοκογλύφους – Μονομερής διαγραφή του χρέους. **2)** Έξοδος από το Ευρώ και την Ε.Ε. – που δεν είναι πλέον μόνο ένα «σύνθημα» στην πολιτική μας, αλλά άξονας άμεσης ζύμωσης και δράσης. **3)** Άμεση καθιέρωση εθνικού νομίσματος – ένα βασικό μέτρο για τον έλεγχο της οικονομικής πολιτικής και της οικονομίας, για έναν αναπροσανατολισμό τους και για την αντιμετώπιση των κινδύνων από την αντίδραση των αστών και ιμπεριαλιστών. **4)** Εθνικοποίηση–Εργατικός Έλεγχος σε τράπεζες, εξωτερικό εμπόριο, υποδομές και τομείς–κλειδιά της οικονομίας. **5)** Να πάρουμε το χρήμα και τον πλούτο απ’ όπου κι αν έχουν σωρευτεί (βαριά φορολογία σε κεφάλαιο και μεγάλες περιουσίες κ.λπ.). **6)** Μαχητική υπεράσπιση και διεύρυνση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Πλήρης διάλυση του Κράτους Έκτατης Ανάγκης και των χρυσαυγίτικων συμμοριών. Αυστηρός κοινωνικός έλεγχος στα ΜΜΕ (κέντρα συνομοσίας ενάντια στον ελληνικό λαό, υπέρ των τοκογλύφων, ιμπεριαλιστών, δοσίλογων μνημονιακών).

62. Το Πρόγραμμα Σωτηρίας περιλαμβάνει αυτονόητα την πάλη για όλα τα «άμεσα» προβλήματα των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας: **1)** Ενάντια στη φτώχεια και την εξαθλίωση (κατασχέσεις, πλειστηριασμοί, εξώσεις, κομμένα ρεύματα, πείνα, άστεγοι, ανασφάλιστοι και άρρωστοι χωρίς πρόσβαση σε φάρμακα κ.λπ.). **2)** Άμεση, πλήρης αποκατάσταση όλων των απολυμένων, «διαθέσιμων» κ.λπ. **3)** Αξιοπρεπές εισόδημα για όλους. Αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις. Επίδομα σε όλους τους άνεργους, ίσο με το βασικό μισθό, χωρίς άλλες προϋποθέσεις, για όλο το διάστημα της ανεργίας. **4)** Δημόσιες και Κοινωνικές/Κοινοφελείς Υπηρεσίες για όλους (υγεία, ασφάλιση, παιδεία). Καμία ιδιωτικοποίηση–ξεπούλημα υποδομών, ορυκτού και φυσικού πλούτου. **5)** Αταλάντευτη υπεράσπιση όλων των εργατικών δικαιωμάτων, «μικρών» και μεγάλων, ιδιαίτερα στη ζούγκλα της «αγοράς εργασίας» και στον σκληρό πυρήνα αυτών των δικαιωμάτων. **6)** Ενάντια στο μίσος και τη διαίρεση του ρατσισμού, στον πόλεμο και τους ιμπεριαλιστές εμπρηστές του. **7)** Ενάντια στην καταστροφή του περιβάλλοντος.

63. Δεν χρειάζεται μόνο να εξηγήσουμε **τι** πρέπει να γίνει (διαγραφή χρέους, έξω από Ευρώ/ΕΕ, εθνικό νόμισμα) και **πως** μπορεί να γίνει (εθνικοποιήσεις με εργατικό έλεγχο κ.λπ.), αλλά και **ποιος** μπορεί να το κάνει, δηλαδή ποια κοινωνική δύναμη μπορεί να τα επιβάλλει όλα αυτά. Το σύνθημά μας για μια άλλη δομή της εξουσίας, για μια επαναστατική Κυβέρνηση των Εργαζομένων, αυτό τον στόχο υπηρετεί. Αυτό το σύνθημα: **α)** Δίνει έναν κεντρικό στόχο για τους αγώνες των εργαζομένων. **β)** Καταπολεμάει τις εκλογικές και κοινοβουλευτικές αυταπάτες. **γ)** Οικοδομεί την ενότητα των εργαζομένων, των οργανώσεων και των αγώνων τους, όλων των αγωνιστών που θέλουν να προχωρήσουν μπροστά από την προδοσία του ΣΥΡΙΖΑ. **δ)** Επιδιώκει την αποτύπωση της πολιτικής/ιδεολογικής ηγεμονίας του εργατικού

κινήματος, της ταξικής ανεξαρτησίας του. ε) Επιβάλλει με το δίκιο της επαναστατικής πυγμής (όχι με συνταγματικές ή κοινοβουλευτικές φαντασιώσεις) το ξήλωμα του μνημονιακού καθεστώτος, την εφαρμογή ενός Προγράμματος Σωτηρίας, τον εργατικό έλεγχο στην οικονομία, το ξεκίνημα του τσακίσματος του αστικού κρατικού μηχανισμού. Η Κυβέρνηση των Εργαζομένων παλεύουμε να έρθει: Μέσα από την άνοδο της αυτοπεποίθησης, κινητοποίησης, ενεργούς συμμετοχής και αποφασιστικότητας των εργαζόμενων και φτωχών λαϊκών μαζών. – Με όργανα βάσης, συνελύσεις, επιτροπές και συμβούλια, με εκλεγμένους και άμεσα ανακλητούς αντιπροσώπους (μια «φτηνή κυβέρνηση», δηλαδή χωρίς την αστική γραφειοκρατία και τα προνόμιά της), ξεκινώντας τοπικά (χώροι δουλειάς, γειτονιές) και θα ενώνονται σε κλαδικό, περιφερειακό και τελικά πανεθνικό επίπεδο. – Με την οργάνωση εργατικών και λαϊκών πολιτοφυλακών, για τη μαζική αυτοάμυνα του εργατικού κινήματος και των οργανώσεών του, για την αποτροπή κάθε αντεπαναστατικής απόπειρας των αστών, των ιμπεριαλιστών και των συμμοριών τους. Έτσι, η Κυβέρνηση των Εργαζομένων είναι η αιχμή της απάντησης του επαναστατικού μαρξισμού στην κρίση.

64. Η μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ (συμπληρωμένη με την κρίση των υπόλοιπων οργανώσεων της Αριστεράς) δημιουργεί ένα κενό στα αριστερά, που όμως δεν υπάρχει «εύκολος» και «γρήγορος» δρόμος για την κάλυψή του. Μάλιστα, αυτή μπορεί να δημιουργήσει πιέσεις για μια ακόμα βαθύτερη προσχώρηση δυνάμεων στο ρεφορμισμό. Η κατάληξη όλων των λεγόμενων «ελπιδοφόρων εγχειρημάτων» τύπου «ενότητας της αριστεράς» ή ΣΥΡΙΖΑ (πολύ περισσότερο) ή ΑΝΤΑΡΣΥΑ (κατά πως διαφαίνεται), είναι ένα γερό μάθημα και πρέπει όλοι οι αγωνιστές να το αφομοιώσουν. Χρειάζονται πολύ πιο στέρεες συγκροτήσεις για ν' ανταπεξέλθουν στις πιέσεις της σημερινής κατάστασης. Όποιες τακτικές προσαρμογές κι αν απαιτούνται, πρέπει να επιμείνουμε στην αυτοδύναμη/ανεξάρτητη οικοδόμηση της Ο.Κ.Δ.Ε., γιατί χωρίς μια ισχυρή Οργάνωση όλα τα υπόλοιπα είναι μια ψευδαίσθηση τακτικής, συμμαχιών κ.λπ. Ο ακολουθητισμός για «νέους φορείς», «μέτωπα»/«συμμαχίες» με αριστερούς ρεφορμιστές κ.λπ. αναπαράγουν και εξαπλώνουν τα ρεφορμιστικά και κεντριστικά αδιέξοδα. Το ζητούμενο είναι οι δυνάμεις που θα καλύψουν το κενό να είναι επαναστατικές, όχι μια ανακύκλωση των ίδιων φθαρμένων υλικών και αποτυχημένων συνταγών. Η ενίσχυση και οικοδόμηση της Ο.Κ.Δ.Ε. είναι το πιο αξιόπιστο εργαλείο γι' αυτό, αν όχι το μοναδικό (από την άποψη των πολιτικών/κομματικών σχηματισμών). Η κατάρρευση του ρεφορμιστικού σχεδίου δίνει μεγάλες δυνατότητες, ανοίγει το «παιχνίδι» για μια πλατύτερη απήχηση και βαθύτερο ρίζωμα μιας επαναστατικής πολιτικής/δύναμης. Η Ο.Κ.Δ.Ε., έχοντας διευρύνει κατά πολύ, σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν τον αριθμό των εργαζομένων και νέων που την παρακολουθούν, που ενδιαφέρονται για την πολιτική της, μπορεί και πρέπει να πρωτοστατήσει σ' αυτό.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ 4ΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ

Α. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ 20ΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

1. Στην προηγούμενη 20η συνδιάσκεψη της ΟΚΔΕ (Νοέμβριος 2014), αφού είχαμε πραγματοποιήσει έναν αναλυτικό απολογισμό της δράσης της οργάνωσής μας στο ζήτημα της ανασυγκρότησης/οικοδόμησης της 4ης Διεθνούς τα προηγούμενα χρόνια, καθώς και μια αναλυτική παρουσίαση της κατάστασης του ρεύματος της Ενιαίας Γραμματείας (ΕΓ), είχαμε καταλήξει στα εξής συμπεράσματα:

- Ότι το ρεύμα της Ενιαίας Γραμματείας (ΕΓ) είχε σχεδόν ολοκληρώσει την καταστροφική πολιτική αυτοδιάλυσης των τμημάτων του ανά τον κόσμο, σε συνδυασμό με μια σημαντική θεωρητική/προγραμματική υποχώρηση, ενώ παράλληλα καμία «αντιπολιτευτική» δύναμη δεν φαινόταν να αναδεικνύεται από το εσωτερικό της ΕΓ.

- Ότι το καθήκον της ανασυγκρότησης της 4ης Διεθνούς δεν μπορεί να προέλθει μόνο ή κυρίως από τις δυνάμεις της ΕΓ, αλλά ότι σ' αυτό θα μπορούσαν συμβάλλουν άλλα τροτσκιστικά ρεύματα (FT, LIT, UIT), οι κύριες δυνάμεις των οποίων βρίσκονται στη Λ. Αμερική.

- Η οργάνωσή μας δεν αντιμετωπίζει το ζήτημα της ανασυγκρότησης/οικοδόμησης/ενότητας σε συναισθηματική βάση, αλλά αντιλαμβάνεται ότι αυτό εξαρτάται από τις παγκόσμιες εξελίξεις στο καπιταλιστικό σύστημα και τις συγκεκριμένες διαδικασίες ανασυγκροτήσης/ανασύνθεσης του παγκόσμιου εργατικού κινήματος. Συμπεράναμε επίσης ότι οι εξελίξεις στην Αργεντινή (εξωτερικό χρέος, άνοδος κινήματος, ρόλος εργοστασιακής εργατικής τάξης στο κίνημα, σημάδια ανασυγκρότησης του σ.κ., άνοδος τροτσκισμού, δημιουργία και εκλογική επιτυχία του τροτσκιστικού μετώπου FIT) την καθιστούν μια χώρα-κλειδί για τη Λ. Αμερική, αλλά και μια χώρα τις οποίας οι δυνάμεις ενδεχομένως θα έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα να αναλάβουν ρόλο στο ζήτημα της ανασυγκρότησης/οικοδόμησης της 4ης Διεθνούς.

Με βάση τα παραπάνω, αποφασίσαμε να συνεχίσουμε την προσπάθεια οικοδόμησής μας σε όλα τα επίπεδα (αριθμητικό, οργανωτικό, θεωρητικό-πολιτικό, παρατάξεις), προκειμένου να μπορέσουμε να διαδραματίσουμε σημαντικότερο ρόλο στις διεθνείς διεργασίες και να συμβάλλουμε με περισσότερες δυνάμεις στο ζήτημα της αναγέννησης της 4ης Διεθνούς, εγκαινιάζοντας παράλληλα μια περίοδο στενότε-

ρης και πιο συστηματικής παρακολούθησης των εκτός της Ενιαίας Γραμματείας ρευμάτων (LIT, UIT, FT) τόσο σε πολιτικό όσο και πρακτικό και οργανωτικό επίπεδο, προκειμένου να καταλήξουμε σε πιο σαφή συμπεράσματα για την τωρινή κατάστασή τους και εκτιμήσεις για τη μελλοντική πορεία τους.

2. Έτσι, στο διάστημα από την 20 συνδιάσκεψη της ΟΚΔΕ έως σήμερα, επιδιώξαμε να ασχοληθούμε πιο συστηματικά με την παρακολούθηση της κατάστασης στην Αργεντινή (εσωτερικά ενημερωτικά), ενώ παράλληλα επιχειρήσαμε να διατηρήσουμε και να αυξήσουμε τις επαφές μας με τις οργανώσεις των ρευμάτων LIT/UIT/FT. Στο πλαίσιο αυτό, πέρα από τις «συνηθισμένες» προσπάθειές μας στο κάμπινγκ της οργάνωσης, με την παρουσία μας στο φεστιβάλ της LO, την επικοινωνία με τροτσικιστές που επισκέπτονταν την Ελλάδα κ.λπ., συστηματοποιήσαμε και αυξήσαμε τη μετάφραση και ανάρτηση-αποστολή βασικών κειμένων – προκηρύξεων της οργάνωσής μας (που όπως φαίνεται αξιοποιήθηκαν σημαντικά στο εξωτερικό) και ζητήσαμε από τις πιο πάνω οργανώσεις να μας αποστείλουν κείμενα στα αγγλικά, που να αντιπροσωπεύουν τις βασικές θέσεις τους.

B. Η ΝΕΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

3. Η εκλογική επιτυχία του ΣΥΡΙΖΑ, οι εκβιασμοί της Ε.Ε./ευρωζώνης, η διενέργεια του δημοψηφίσματος στην Ελλάδα, η γρήγορη μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ σε μνημονιακή κατεύθυνση και η υπερνίχιση του 3ου μνημονίου – «τέρατος» επιταχύνουν τις εξελίξεις σε όλα τα επίπεδα (οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό).

4. Με την Ε.Ε. να συνεχίζει να είναι η πιο χρεοκοπημένη περιοχή του πλανήτη και το φάσμα της χρεοκοπίας – αδυναμίας δανεισμού να πλησιάζει ολοένα και περισσότερο όχι μόνο τις χώρες της «περιφέρειας» αλλά και χώρες που ανήκουν στο «σκληρό πυρήνα» της Ε.Ε., η τελευταία, με μπροστάρη τη Γερμανία και δευτερευόντως τη Γαλλία φαίνεται έτοιμη να επιχειρήσει ένα «άλμα προς τα εμπρός» και να μεταλλαχθεί άμεσα και ριζικά σε αντιδραστική κατεύθυνση, οποία όχι μόνο θα «κινεζοποιεί» εργαζόμενους και λαούς και θα αμφισβητεί/καταργεί την εθνική κυριαρχία στο εσωτερικό της, αλλά και θα επιχειρήσει εκ νέου να επανεκκινήσει τη διαδικασία αντιδραστικής νεοφιλελεύθερης (μνημονιακής) ολοκλήρωσής της σε οικονομικό, πολιτικό και στρατιωτικό επίπεδο. Αυτή η εξέλιξη θα θέσει όχι μόνο τις αστικές τάξεις της Ε.Ε. μπροστά σε διλήμματα, ενισχύοντας ίσως κεντρόφυγες τάσεις, αλλά σ' ό,τι μας αφορά θα κάνει επιτακτική την ανάγκη συνεργασίας, συντονισμού, αλληλοβοήθειας και κοινής πάλης της ευρωπαϊκής εργατικής τάξης. Το ζήτημα της πάλης ενάντια στην Ε.Ε. ως την αποχώρηση χωρών απ' αυτήν και τη διάλυσή της, η εγκαθίδρυση εργατικών κυβερνήσεων που θα προωθούν αντικαπιταλιστικά μέτρα, πρώτο βήμα για την οικοδόμηση των Ενωμένων Σοσιαλιστικών Πολιτειών της Ευρώπης, θα λάβει πιο συγκεκριμένη μορφή.

5. Μπροστά σε αυτήν τη νέα κατάσταση, παρά τα τεράστια προβλήματα που υπάρχουν στις λιγοστές δυνάμεις που έχουν απομείνει στην ευρωπαϊκή «άκρα αριστερά», η ανάγκη ενότητας και κοινής δράσης-σχεδιασμού των επαναστατικών δυνάμεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα έρθει σε πρώτο πλάνο. Οι αποφάσεις της προηγούμενης συνδιάσκεψής μας και οι προσπάθειες της οργάνωσής μας στο εξής θα πρέπει να έχουν και αυτή τη διάσταση. Οι αγώνες που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν θα μπορούσαν να είναι:

- Αντίσταση στις αποφάσεις Ε.Ε. για «ολοκλήρωση»
- Ημέρες «ενάντια στην Ε.Ε. και το ευρώ, για μια Ευρώπη εργαζομένων»
- Καμπάνιες αλληλεγγύης/οικονομική ενίσχυση απεργών/απολυμένων κ.α.

Γ. ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

6. Οι εξελίξεις στην Αργεντινή, στο βαθμό που μπορούμε να τις παρακολουθήσουμε στην ολόκληρή τους, φαίνεται να επιβεβαιώνουν την εκτίμησή μας για τη σημασία αυτής της χώρας και να συνεχίζουν στην ίδια κατεύθυνση. Παράλληλα όμως, ανακύπτουν σημαντικά προβλήματα αλλά και διαφορές μεταξύ των τροτσκιστικών οργανώσεων, τα οποία θα πρέπει να παρακολουθήσουμε πιο στενά.

7. Το εργατικό κίνημα δείχνει να συνεχίζει την ανοδική του πορεία. Οι διαδηλώσεις και οι απεργίες συνεχίζονται τακτικά με ορισμένους σημαντικούς σταθμούς, ενώ ιδιαίτερα ελπιδοφόρα είναι η «μονιμοποίηση» ορισμένων ριζοσπαστικών μορφών πάλης, που τώρα πέρα από τις καταλήψεις περιλαμβάνουν τα οργανωμένα κλεισίματα μεγάλων οδικών αρτηριών, που διοργανώνονται από κοινού μεταξύ εργοστασιακών εργατών, δασκάλων και φοιτητών. Στο συνδικαλιστικό κίνημα υπάρχουν επίσης εξελίξεις, μετά από τη διάσπαση που έχει επέλθει στο εσωτερικό της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και το σχηματισμό μιας δεύτερης συνομοσπονδίας, η οποία καλεί σε κινητοποιήσεις.

Μεταξύ των κινητοποιήσεων ξεχωρίζει η γενική απεργία που έλαβε χώρα στις 31 Μαρτίου 2015, με αποκλεισμό βασικών οδικών αρτηριών που οδηγούν στην πρωτεύουσα και άλλες πόλεις. Απήγγησαν οι εργάτες εκατοντάδων εργοστασίων, σταμάτησαν όλες οι συγκοινωνίες και έκλεισαν οι τράπεζες. Πετυχημένη ήταν η απεργία και σε μικρότερες επιχειρήσεις, όπως και στους δασκάλους και τους δημόσιους υπάλληλους. Ξεχωρίζει επίσης η διαδήλωση 200.000 (3 Ιουνίου 2015) για τα δικαιώματα των γυναικών και συγκεκριμένα ενάντια στη βία και τις δολοφονίες.

8. Το Μέτωπο της Αριστεράς και των Εργαζομένων (FIT) δείχνει να είναι παρόν σ' όλες τις σημαντικές κινητοποιήσεις και κατά περίπτωση να παίζει και έναν ηγετικό ρόλο. Οι οργανώσεις που το αποτελούν (PO - Partido Obrero, PTS - Partido de los Trabajadores Socialistas, IS - Izquierda Socialista) συνεχίζουν να αυξάνουν σε

δημοτικότητα και δύναμη. Έτσι, για παράδειγμα, το PTS (FT) έχει κατά δήλωσή του φτάσει να αριθμεί 3.500 μέλη και μάλλον είναι προς το παρόν η οργάνωση που επωφελείται περισσότερο από την άνοδο του κινήματος και το μέτωπο.

9. Οι εκλογικές επιτυχίες του μετώπου δείχνουν επίσης να συνεχίζονται/σταθεροποιούνται. Το ιστορικής σημασίας αποτέλεσμα των 1.200.000 ψήφων στις βουλευτικές εκλογές του 2013 ακολουθήθηκε από εξίσου καλά αποτελέσματα σε διάφορες τοπικές εκλογές (π.χ. 10,32% στις 22 Ιουνίου 2015 στην επαρχία της Μεντόζα στις εκλογές για τοπικό κυβερνήτη, 17% στην πόλη της Μεντόζα για δήμαρχο λίγους μήνες πριν, κ.α.).

10. Ωστόσο η κατάσταση στο εσωτερικό του FIT αλλά και η ίδια η φύση του μετώπου φαίνεται να παρουσιάζουν αρκετά προβλήματα, τα οποία ήρθαν στην επιφάνεια με την πρόσφατη ρήξη που επήλθε μεταξύ PO και PTS (οι σχέσεις μεταξύ τους φαίνονται να είναι ιδιαίτερα προβληματικές), με το τελευταίο να αποφασίζει να κατεβάσει ξεχωριστά ψηφοδέλτια του FIT (ο νόμος δίνει τη δυνατότητα και οι ψήφοι αθροίζονται) στον προκριματικό γύρο των εκλογών (PASO). Η IS κατεβαίνει στο κοινό ψηφοδέλτιο με το PO. Στην επαρχία της Σάλτα, μάλιστα, κατεβαίνουν δύο εντελώς διαφορετικά ψηφοδέλτια PO και PTS. Ο λόγος για τη διάσπαση αυτή, που μένει να φανεί αν είναι προμήνυμα διάλυσης του μετώπου, φαίνεται να είναι οι διαφωνίες μεταξύ PO και PTS για τους επικεφαλής των ψηφοδελτίων. Ενδεχομένως να είναι και αποτέλεσμα μιας σχετικής ενίσχυσης του PTS εις βάρος του PO. Σε κάθε περίπτωση, αυτή είναι μια πολύ κακή εξέλιξη.

11. Από εκεί και πέρα, τουλάχιστον για το PTS, το FIT δεν είναι κάτι παραπάνω από μια εκλογική συμμαχία, η οποία πραγματοποιήθηκε εξ ανάγκης, λόγω ενός νέου εκλογικού νόμου που όρισε ως όριο για συμμετοχή στις εκλογές το 1,5% στον προκριματικό γύρο. Εξ άλλου, το FIT δεν διαθέτει δικά του όργανα πέρα από το «Εθνικό Συμβούλιο» των οργανώσεων, ούτε και τοπικές συνελεύσεις ή κοινά έντυπα. Απλώς η κάθε οργάνωση αναγράφει την ένδειξη «FIT» δίπλα στο όνομά της, στις προκηρύξεις, τις εφημερίδες της κ.λπ. Με βάση και την τελευταία εξέλιξη με τα ψηφοδέλτια, προφανώς δεν υπάρχουν σκέψεις για να μετασχηματιστεί αυτή η εκλογική συμμαχία σε ένα πραγματικό μέτωπο πάλης, την ίδια στιγμή που φαίνονται να ανακινούνται ζητήματα «διεύρυνσης» του FIT και με άλλες οργανώσεις (στο οποίο αντιτίθεται το PTS), ωστόσο αυτά είναι αρκετά «θολά» προς το παρόν.

Δ. UIT (Unidad Internacional de los Trabajadores, Διεθνής Ένωση Εργατών)

12. Οι σύντροφοι της UIT ανταποκρίθηκαν καλύτερα και πιο άμεσα στο αίτημά μας να μας παρέχουν κείμενα θέσεων τους. Σε συνδυασμό με την ενισχυμένη παρουσία τους στο τελευταίο κάμπινγκ της οργάνωσής μας, μας βοήθησαν να σχηματίσουμε μια πιο πλήρη εικόνα των θέσεών τους, τις οποίες παρουσιάζουμε εδώ.

13. Είναι φανερό ότι από τους συντρόφους του ρεύματος της UIT μας χωρίζουν αρκετά σημαντικές θεωρητικές διαφορές, ενδεχομένως όχι δίχως πρακτική-πολιτική σημασία, οι οποίες αφορούν μεγάλο φάσμα της ανάλυσης του μεταπολεμικού και σημερινού παγκόσμιου καπιταλισμού, της κατάστασης της εργατικής τάξης/εργατικού κινήματος και της τακτικής των επαναστατών.

14. Όσον αφορά την καπιταλιστική οικονομία και το καπιταλιστικό σύστημα, οι σύντροφοι της UIT έχουν μια ιδιαίτερη αντίληψη για την έννοια των παραγωγικών δυνάμεων (στις οποίες συμπεριλαμβάνουν το βιοτικό επίπεδο της εργατικής τάξης, την πείνα και τη φτώχεια), της ανάπτυξης/κρίσης, των χαρακτηριστικών της ιμπεριαλιστικής εποχής κ.ο.κ., ενώ τα μακρά κύματα δεν υπάρχουν στην ανάλυσή τους. Θεωρούν ότι όλη η ιμπεριαλιστική εποχή χαρακτηρίζεται από αδυναμία ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων ή και καταστροφή τους, και συνεπώς ο παγκόσμιος καπιταλισμός βρίσκεται σε κρίση από τις αρχές του 20ου αιώνα, την οποία προσπαθεί να ξεπεράσει με τη φτωχοποίηση των εργαζομένων. Από εκεί και πέρα διακρίνονται μόνο φάσεις και επεισόδια αυτής της κρίσης (η κρίση γίνεται «χρόνια» από το 1960 και έπειτα). Οι κρίσεις δεν είναι κρίσεις υπερπαραγωγής, αλλά οφείλονται στην αδυναμία των καπιταλιστών να επιβάλλουν μεγαλύτερα επίπεδα εκμετάλλευσης. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν, «η καπιταλιστική κρίση δεν είναι ένα φαινόμενο που έχει να κάνει με την αγορά, αλλά με τη σχέση ανάμεσα στις τάξεις. Δηλαδή, αν υπάρχει μεγαλύτερος ή μικρότερος βαθμός εκμετάλλευσης». Η αποτυχία του νεοφιλελευθερισμού να επιλύσει την κρίση προς όφελος των καπιταλιστών εντοπίζεται μόνο στην αντίσταση της εργατικής τάξης, η οποία «απέτρεψε την πλήρη εφαρμογή του προγράμματος». Είναι φανερό ότι μια τέτοια επιφανειακή προσέγγιση κάνει δύσκολη τη συγκεκριμένη ανάλυση της σημερινής κρίσης και την υποβαθμίζει σε μια «κλασική» προσπάθεια των καπιταλιστών να αφαιρέσουν δικαιώματα από τους εργαζόμενους. Ωστόσο οι σύντροφοι σωστά δεν βλέπουν δυνατότητες για ένα ξεπέρασμα της κρίσης δίχως μια «ιστορική» ήττα της εργατικής τάξης.

15. Οι σύντροφοι επιπλέον φαίνεται να υποβαθμίζουν ένα κυρίαρχο ζήτημα της σημερινής κατάστασης, καθοριστικό για τις πιο σημαντικές παγκόσμιες εξελίξεις, αυτό του ενδο-ιμπεριαλιστικού ανταγωνισμού και κυρίως του ανταγωνισμού μεταξύ των παραδοσιακών ιμπεριαλιστικών κέντρων ΗΠΑ-Ε.Ε.-Ιαπωνίας και των ανερχόμενων BRICS. Θεωρούν τις τελευταίες «μισο-αποικιακές χώρες» (η Κίνα ελέγχεται από τις πολυεθνικές ΗΠΑ-Ε.Ε.), οι οποίες ωστόσο ταυτόχρονα μπορούν να είναι και «υπο-ιμπεριαλιστικές» ή να έχουν ένα χαρακτήρα «υπο-μητροπόλεων» σε τοπικό επίπεδο. Ειδικά για την Κίνα υπάρχει η αντίληψη ότι η ανάπτυξή της βασίζεται αποκλειστικά στην ένταση εργασίας, την υπερεκμετάλλευση και τα φθηνά προϊόντα και όχι σε εκμηχάνιση-εκσυγχρονισμό της παραγωγής και νέες τεχνολογίες. Η κρίση των ΗΠΑ, που δεν είναι τόσο οικονομική όσο πολιτική-στρατιωτική,

δεν οφείλεται στην άνοδο νέων δυνάμεων, αλλά στην πτώση του σταλινισμού (βλ. παρακάτω) και τη «μαζική εξέγερση» των λαών.

16. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, πέρα από σωστές αναφορές, φαίνεται να κυριαρχεί η αντίληψη ότι πρόκειται σήμερα κυρίως για ένα όργανο αποικιοποίησης των αδύναμων χωρών στο εσωτερικό της (το ζήτημα της εθνικής κυριαρχίας έχει μεγάλο βάρος στις αναλύσεις των συντρόφων), εις βάρος μιας ανάλυσης που θα λάμβανε υπ' όψιν την υποβάθμιση/περιθωριοποίηση της Ε.Ε. ως ιμπεριαλιστικό κέντρο και θα τοποθετούσε το ζήτημα της «αποτυχίας του ευρώ» (που οι σύντροφοι αναγνωρίζουν) και της κρίσης της οικοδόμησης της Ε.Ε. σ' αυτό το πραγματικό τους πλαίσιο. Έτσι σήμερα η Ε.Ε. λίγο-πολύ απλώς επιδιώκει τη μείωση των ελλειμμάτων για να αποπληρώνεται το εξωτερικό χρέος των μελών της. Οι σύντροφοι έχουν γενικά σωστά αιτήματα για την ευρωπαϊκή εργατική τάξη (διαγραφή χρέους, εθνικοποίηση κάτω από εργατικό έλεγχο, εργατικές-λαϊκές κυβερνήσεις, Ενωμένες Σοσιαλιστικές Πολιτείες της Ευρώπης).

17. Σημαντικές διαφορές υπάρχουν επίσης και με την αντίληψη των συντρόφων για την ιστορία του παγκόσμιου εργατικού κινήματος και τη σημερινή του κατάσταση. Στη ρίζα των αναλύσεών τους βρίσκεται η θέση ότι το κυρίαρχο πρόβλημα ανέκαθεν ήταν το ζήτημα της «κρίσης της επαναστατικής ηγεσίας» (με την έννοια της απουσίας της και της κυριαρχίας των «αντεπαναστατικών μηχανισμών»). Αυτό υποβαθμίζει τα πραγματικά προβλήματα της κατάστασης-συνείδησης της τάξης και των ποιοτικών χαρακτηριστικών των αγώνων της, και περιορίζει τους επαναστάτες σε μια προσπάθεια εντοπισμού αντεπαναστατών αντιπάλων και αντικατάστασής τους.

18. Ένα δεύτερο βασικό σημείο είναι η υπερβολικά θετική (και γι' αυτό λανθασμένη) εκτίμηση των αποτελεσμάτων της πτώσης του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Η τελευταία θεωρείται ότι «ανοίγει μεγαλύτερους και ευρύτερους χώρους για το ξεπέρασμα της κρίσης της επαναστατικής ηγεσίας», είναι ένας «πρώτος θρίαμβος της πολιτικής επανάστασης», μια «επαναστατική ιστορική νίκη του μαζικού κινήματος», που «ανοίγει ένα νέο στάδιο στη διαδικασία της παγκόσμιας επανάστασης», καθώς ο σταλινισμός είχε υπάρξει ο βασικός αντεπαναστατικός σύμμαχος του ιμπεριαλισμού και βασικό εμπόδιο στην ανάπτυξη επαναστατικών κομμάτων. Η σύγχυση που επέφερε η κατάρρευση στη συνείδηση της εργατικής τάξης αναγνωρίζεται αλλά υποβαθμίζεται (δεν υπάρχει «ιστορική ήττα»), και πολύ περισσότερο οι σύντροφοι θεωρούν ότι υπάρχει σήμερα μια «εξέγερση των μαζών ενάντια στους μηχανισμούς των συνδικάτων και τις γραφειοκρατίες» που έχει τις ρίζες της στο 1989. Αυτή η τάση που εντοπίζουν οι σύντροφοι, μαζί με την απόρριψη εκ μέρους των μαζών των αστικών κομμάτων και παραδοσιακών ρεφορμιστικών ηγεσιών, ονομάζεται λανθασμένα «πολιτική επανάσταση».

19. Όπως και στην οικονομία, έτσι και στην ιστορία του εργατικού κινήματος δεν

υπάρχουν επί της ουσίας ξεχωριστές περιόδους και μακρά κύματα. Οι σύντροφοι της UIT θεωρούν ότι η μάχη του Στάλινγκραντ και η ήττα του Ναζισμού άνοιξε μια επαναστατική περίοδο για το παγκόσμιο κίνημα, η οποία καταρχάς διήρκεσε ως το 1989. Δεν φαίνεται να πραγματοποιούν καμία διάκριση μεταξύ των τομέων της παγκόσμιας επανάστασης (επανάσταση στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, στις αποικίες, πολιτική επανάσταση στα γραφειοκρατικά εργατικά κράτη) και εντάσσουν σε μια ενιαία περίοδο τους αντι-αποικιακούς αγώνες του 1950, το «Μάη του 1968» κ.λπ.

20. Το 1989 η επαναστατική περίοδος ακολουθείται από μια ακόμη επαναστατική περίοδο, την «πολιτική επανάσταση» στην οποία αναφερθήκαμε παραπάνω, η οποία διαρκεί ως σήμερα. Φαίνεται, τέλος, να υπάρχει μια σύγχυση μεταξύ της έννοιας της «επαναστατικής περιόδου» και της έννοιας της «επαναστατικής κατάστασης», ή ότι κάθε χώρα και περιοχή του πλανήτη μετά το 1989 μπορεί ανά πάσα στιγμή να γνωρίσει μια επανάσταση.

21. Στο ζήτημα του εργατικού κινήματος οι σύντροφοι της UIT φαίνεται να δίνουν μεγάλη βάση στα συνδικάτα (κάτι που θα ήταν σωστό για ορισμένες χώρες, όχι όμως για όλες και σίγουρα όχι για πολλές ευρωπαϊκές) ή περίπου να ταυτίζουν το εργατικό κίνημα με τα συνδικάτα (π.χ. δεν αναφέρουν τους «αγανακτισμένους» ή το Δεκέμβρη του 2008 στην Ελλάδα αλλά μόνο τις απεργίες). Υπάρχει επιπλέον μια αμφισβημία σχετικά με τις δυνατότητες των ΚΚ-ΣΚ-συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας (από τη μία γενικά ελέγχουν από την άλλη υπερφαλαγγίζονται). Οι σύντροφοι καταλήγουν να προωθούν ένα μοντέλο στο οποίο οι εργαζόμενοι θα πιάσουν τις συνδικαλιστικές ηγεσίες να κηρύσσουν απεργίες και θα ζητούν από τα κάτω την κήρυξη μιας γενικής απεργίας (αυτό το μοντέλο θεωρούν ότι ακολούθηθηκε στην Ελλάδα). Για την Ευρώπη συνολικά απαιτείται ένα «αριστερό ρεύμα σωματείων».

22. Τέλος, το ζήτημα του λεγόμενου «καστρο-τσαβισμού» αποτελεί ένα από τα πιο κεντρικά ζητήματα για τους συντρόφους της UIT. Αυτό δεν μπορεί να αποδοθεί μόνο στο βάρος που έχουν αυτά τα καθεστώτα για τη Λ. Αμερική, όπου βρίσκονται οι κύριες δυνάμεις του ρεύματός της UIT ή σε παλιές διαμάχες για τη φύση αυτών των καθεστώτων. Μάλλον εξηγείται από το συλλογισμό τους ότι, αν δεν υπάρχουν σήμερα μαζικές επαναστατικές ηγεσίες, είναι γιατί κάποια αντεπαναστατικά κέντρα που σφετερίζονται το σοσιαλισμό τις εμποδίζουν. Αυτόν τον ρόλο που έπαιζε παλιά ο σταλινισμός τον παίζει σήμερα ο «καστρο-τσαβισμός». Πέρα από την υπερβολική εκτίμηση για το βάρος των δύο καθεστώτων για το παγκόσμιο κίνημα, εδώ πραγματοποιούνται ορισμένες λαθροχειρίες (οι Κάστρο-Τσάβες-Μοράλες τσουβαλιάζονται κατά περίπτωση με την Κίρχνερ και άλλους αστούς ηγέτες της Λ. Αμερικής) και ορισμένες σοβαρές υπερβολές (οι κυβερνήσεις αυτές, «λαϊκού μετώπου», είναι «εχθροί της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων», έχουν «αντεπαναστατικό χαρακτήρα» και κύριο σκοπό τους να «σταθεροποιήσουν

το πολιτικό σύστημα» και να σταματήσουν τις κινητοποιήσεις των εργαζομένων). Τέτοιες αναλύσεις, ενώ ωθούν τους συντρόφους στην πραγματική ανάγκη οικοδόμησης επαναστατικών κομμάτων σ' αυτές τις χώρες, εδεχομένως θα δημιουργήσουν πρόβλημα στη στάση τους απέναντι σε νέες προσπάθειες ανατροπής των καθεστώτων και στην επαφή τους με τις πλατιές μάζες.

23. Θα πρέπει να αναφερθούν και ορισμένα ζητήματα τακτικής που ενδεχομένως να είναι προβληματικά και χρειάζονται περαιτέρω διερεύνηση. Αυτά αφορούν τις εκλογικές συμμαχίες, τον εισοδισμό σε νέα «μαζικά εργατικά» κόμματα (π.χ. το PT στη Βολιβία), και την αντίληψή τους για συμμαχίες-ενώσεις με κομμάτια που σπάνε από την κεντροαριστερά, τα «εθνικιστικά κινήματα» ή τους ισλαμιστές. Εδώ περιλαμβάνεται και η αντίληψή τους για την οικοδόμηση της 4ης Διεθνούς, καθώς οι σύντροφοι δεν φαίνεται να θέτουν ως προϋπόθεση την αποδοχή της δικτατορίας του προλεταριάτου για το «ενιαίο επαναστατικό μέτωπο» που προτείνουν (παρά μόνο τις «εργατικές-λαϊκές κυβερνήσεις»).

24. Ωστόσο, παρ' όλες αυτές τις σημαντικές διαφορές, είναι φανερό ότι οι σύντροφοι της UIT είναι δραστήριοι στο κομμάτι της οικοδόμησης επαναστατικών κομμάτων στις χώρες τους, καθώς και στο ζήτημα της ανασυγκρότησης της 4ης Διεθνούς, την ίδια στιγμή που επιζητούν την ειλικρινή ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των οργανώσεων, δίχως να υπερβάλλουν για τις δυνατότητές τους. Η αντίληψή τους για την εργατική πρωτοπορία, παρόμοια με τη δική μας, τους δίνει δυνατότητες περαιτέρω επέκτασης. Η γεωγραφική τους τοποθέτηση σε σημαντικές χώρες της Λ. Αμερικής – ειδικά στην Αργεντινή – αλλά και οι προτεραιότητες που δίνουν στην Ευρώπη και σε γειτονικές μας χώρες (Ισπανία, Τουρκία) είναι λόγοι να συνεχίσουμε και να ολοκληρώσουμε τις επαφές μας. Όπως ισχύει εξάλλου και για τις υπόλοιπες οργανώσεις και ρεύματα, οι όποιες διαφορές μας θα φανούν στην πράξη, στο καμίνι της ταξικής πάλης που θα ανέβει σε ανώτερα επίπεδα στις χώρες όπου βρισκόμαστε (Αργεντινή, Ελλάδα) και οι δυνατότητες περαιτέρω σχέσεων θα γίνουν τότε πιο διαφανείς.

E. FT (Fraccion Trotskista, Τροτσκιστική Φράξια)

25. Η FT βλέπει το αίτημα της εξόδου της Ελλάδας από την Ε.Ε./ευρώ ως ένα «αστικό-εθνικιστικό» αίτημα και συνεπώς δεν το αποδέχεται και κατηγορεί μάλιστα και το ΚΚΕ και την Ανταρσία γι' αυτό. Από την άλλη βέβαια-μικρή αντίφαση, η Ελλάδα πρέπει να «έρθει σε ρήξη με όλες τις προϋποθέσεις, τις συνθήκες, τα μνημόνια και τους ελέγχους του προϋπολογισμού των αντιδραστικών θεσμών της Ε.Ε. και της Τρόικα» (ανακοίνωση 21 Γενάρη 2015). Την ίδια στιγμή, αναγνωρίζει ότι αντικαπιταλιστικά μέτρα δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά από την Ε.Ε, χρειάζονται εργατικές κυβερνήσεις, Ενωμένες Σοσιαλιστικές Πολιτείες της Ευρώπης κ.λπ. Σε πιο πρόσφατη ωστόσο ανακοίνωση (1 Ιουλίου 2015), ενώ κατηγορήσε

τον ΣΥΡΙΖΑ ότι επιδιώκει μια αδύνατη συμφωνία όσο παραμένει στην Ε.Ε. και το ευρώ, από την άλλη έκανε λόγο για την ανάγκη «προετοιμασίας» της χώρας αν πρόκειται να βγει από την ευρωζώνη λόγω υποτίμησης κ.λπ. Στην Αργεντινή πρότειναν κοινή καμπάνια αλληλεγγύης στην Ελλάδα των δυνάμεων του FIT (Φλεβάρης 2015). Για το δημοψήφισμα δεν κάλεσαν για ψήφο υπέρ του «όχι», με το σκεπτικό ότι προέρχεται από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, την οποία δεν υποστηρίζουν και πως μοναδικό στόχο έχει να ενισχύσει την πρόταση της κυβέρνησης για μέτρα λιτότητας.

26. Η FT κάλεσε σε ψήφο στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ στις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρη, με το εξής σκεπτικό: «παρόλο που έχουμε προγραμματικές και στρατηγικές διαφορές με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ [...] θεωρούμε ότι είναι προοδευτικό ότι οι περισσότερες [...] από τις πολιτικές της οργανώσεις αποφάσισαν να αντισταθούν στη Λαϊκή Ενότητα και την «αντι-ευρώ» πολιτική ταξικής συνεργασίας που αυτή έχει».

ΣΤ. LIT (Liga Internacional de los Trabajadores, Διεθνής Λίγκα Εργατών)

27. Η LIT τάσσεται πιο καθαρά υπέρ της εξόδου της Ελλάδας από την Ε.Ε. και το ευρώ. Βλέπει την αποτυχία του ΣΥΡΙΖΑ ως ενδεικτική των αδιεξόδων του «νεο-ρεφορμισμού» (PODEMOS, Left Bloc) και γενικά η κριτική της είναι σε σωστή κατεύθυνση. Αναζητά μια νέα αντιπολίτευση και πιστεύει ότι η Αριστερή Πλατφόρμα, η οποία θα πρέπει να φύγει από τον ΣΥΡΙΖΑ, μπορεί να αποτελέσει τη βάση για κάτι τέτοιο.

Για τις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρη στην Ελλάδα, η LIT κάλεσε τους εργαζόμενους να ψηφίσουν την ΑΝΤΑΡΣΥΑ ή την οργάνωσή μας.

Ζ. LO (Lutte Ouvriere, Εργατική Πάλη)

28. Δυστυχώς οι όποιες ελπίδες δημιουργήθηκαν το προηγούμενο έτος σχετικά με τη δυνατότητα της LO (της πιο μεγάλης και συνεκτικής τροτσκιστικής οργάνωσης στην Ευρώπη) να διαδραματίσει έναν πιο ενεργό ρόλο στο ζήτημα της ανασυγκρότησης της 4ης Διεθνούς ή έστω στο ζήτημα της ενιαίας δράσης της επαναστατικής αριστεράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο (γραπτές προσκλήσεις προς οργανώσεις για το φεστιβάλ του 2015, συζήτηση που διοργανώθηκε μεταξύ οργανώσεων με πρωτοβουλία της LO) μάλλον διαψεύστηκαν πλήρως. Κατά βάση η LO φαίνεται να συνεχίζει στο δρόμο του εθνικού απομονωτισμού, τον οποίο συμπληρώνει με τις γνωστές «αδελφές» οργανώσεις τις σε λιγότερες χώρες. Συνεχίζει επίσης στη λογική της αποκλειστικής ενασχόλησης με τη βιομηχανική εργατική τάξη, και μάλιστα παρουσιάζοντας τον συγκεκριμένο τρόπο επέμβασής της (διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων έξω από τα εργοστάσια) ως μοντέλο για όλες τις χώρες και ως κριτήριο για τη σωστή μαρξιστική-επαναστατική πολιτική.

29. Η LO επιπλέον συνεχίζει να μην παίρνει θέση για τα «καυτά» ζητήματα της

Ε.Ε. και του ευρώ, τα οποία έχουν αρχίσει να απασχολούν σοβαρά και τη γαλλική εργατική τάξη. Στο όνομα ενός αφηρημένου αντικαπιταλισμού λέει στους εργάτες ότι η Ε.Ε. και το ευρώ δεν τους αφορούν και περιορίζεται να «εξηγήσει» ότι για όλα φταίει ο καπιταλισμός, οι εργοδότες, τα κέρδη κ.λπ. Η θέση της ότι «καπιταλισμός δεν είναι μόνο η Ε.Ε. και το ευρώ» τείνει να μετατραπεί στο αντίθετό της: η Ε.Ε. και το ευρώ δεν έχουν σχέση με τον καπιταλισμό. Η πολιτική της σ' αυτό το ζήτημα κάνει δυσδιάκριτα τα όρια μεταξύ αδιαφορίας για την Ε.Ε. και υπεράσπισής της: Η LO κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για μια εργατική τάξη που θα βγει από την Ε.Ε./ευρώ, καθώς θεωρεί ότι η κατάστασή της θα χειροτερεύσει. Δεν προκαλεί λοιπόν εντύπωση που στο πρόσφατο δημοψήφισμα στην Ελλάδα δεν πήρε θέση υπέρ του «όχι», αλλά αρκέστηκε να περιγράφει τις εξελίξεις, ενώ δεν οργάνωσε κάποια διαδήλωση, ούτε και συμμετείχε σε αυτές που διοργανώθηκαν.

Η. Ενιαία Γραμματεία

30. Οι εξελίξεις σε ό,τι απέμεινε από την Ενιαία Γραμματεία (βλ. αναλυτικά 20η συνδιάσκεψη ΟΚΔΕ) επιβεβαιώνουν την κατάσταση πλήρους διάλυσης και θεωρητικής υποχώρησης. Τώρα μάλιστα έχουμε και την προσχώρηση σε αντιδραστικές θέσεις, όσον αφορά το ζήτημα της Ουκρανίας. Η ανακοίνωση της ΕΓ (4 Μαρτίου 2015) ταυτίζεται σε πολλά σημεία με την ιμπεριαλιστική προπαγάνδα: Η ΕΓ δήλωσε ότι η περιγραφή από τον Πούτιν του καθεστώτος του Κιέβου ως κυριαρχούμενου από αντιρώσους φασίστες «διαστρεβλώνει την πραγματικότητα», ότι ο πόλεμος στην Ανατολική Ουκρανία ενορχηστρώθηκε απ' τη Μόσχα για να αποσταθεροποιήσει την στροφή της χώρας προς τους δυτικούς θεσμούς, και άλλα χυδαία. Η ΕΓ κατέληξε να τοποθετηθεί υπέρ μιας κατάπαυσης του πυρός υπό διεθνή έλεγχο, υπό τον ΟΗΕ, ψελλίζοντας ταυτόχρονα για «δημοκρατικές αλλαγές» στο ουκρανικό Σύνταγμα. Αυτό αποτελεί μια πρωτοφανή κατρακύλα, μια μαύρη σελίδα που δύσκολα θα σβηστεί για την ΕΓ.

31. Όσον αφορά την Ελλάδα, η ΕΓ, αφού για καιρό λάμβανε ουσιαστικά θέση υπέρ της Ε.Ε. και του ευρώ, αφού υποστήριζε με όλες της τις δυνάμεις προεκλογικά τον ΣΥΡΙΖΑ, ανακάλυψε μετεκλογικά ότι μια πολιτική ενάντια στη λιτότητα είναι αδύνατη δίχως «σύγκρουση με την Ε.Ε.» και ριζικά αντικαπιταλιστικά μέτρα, κάτι το οποίο τώρα επαναλαμβάνει διαρκώς (ανακοινώσεις ΕΓ, 2 Μαρτίου και 12 Αυγούστου 2015). Αυτές οι ανακοινώσεις μοιάζουν να είναι γραμμένες όχι από αλλά... προς την ηγεσία της ΕΓ, γιατί αυτή ήταν που είχε τις μεγαλύτερες αυταπάτες για τις δυνατότητες του προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ. Δεν έχει όμως το πολιτικό κουράγιο να το παραδεχθεί.

32. Ακόμη και τώρα όμως, η ΕΓ ποτέ δεν αναφέρεται ξεκάθαρα στην ανάγκη εξόδου της Ελλάδας από την Ε.Ε., ως έναν στόχο της πάλης των εργαζομένων, παρά μόνο κάνει λόγο για μια θολή ανάγκη σύγκρουσης με τους «θεσμούς», τους «κανόν-

νες» και τις «συνθήκες» της Ε.Ε. Η Ελλάδα βέβαια θα πρέπει να «προετοιμαστεί» για μια έξοδο, ανάλογα όμως με τη στάση της Τρόικα! Φαίνεται ότι για την ΕΓ η Τρόικα μπορεί και να «αλλάξει»... Αλλά αν αυτό φαντάζει αδύνατο, τι να πει κανείς για τη θέση ότι «ο συσχετισμός των δυνάμεων που θα επιβληθεί από τους λαούς θα επιτρέψει την εφαρμογή μιας τέτοιας [αντικαπιταλιστικής] πολιτικής αλλάζοντας εντελώς τους κανόνες του ευρώ, διαφορετικά θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να φύγουμε από την ευρωζώνη»;

33. Η άποψη της ΕΓ ότι «η ελληνική Αριστερά, συμπεριλαμβανομένης της Αριστερής Πλατφόρμας του ΣΥΡΙΖΑ», είχε ήδη πριν το δημοψήφισμα «προωθήσει ξεκάθαρες προτάσεις για μια άλλη πολιτική, μια γραμμή σύγκρουσης και ρήξης με την ηγεσία και τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης» αποτελεί υπερβολή. Κατά τα λοιπά, η ΕΓ καλεί όλους τους «αντικαπιταλιστές» εντός και εκτός ΣΥΡΙΖΑ να ενωθούν στις επιτροπές του όχι που ανακοίνωσε ο Λαφαζάνης.

34. Στις εκλογές της 20ης Σεπτεμβρίου στην Ελλάδα, η ΕΓ υποστήριξε τη Λαϊκή Ενότητα προβάλλοντας κοινές ανακοινώσεις Μπεζανσενό/Νταβανέλλου/PODEMOS, συνεντεύξεις του Λαπαβίτσα κ.ο.κ.

Θ. ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΜΑΣ

35. Συνεχίζουμε την προσπάθεια οικοδόμησης της οργάνωσής μας σε όλα τα επίπεδα. Το βάρος του εργατικού κινήματος και των πολιτικών του οργανώσεων γίνεται, για άλλη μια φορά, ακόμη πιο σημαντικό μετά τις πρόσφατες εξελίξεις στη χώρα μας.

36. Συνεχίζουμε και εντείνουμε την προσπάθεια επικοινωνίας και ανταλλαγής κειμένων/θέσεων, δίνοντας μια προτεραιότητα στις οργανώσεις της FT και LIT, ώστε να έχουμε μια πιο πλήρη εικόνα. Συνεχίζουμε να παρακολουθούμε τις όποιες εξελίξεις σε ΕΓ και LO.

37. Ανάλογα με τις εξελίξεις στην Ε.Ε./Ελλάδα, να εξετάσουμε αν υπάρχουν οι δυνατότητες για μια πρωτοβουλία μας για ένα κάλεσμα κοινής δράσης της ευρωπαϊκής (ή και ευρύτερα) άκρας αριστεράς, είτε για κάποια καμπάνια αλληλεγγύης-βοήθειας είτε για κάποια ημέρα δράσης.

*Από την σειρά Τετράδια της Εργατικής Πάλης
κυκλοφορούν:*

- 1. Στην υπεράσπιση του σοσιαλιστικού σχεδιασμού**, Ερνέστ Μαντέλ (Δεκέμβριος 2003)
- 2. Μαρξισμός και συνδικάτα**, Λέον Τρότσκι (Φεβρουάριος 2004)
- 3. Τι είναι εργατικός έλεγχος**, Ερνέστ Μαντέλ (Μάιος 2004)
- 4. Η επικαιρότητα του τροτσκισμού**, Ερνέστ Μαντέλ (Ιούνιος 2004)
- 5. Όχι στο Ευρωσύνταγμα – Η θέση της ΟΚΔΕ** (Απρίλιος 2005)
- 6. Ο ρόλος του ατόμου στην ιστορία**, Ερνέστ Μαντέλ (Αύγουστος 2005)
- 7. Η παρούσα κατάσταση και το μέλλον του σοσιαλισμού**, Ερνέστ Μαντέλ (Σεπτέμβριος 2005)
- 8. Μαχητικός συνδικαλισμός και επαναστατικό κόμμα**, Αντρέ Ανρί (Απρίλιος 2006)
- 9. Υλισμός και η «διαμόρφωση» του κόσμου**, Χουστ Κιρτζ (Μάιος 2007)
- 10. 90 χρόνια από την Οκτωβριανή Επανάσταση**, Γ. Χαλάς – Σ. Ιωαννίδης (Νοέμβριος 2007)
- 11. Η νεοφιλελεύθερη επίθεση στα δικαιώματα των εργαζομένων – Η πρότασή μας**, Αντεπίθεση των Εργαζομένων (Ιανουάριος 2008)
- 12. Κοινωνική Ασφάλιση ή κοινωνική καταστροφή**, Αντεπίθεση των Εργαζομένων (Ιανουάριος 2008)
- 13. Μάης 1968**, Η. Χριστοφορίδης – Γ. Χαλάς – Σ. Ιωαννίδης (Μάιος 2008)
- 14. 70 χρόνια από την ίδρυση της 4ης Διεθνούς – για τη νίκη της Σοσιαλιστικής Επανάστασης**, συλλογικό (Νοέμβριος 2008)

- 15. Κριτική προσέγγιση: Αναλυτικά Προγράμματα – Τα Νέα Βιβλία**, Αντεπίθεση των Εκπαιδευτικών (Μάιος 2009)
- 16. Η πολιτική των Συμμαχιών – Η τακτική του Ενιαίου Εργατικού Μετώπου**, Σωφρόνης Παπαδόπουλος (Φεβρουάριος 2012)
- 17. Για την Επαναστατική Κατάσταση**, Λένιν – Τρότσκι (Φεβρουάριος 2012)
- 18. Αναρχισμός: Θεωρία και Πρακτική**, Γιάννης Χαλάς – Παουλίν Μπουμπουλίμα (Ιούλιος 2013)
- 19. Τα Αδιέξοδα του ΣΥΡΙΖΑ**, Στέφανος Ιωαννίδης – Χρήστος Νομίδης (Νοέμβριος 2013)
- 20. Μνημόνια & Εργασιακές Σχέσεις**, Τηλέμαχος Λάχανης (Φεβρουάριος 2014)
- 21. Το 19ο Συνέδριο του ΚΚΕ: Ένα βήμα μπρος , δύο βήματα πίσω**, Χρήστος Ζάκας, Βασίλης Ζόγκα, Σωφρόνης Παπαδόπουλος (Ιούνιος 2014)
- 22. Φασισμός και Χρυσή Αυγή. Τι είναι – Πως να τους νικήσουμε**, Άννα Ασλανίδη, Γιάννης Σμυρλής (Απρίλιος 2015)
- 23. Ή το χρέος και οι τοκογλύφοι ή εμείς! Αγώνας για τη διαγραφή του χρέους, η μόνη λύση**, Ηρακλής Χριστοφορίδης (Ιούνιος 2015)
- 24. Το Μεταβατικό Πρόγραμμα και η Κυβέρνηση των Εργαζομένων**, Σταύρος Σκεύος (Νοέμβριος 2015)

